nedeljski
Primorski dnevnik

Leto XIII - št. 149 (3684) TRST, nedelja 23. junija 1957 Cena 30 lir

CLNAI in kasacija

Preteklo sredo 19. t. m. je najvišje sodišče v državi, kasacijsko sodišče v Rimu, izreklo glede delovanja partizanov-garibaldincev znane slavne divizije «Natisone», ki se je borila v Beneški Sloveniji in severnem delu Slovenskega Primorja tudi v sklopu IX. Korpusa Jugoslovanske armade, razsodbo, mimo katere ne more noben antifašistični borec in noben demokrat. Kasacijsko sodišče je namreč sprejelo priziv javnega tožilca, naj se proglasijo partizanski poveljniki Fantini Mario-Sasso, Zocchi Lino-Ninci, Padoan G. Battista-Vanni, Modesti Ostelio-Franco, Tambosso Alfio-Ultra, Toffanin Mario-Giacca, Plajno Aldo-Valerio in Juri Vittorio-Marco za krive atentata proti ozemeljski integriteti države, t. j. zločina veleizdaje, ki na podlagi čl. 241 kazenskega zakona, v katerem je predvidena kazen dosmrtne ječe. Kasacija je izročila sodne spise prizivnemu porotnemu sodišču v Perugi v postopek. Razsodba je krivična, vazna pa je zaradi tega, ker proti njej ni priziva in ker imajo razsodbe najvišjega sodišča prejudicielni značaj za nadaljnje razsodbe sodišč prve in druge stopnje v sodnih razpravah proti partizanskim borcem.

In teh razprav ni malo: v Florenci se je začel 12. aprila letos proces proti bivšemu komunističnemu poslancu Francescu Moraninu in končal z obsodbo Moranina na dosmrtno ječo; 24. aprila se je začel proces pred porotnim prizivnim sodiščem v Rimu proti sedmim partizanom in končal z obsodbo štirih partizanov od 17 do 20 let ječe; 6. maja letos je prizivno porotno sodišče v Paviji obsodilo partizana Orfeja Landinija, vendar mu je kazen spregledalo na podlagi amnistijskega odloka od 19. 12. 1953; 9. maja je prizivno sodišče v Milanu sodilo štiri partizane in jih oprostilo zaradi pomanjkanja dokazov; 3. maja je bil proces pred prizivnim porotnim sodiščem v Vidmu proti trem partizanom, ki so bili prav tako oproščeni, ker jim niso mogli dokazati krivde; 20. aprila pa se je začel znameniti proces «Dongo» pred prizivnim sodiščem v Padovi proti 25 partizanom, ki še vedno traja.

Pripravlja pa se sodna razprava proti pripadnikom Beneško-goriškega odreda, katere bo sodilo porotno sodišče v Florenci, med drugim tudi zaradi veleizdaje, t. j. zaradi enakega kazenskega dejanja, zaradi katerega je kasacijsko sodišče v Rimu sprejelo priziv javnega tožilca glede zgoraj omenjenih garibaldincev divizije «Natisone».

Poudarili smo, da je razsodba kasacije krivična, za kar navajamo naslednje razloge:

1. Nikakor ne more držati glavna obtožba, da so obtoženi partizani, ki so se borili v sklopu IX. Korpusa, izvršili zločin veleizdaje, češ da so s tem sledili ekspanzionističnim ciljem Jugoslavije, kot to trdi javni tožilec. Najvišji organ odporniškega gibanja v okupirani Italiji je bil narodno-osvobodilni odbor za Severno Italijo CLNAI. Ta odbor je 7. februarja 1944, t. j. že mnogo prej kot je divizija «Natisone» prišla v sklop IX. Korpusa JLA, objavil izjavo, v kateri je med drugim rečeno: «CLNAI priznava slovenskemu in hrvaškemu ljudstvu že priznano voljo italijanskega ljudstva, da se bori skupaj z njim za izgon nemških in fašističnih zatiralcev, da se doseže skupni cilj enotnosti in svobode na podlagi demokratičnih načel samoodločbe narodov, da razpolagajo sami s seboj; CLNAI poziva Italijane Furlanije, Julijske krajine, zlasti pa Tržačane, naj okrepijo oboroženo borbo in sodelovanje s slovenskimi enotami. CLNAI sklene, da se vzpostavijo odnošaji z narodno-osvobodilnimi odbori Slovencev in Hrvatov zaradi medsebojnega pomaganja in zaradi koordinacije v borbi, ki ima iste cilje in je prepričan, da bodo s sodelovanjem in skupno borbo dosežena bratska ureditev odnosov med italijanskim in slovenskim ter hrvaškim ljudstvom.» Podobno izjavo je objavil CLNAI nato še 27. marca 1944.

Na podlagi teh izjav je nato prišlo do sporazuma med glavnim poveljstvom garibaldinskih brigad in poveljstvom IX. Korpusa. Sporazum določa, da bodo italijanske enote, ki so ali ki bodo operirale na področju IX. Korpusa, postavljene pod paritetno poveljstvo, sestavljeno iz poveljstev garibaldinskih brigad in IX. Korpusa. Obe poveljstvi sta se hkrati sporazumeli, da bodo «borci italijanske narodnosti, ki so prišli ali bodo prišli na področje slovenskih poveljstev, dodeljeni oddelkom in udarnim brigadam «Garibaldi»; nasprotno, bodo slovenski borci, ki pridejo na področje teh oddelkov in brigad, vključeni v enote Narodno-osvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije.» Zadnja določba sporazuma predvideva za obmejna področja in za mešane sektorje, kjer so operirale istočasno italijanske in slovenske enote, da se ustanovi mešano koordinacijsko poveljstvo.

Toda to še ni vse! Te sporazume je potrdilo in odobrilo *Glavno poveljstvo za zasedeno Italijo*, ki je bilo vojaški organ CLNAI 17. julija 1944 v posebnem dokumentu, v katerem je med drugim rečeno: «Glavno poveljstvo zasedene Italije jemlje z zadoščenjem v vednost sporazume, ki so bili sklenjeni med glavnim poveljstvom garibaldinskih brigad in poveljstvom IX. Korpusa NOVJ za uresničenje tesnega vojaškega sodelovanja v skupni borbi proti nemškemu in fašističnemu zatiralcu; zato usvaja sporazume in odobrava njegova vodilna načela kot podlago za sklepanje podobnih sporazumov med slovenskimi enotami NOVJ in vsemi enotami, ki so podrejene našemu poveljstvu, ki so že ali ki lahko pridejo v stik z njimi.» In obsojeni garibaldinci so se ravnali točno po teh sporazumih. Če jih danes proglasa rimska kasacija za krive, potem bi morala proglasiti za krive tudi voditelje CLNAI in vojaške poveljnike glavnega poveljstva zasedene Italije, ki so omenjene sporazume odobrili in s tem dali tudi smernice za nadaljnjo uspešno borbo.

2. Drugi razlog krivičnosti je v kršitvi čl. 16 mirovne pogodbe in zakonskega dekreta namestnika poglavarja države štev. 194 od 12. aprila 1945, v katerih se prepoveduje kakršno koli preganjanje italijanskih državljanov, ki so pripadali oboroženim silam, katere so se borile za stvar zavezniških in združenih sil. Dekret namestnika države pravi med drugim dobesedno: «Med vojne akcije spadajo in niso kazniva na podlagi splošnih zakonov dejanja sabotaže, rekvizicije in sleherna druga operacija, ki so jo izvršili rodoljubi zaradi nujnosti v borbi proti Nemcem in fašistom za časa sovražnikove zasedbe. Ta odločba se mora izvajati tako za rodoljube v vojaških formacijah, ki so jih priznavali narodno-osvobodilni odbori, kakor tudi glede drugih državljanov, ki so jim pomagali...»

3. Slednjič, kasacijsko sodišče pri izrekanju razsodbe ne bi smelo prezreti dejstva, da področje borbe garibaldincev divizije «Natisone» dejansko takrat ni bilo več sestavni del italijanske države, temveč je bilo, če ne pravno, vsaj dejansko, sestavni del Rajha in je spadalo pod tako imenovano «Jadransko Primorje». Zaradi tega obtoženi garibaldinci niso mogli zakriviti «atentata na celovitost državnega ozemlja».

Bil bi torej čas, da se po dvanajstih letih od konca vojne preneha s sodnim preganjanjem partizanskih borcev, ki so največ doprineslí k osvoboditvi italijanskega naroda izpod fašizma in nacizma in ustvarili osnovo sedanje demokratične republikanske ureditve države, kateri takšne krivične razsodbe ne delajo časti.

Strašne poplave in neurja pustošijo že skoro ves mesec Severno Italijo. Začelo se je v Piemontu, kjer so neurja zlasti v gorskih dolinah uničila cele vasi in pridelek, razorale ceste in poti, tako da znaša škoda čez sto milijard lir. Na sliki vidimo starko, ki obupana joče nad ostanki razrušene vasi v dolini Scuropasso. Nadaljevalo se je v Padski nižini, kjer je ta največja reka v državi preplavila velik del svoje delte in še vedno podira nasipe, ki niso bili v zadostni meri popravljeni, čeprav je do podobne nesreče prišlo že pred šestimi leti. Komaj pred dvema dnevoma je vlada dodelila štiri milijarde lir, ki so jih strokovnjaki že davno in pravočasno zahtevali. Škoda, ki se doslej še ne more oceniti, je ogromna, ker je pod vodo zrelo žito in do včeraj je bilo poplavljenih več ko pet tisoč od 18 tisoč hektarov vse obdelane zemlje samo na otoku Ariano Polesine.

KAKO DOLGO BO TAKO STANJE TRAJALO

Gronchi je zavrnil ostavko Zolijeve vlade

Zoli se mora predstaviti parlamentu ter pričeti opravljati redne posle - Poslanska zbornica je sklicana za torek popoldne; na seji bo poročal predsednik vlade

(Od našega dopisnika)

RIM, 22. — Proti osmi uri zvečer je bil pozvan na Kvirinal senator Zoli, predsednik vlade v krizi. Pozvani pa so bili tudi novinarji, kar je pomenilo, da bo izdano poročilo, ki bo vsebovalo nekaj novega. Zvedelo se je tudi, da se je predsednik republike že popoldne pogovarjal s Zolijem na pristavi v Castelporzianu. Ob poldeveti pa je generalni tajnik predsedstva republike prečital sledeči komunike:

«Predsednik republike je danes zvečer ob 19.45 sprejel na Kvirinalu predsednika vlade senatorja Zolija, s katerim je pretresel položaj po neugodnih rezultatih poskusa za sestavo koalicijske vlade ter po hudih težavah za sestavo nove vlade, ki ne bi imela že naprej določene večine, ki so se pokazale tudi v razgovoru s Fanfanijem včeraj zvečer. V teh pogojih je državni predsednik sklenil, da pretrga pridržek, ki ga je postavil 10. junija, ko mu je senator Zoli sporočil ostavko svoje vlade, čeprav je v obeh parlamentarnih domovih dosegel ustavno večino. Predsednik republike zato ni sprejel ostavke ter je povabil Zolija in vlado, ki ji on predseduje, da se predstavi parlamentu, ter zahteva, da bi mogla brez zamude pričeti poleg razprave o začasnem proračunu tudi zakonsko izvajanje programa, ki ga je Zoli predložil parlamentu».

Ko je Zoli prišel od predsednika republike, je novinarjem dejal, da nima kaj dodati k poročilu, ki jim ga je prečital generalni tajnik predsedstva republike. «Izrazil sem predsedniku države željo, da bi me razrešil naloge, ki gotovo ni lahka. Vendar pa sem menil, da moram ustreči želji, ki mi je bila izražena po tako visoki oblasti. Prepričan sem, da sem s tem izpolnil dolžnost. Računam, da se bom predstavil parlamentarnima domovoma prihodnji torek».

Ko so ga novinarji vprašali, kaj pomenijo besede v uradnem poročilu «da se predstavi parlamentu itd», je predsednik Zoli odgovoril: «To pomeni, da se stavim na razpolago parlamentu za delo. Vsakršna odločitev pripada torej parlamentu».

Zoli se je še zadržal s posebnim tajnikom ministrstva za proračun, nato pa je kmalu po deveti uri odpotoval z avtomobilom v Florenco.

Poslanska zbornica je sklicana za torek popoldne; na seji bo poročal predsednik vlade Zoli.

Čeprav današnja rešitev krize ni prišla povsem nepričakovano, ker se je v političnih krogih že govorilo tudi o taki možnosti njene rešitve, pa je vendar ponovna potrditev Zolija na mestu predsednika vlade ena izmed rešitev, ki so se zdele do pred kratkim manj verjetne. Kot bolj verjetni sta se namreč navajali taki rešitvi krize, po katerih bi novo enobarvno vlado sestavila kaka ugledna osebnost iz KD ali pa bi tako vlado sestavil Fanfani. Iz predsedniškega poročila pa je razvidno, da je Fanfani že včeraj zvečer v razgovoru z Gronchijem poudarjal težave pri sestavljanju take vlade, ki nima v parlamentu že vnaprej zagotovljene večine. Če pa naloge za sestavo vlade ne bi hotel več sprejeti Fanfani, si je pač bilo težko zamisliti, kako naj bi jo sestavil kdo drug iz vrst KD.

Gronchi je tu posegel po sredstvu, ki se sicer lahko tolmači kot formalno spoštovanje volje večine parlamenta, ki pa bo v državi najbrž nekoliko manj ugodno sprejeto. Nesporno je, da je Zoli v obeh parlamentarnih domovih prejel predpisano večino. Vendar je bila sestava te večine takšna, kakršne Zoli nazadnje sam ni več hotel.

Niti iz poročila predsedstva republike in tudi ne iz Zolijevih besed ni še jasno kako se bo pravzaprav Zoli v torek predstavil parlamentu: tako, da bo ponovno zahteval zaupnico, ali tako, da bo začel redno delo, med katerim vendar lahko kmalu pride do kakega glasovanja, katerega rezultat pač lahko pomeni zaupnico ali nezaupnico vladi.

Po najnovejši rešitvi vladne krize, za katero pa končno niti ni mogoče reči, ali je to res rešitev ali ne, ni več važno navajati nekatere razgovore med raznimi političnimi osebnostmi. Vredno pa je omeniti, da je na desnici opazno neko gibanje, ki kaže, da so se v njeni sredi pojavili razni propagatorji za ponovno združitev obeh monarhističnih strank; pa ne samo teh dveh, temveč še tudi MSI, če ne celo tudi PLI. Tako se je na podlagi presoje volitev na Sardiniji za združitev obeh monarhističnih strank že izrekel Cremisini, ki je pred kratkim odstopil kot podtajnik nacionalne monarhistične stranke. V članku, ki bo jutri objavljen v listu «Roma», pa vodja ljudske monarhistične stranke Lauro poziva k zedinjenju desnice. Pri tem se zlasti obrača na parlamentarce desnice, ki jih poziva naj pokažejo hrbet ljudem iz njihovega vodstva, ki so napravili napake, po katerih ne morejo več ostati na

(Nadaljevanje na 5. strani)

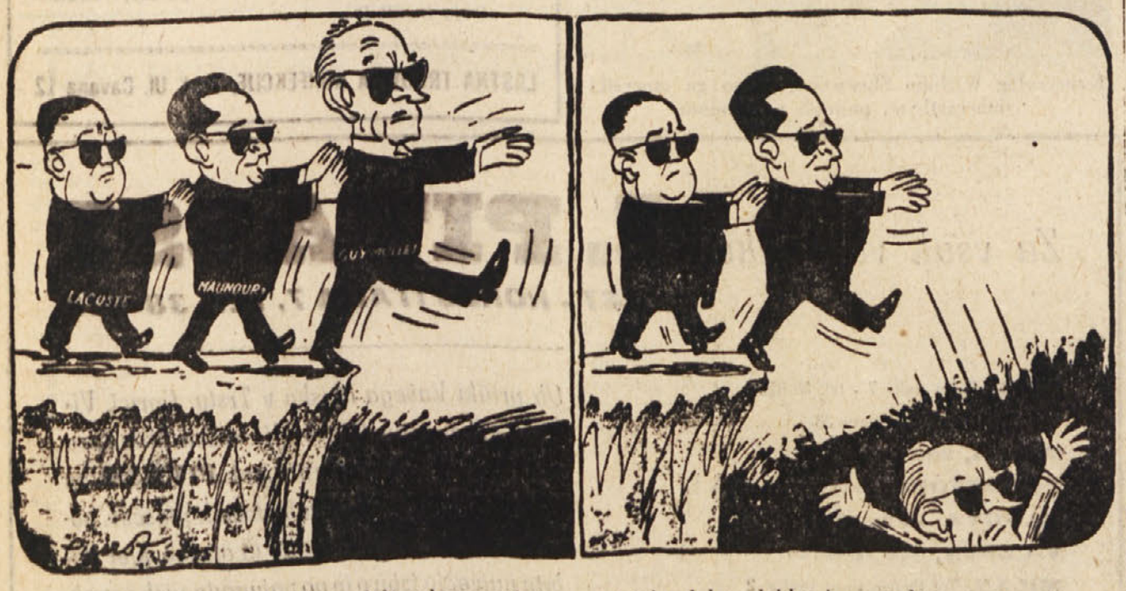

«Naša država bo nadaljevala s svojimi napori tako dolgo, dokler bo potrebno...»
(Iz deklaracije novega francoskega vladnega predsednika Bourges-Maunouryja)
(Iz francoskega tednika «L'Express»)

IZ VSEBINE

Kancerolog Sherwood - žrtev "lova na čarovnice" v ZDA

★

Nezmanjšana plodovitost pisatelja

FRANCETA BEVKA

★

Pevoltella

Iz življenja velikega mecena tržaškega mesta v preteklem stoletju

★

Črnec - novi idol ameriških žensk

Aktualni portreti

MOHAMED EL MOKTAR minister za zdravstvo in higieno v francoski Mauritaniji, se je pustil cepiti proti kozam, ker se je v koloniji pojavilo več primerov te nevarne bolezni. Minister je hotel s tem dati vzgled prebivalstvu, ki je zaradi zaostalosti dokaj nedostopno za zdravstvene ukrepe.

SIR JOHN BARBIROLLI sloviti angleški dirigent, ki je s svojim londonskim orkestrom na gostovanju po Italiji, kjer bo imel štiri koncerte. Pred odhodom je na «Royal festivalu» v Londonu dirigiral Toscanijev spominski koncert. Sir Barbirolli je star 58 let in dirigira z velikim temperamentom čeprav ima zlomljeno vretence v hrbtenici.

JACK MORISSEY oficir ameriškega pomorskega letalstva vstopa v letalo «F8U-1 Crusader» v posebni impregnirani tuti iz gumija in naylona. Nova tuta ohrani svoje neprodušne lastnosti v vseh višinah in v vseh okoliščinah, v katerih se lahko znajde pilot med poletom.

GEN. LEON CANTAVE bivši načelnik glavnega stana haitske vojske. Cantave je po udaru 5 dni vladal na Haitih dokler ni prevzel posle začasnega predsednika Daniel Fignole, kateri pa je bil odstavljen 14. t. m. po novem vojaškem udaru, ki ga je izvedel gen. Kebreau. Kljub političnemi zmedi v državi ni prišlo do večjih nasilij.

SAH IN CESARICA Reza Pahlevi in Soraya sta prišla z njuno jahto in spremstvom na počitnice v Italijo. Za nekaj časa sta se nastanila v Capri kjer sta se posvetila raznim vodnim športom, predvsem pa smučanju na vodi, v čemer je posebno lepa cesarica prava mojstrinja.

Sedem dni v svetu

Ves svet gleda v London

Te dni je pozornost vsega sveta bolj ko kdaj koli obrnjena v London, kjer se po dolgotrajnih razgovorih o razorožitvi kaže verjetnost prvega začetnega sporazuma med velesilami. Preteklo nedeljo smo povedali, da je sovjetski delegat Zorin predložil nov načrt, v katerem predlaga, naj se jedrski poizkusi ustavijo za dobo dveh do treh let. Vse zahodne delegacije so pozitivno reagirale na ta predlog in poudarile, da ga je treba skrbno proučiti. Kako ne, saj je Zorin s svojim predlogom prehitel Stassena, ki je tudi pripravljal podoben predlog, vsaj kar se tiče začasnega prenehanja jedrskih eksplozij in ga je v privatnih posvetovanjih Zorinu verjetno tudi omenil. Morda so se v ZDA tudi zaradi tega tako razburili, ker so računali tudi na propagandni učinek, ki je sedaj, ko začenja Stassen razlagati svoj načrt, izostal. V četrtek je namreč Stassen sporočil, da so ZDA pripravljene skleniti sporazum glede jedrskih poizkusov. Pravzaprav je Stassen predlagal, naj prvi delen sporazum določa zmanjšanje števila efektivnih vojakov na določeno število in ta sporazum naj bo povezan s sporazumom o jedrskih eksplozijah, ki naj bi vseboval «primerne klavzule». Stassen svojega načrta ni še v celoti obrazložil in je predlagal, naj bodo od torka dalje vsak dan seje pododbora, da bo lahko v teku tedna obrazložil celotni načrt. Vse pa kaže, da morda ne bo novih velikih težav za prvi sporazum, ker se glede prvotnega znižanja števila vojakov velesile v glavnem že strinjajo. Stassen je tudi izjavil, da tega sporazuma ZDA ne povezujejo z nobenimi političnimi pogoji. Le poznejša nadaljnja znižanja tega števila bi morala biti povezana z rešitvijo nekaterih političnih vprašanj (verjetno je tu mislil nemško vprašanje). Glede ustavitve jedrskih eksplozij ni Stassen povedal še nič točnega. Na splošno pa se govori, da mislijo ZDA predlagati začasno ukinitev poizkusov za eno leto in ne za dve ali tri, kakor predlaga SZ (Pa itak delajo v ZDA jedrske poizkuse vsako leto enkrat, britanska vlada pa je prav v četrtek sporočila, da je napravila zadnji poizkus z vodikovo bombo in da je sedanja vrsta poizkusov končana).

Medtem pa se Stassen še dalje pogaja z zahodnimi delegacijami, da se sporazumejo še o ostalih delih načrta, ki jih bo obrazložil v teku tedna. Zorin za sedaj še molči, dokler mu ne bo znan celoten načrt. Značilno pa je, da se je britanski zunanji minister Selwyn Lloyd, ki je sedaj prevzel vodstvo britanske delegacije, pretekle dni dolgo razgovarjal z Zorinom, kar je pripomoglo k delni odstranitvi nezaupanja, ki je nastalo v zvezi s Stassenovimi razgovori z sovjetskim delegatom.

Na splošno prevladuje optimizem in v ZDA so sklenili, da bodo poslali v London tri demokratične in tri republikanske senatorje, da od blizu sledijo pogajanjem in podprejo Stassena. Poudarjajo namreč, da so pogajanja prišla v odločilno fazo, ko je pričakovati prvi uspeh.

Kljub temu, da francoske oblasti v Alžiru uporabljajo proti alžirskim upornikom vsa razpoložljiva sredstva, od padalcev, do močno motorizirane pehote in letalstva in kljub temu, da vsak dan poročajo o velikih izgubah alžirskega osvobodilnega gibanja, se njegove sile vsak dan krepijo, ker se vanj vključujejo vedno novi rodoljubi, ki zajete in padle borce nadomestijo. Na sliki skupina zajetih alžirskih rodoljubov ob kupu zaplenjenega orožja.

Enotna volja javnega mnenja

Prav enotna volja svetovnega javnega mnenja, da se ohrani mir, sili velesile, ki so za ohranitev miru najbolj odgovorne, da to mnenje upoštevajo, To je poudaril tudi maršal Tito ob obisku predsednika švedske vlade Erlanderja v Beogradu. Dejal je, da razorožitev ni stvar le ozkega kroga velesil ter je v zvezi s tem poudaril, da čeprav se zaenkrat ne more govoriti o svetovni integraciji, obstaja vendarle integracija javnega mnenja in interes narodov, da se ohrani mir. Kakor je bilo že prejšnji teden napovedano, je jugoslovanska ljudska skupščina izglasovala resolucijo, v kateri poudarja, da je veliko število uglednih strokovnjakov ugotovilo, da jedrske eksplozije prinašajo resno nevarnost za človeštvo. Skupščina opozarja velesile na veliko odgovornost, ki jo imajo za že nastale in bodoče posledice, ter jih poziva, naj se nemudoma sporazumejo o ustavitvi teh poizkusov. Države, ki delajo poizkuse, naj se še pred sporazumom obvežejo, da poizkusov ne bodo nadaljevale tudi po poteku dogovorjenega roka, to bi ustvarilo boljše ozračje za nadaljnje reševanje vseh vprašanj, ki so v zvezi z razorožitvijo.

Gomulka, ki je te dni obiskal Vzh. Nemčijo in ga vidimo na sliki poleg tajnika vzhodnonemške stranke socialistične enotnosti Ulbrichta (na desni), je na nekem banketu med drugim rekel, da so «iluzorne in brez osnove špekulacije onih, ki računajo na oslabitev zveze med obema državama» zaradi razlik med poljsko združeno delavsko stranko in vzhodnonemško stranko soc. enotnosti

Kiši v Washingtonu

V Washingtonu izjavljajo, da je intervju Nikite Hruščeva nekemu japonskemu listu le propagandna spletka v trenutku, ko je predsednik japonske vlade Kiši prišel na razgovore v ZDA. Hruščev je namreč predlagal ustanovitev grazorožitvene fronte», v kateri naj bi bile SZ, LR Kitajska, Indija, Japonska in vse socialistične države. Znano je, da so Ja-

M. BOLČIČ

(Nadaljevanje na 8. strani)

Ali veš...

— da so v Novi Gorici odprli preteklo soboto kolektivno razstavo najmlajših članov kluba slikarjev amaterjev «Nikolaj Pirnat». Na njej je razstavljenih 124 del dvanajstih najmlajših ljubiteljev slikarske umetnosti v starosti od sedmega do štirinajstega leta.

* * *

— da proslavljajo danes v Solkanu stoletnico tamkajšnje osnovne šole. Sinoči so uprizorili učenci osnovne šole igro «Srček igračk». Danes pa se zberejo na slavnostnem zborovanju vsi učitelji, ki so poučevali na tej šoli in tudi učitelji z vseh šol v občini. Potem bo odkrita spominska plošča na šoli, in bodo odprli zgodovinsko razstavo in razstavo izdelkov učencev.

* * *

— da so se spopadle na španskem ozemlju Ifni pretekli ponedeljek španske čete z arabskimi nacionalisti, in je bil pri tem ubit en španski častnik in en marokanski občinski funkcionar.

* * *

— da se je posrečilo odkriti nov antibiotik na neki gobi, in da je zelo učinkovit. Nazvali so ga streptovaricin, in je sestavljen iz petih enot. Najbolj je učinkovita peta, ki je označena kot «sestavek C».

* * *

— da bo baje Churchill imel 6. julija v svojem volilnem okrožju govor, v katerem bo razglasil, da se dokončno umika iz političnega življenja. To bo po dveh letih, ko ne nastopa v javnosti, prvi njegov govor. Čeprav ima že 83 let, se zelo dobro drži. Pravijo, da bo ta govor, Churchillov «labodji spev».

* * *

— da se je ponesrečil znani mongolski plešasti filmski igralec Yul Brynner. Padel je namreč med snemanjem filma s konja in si zlomil vretence. Zadnje čase se je že več filmskih umetnikov ponesrečilo med snemanjem: Kim Novak, Jeff Chandler, Jean Seberg, John Wayne in Martine Carol.

* * *

— da je lizbonski kardinal Cerejeira z veliko žalostjo izjavil, da je na Portugalskem velikansko pomanjkanje duhovnikov. Dejal je, da je to zaradi tega, ker samo 18 odstotkov gojencev, ki obiskujejo semenišče, res ostane v duhovniškem poklicu, vsi ostali — to je 82 odst. — pobegne iz semenišč in gre rajši v kak drug poklic. A lizbonski list, ki piše o tem, dodaja: «Pomanjkanje duhovnikov, to je zdaj vprašanje življenja ali smrti Portugalske!»

* * *

— da so odkrili na Cipru sledove dvorca, v katerem je baje živel leta 1191. Rihard Levjesrčni. Te sledove so našli med ruševinami poslopij, ki so jih porušili Arabci, ko so vdrli na Ciper.

* * *

— da so nedavno servirali v Pentagonu skupini štiridesetih senatorjev, zastopnikov vojske in novinarjev radioaktivno kosilo. S tem so hoteli dokazati, da niso živila, ki so izpostavljena vplivu radioaktivnega obsevanja, popolnoma neškodljiva za človeški organizem.

* * *

— da je žara, v kateri so bili zemeljski ostanki nekega Rimljana, sedaj poštni nabiralnik v samostanu v Solinu pri Splitu.

* * *

— da raste na dvorišču patriarhije v Peči 700 let star hrast, ki ga je vsadil Sava II. sin Rasta Prvovenčanega.

LOV NA ČAROVNICE V ZDA

Sherwoodov samomor

Ko je pred tednom dni ameriški strokovnjak za rakasta obolenja William Sherwood odhajal z doma, je ženi rekel: «S to zadevo bom končal, ubil se bom». Sherwoodova žena je svojega moža poznala, vedela je tudi, kaj ga muči, toda niti na kraj pameti ji ni prišlo, da bi se kaj takega moglo zarez zgoditi, saj je bil njen mož trezen človek, poln življenjske sile in poleg tega visoko cenjen strokovnjak, ki je človeštvu že marsikaj dal in so bili njegovi obeti še zelo veliki. Toda ko ga proti večeru ni bilo domov, je pohitela v njegov laboratorij, kjer ga je našla že v zadnjih zdihljajih. Ni mu bilo pomoči, ker je malo pred tem zaužil večjo količino strupa.

Kdo je bil William Sherwood in zakaj je napravil samomor? William Sherwood je bil star 41 let in zelo znan zaradi svojega raziskovanja vzrokov rakastih obolenj in so ga cenili kot enega največjih strokovnjakov za to strašno bolezen. Poleg številnih del s tega področja je vprav nekaj dni pred samomorom končal daljšo študijo o povezavi med določenimi srčnimi boleznimi, škicofrenijo in rakom, torej o pojavu, ki ga je bil pred časom sam odkril. Njegova študija je bila pripravljena in čez nekaj dni bi jo bil moral prebrati na nekem zborovanju najvidnejših ameriških strokovnjakov.

Zakaj je Sherwood napravil samomor? Zgodba se je začela pred tremi leti. Tedaj mu je bilo javljeno, da je na seznamu tistih, ki se bodo morali zagovarjati zaradi svoje «protiameriške dejavnosti» pred posebno senatno komisijo.

Kalifornijska senatna komisija za protiameriško dejavnost je prtila Sherwoodu očitek, da je pred skoraj dvajsetimi leti, ali točneje 1938, imel stike z neko «komunistično študijsko skupino». Priprave za začetek zaslišavanja pred omenjeno komisijo pa so se zavlačevale in to je znanstveniku, ki je vse svoje življenje posvetil delu za reševanje človeka pred eno najhujših bolezni, moralno ubijalo. Kar se objektivnosti te komisije tiče, si je bil Sherwood na jasnem. Vedel je in se v tem smislu tudi izrazil, da je namreč oni, ki ga pritirajo pred tako komisijo že s samim tem smatran za krivca. Zaključni sklepi komisije v tisočih takih primerov to dovolj jasno dokazuje. Toda to bi bil Sherwood tudi prenesel, pa čeprav mu ni bilo prejetno, da se njegove osebne zadeve obešajo na veliki zvon in čeprav mu je to že doslej jemalo tako dragoceni čas. Toda omenjena komisija je ameriška komisija in svojo roboto zganja na ameriški način. Že pred leti je sedaj že pokojni McCarthy uvedel prakso, da se od časa do časa ta zaslišavanja pred komisijo opravljajo kar pred televizijsko kamero. In ko je Sherwood zvedel, da bo tudi on moral pred televizijo in da njegovih osebnih zadev ne bodo le objavili po tisti, ampak da ga bodo kot neko čudo kazali javnosti, ni mogel več prenašati, ker je to žalilo njegov ponos znanstvenika in demokrata. Zato je napravil samomor. Komisija je s tem izgubila eno priložnost za svoje atrakcije v «lovu na čarovnice», ameriško ljudstvo in vse človeštvo pa velikega znanstvenika.

Ta dogodek je močno razburil vso ameriško javnost, pristaše one nesrečne senatne komisije in njenih članov pa stvar ni ganila. Nasprotno, njen glasnik je dan po Sherwoodovem samomoru v Washingtonu izjavil, da se je od Sherwooda pričakovala «izjava izredne važnosti». Kakšna izjava naj bi to bila, ni znano, niti ni važno, kajti od 1938. leta do danes je dolga doba in iz dveh poslovilnih pisem, ki ju je Sherwood zapustil, vidimo, da cilj njegovega življenja ni bila «protiameriška dejavnost», niti kaka «subversivnost», pač pa delo v prid vsega človeštva. V enem pismu beremo: «To bi bil za mene moralni umor, ki bi ga izvršili «lovci na čarovnice», ki dejansko ogražajo moje življenje, moj študij, mojo bodočnost». Nadalje je zapisal, da bi mu obravnavanje tega problema pred televizijo skoraj gotovo odvzelo vsako možnost, da bi smel za svoja znanstvena dela izkoriščati pomoč in sredstva že samih ameriških laboratorijev.

S tem pa «zadeva Sherwood» ni končana. Njegova žena je od komisije zahtevala, da jo zaslišijo namesto moža, (da bi članom komisije mogla zabrusiti v obraz, da so morilci, kot se je pozneje izrazila). Komisija pa njene zahteve ni sprejela. Sherwoodova žena pa je že vložila proti komisiji tožbo zaradi tega, ker je njenega moža zagnala v samomor.

Kancerolog William Sherwood, ki so ga ameriški maccarthysti pognali v samomor

S. JAZBAR
URAD IN LESNO SKLADIŠČE
TRST — Lesno pristanišče Telef. 44-552
Izven urnika Telef. 92-982
SKLADIŠČE VEZANIH PLOŠČ, FURNIRJEV IN MIZARSKEGA KLEJA
TRST — Ul. Cologna št. 13 - Tel. 41-643
GRADBENI IN MIZARSKI LES

IMPEXPORT
TRST, UL. CICERONE 8, Tel. 38-136, 37-725; Telegr.: IMPEXPORT - TRIESTE
UVAZA: Vsakovrstni les, drva za kurjavo, gradbeni material
IZVAZA: tekstil, kolonialno blago in raznovrstne stroje
SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSTNE KOMPENZACIJE

C. G. R.
COMMERCIO GENERALE E RAPPRESENTANZE
SOC. A R. L.
Ul. della Geppa, 9 - TRST - Tel. 37-940, 28-352
UVOZ IZVOZ

MOTOM 48 CCM DELFINO 160 CCM
Zastopnik: MOTO GILERA MOTOM ITALIANA
Čudoviti motorček, ki vas pelje povsod.
Prodaja motorje in avte dobra priložnost
PRITIKLINE in nadomestni deli za vse motorje.
DOBAVE ZA MOTORJE
MOSCHION & FRISORI ZNIŽANE CENE
TRST, Ul. Valdirivo 36 in Ul. XXX. Ottobre 11 - Tel. 23-475

Lambretta Motorno trokolo 150 c.c.

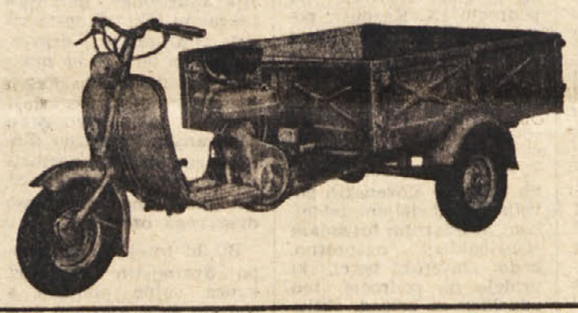

Edini zastopnik za Goriško
A. MEROLLI
GORICA
Ulica Garibaldi, 5
Telefon 2723

TVRDKA
JOŽEF SILA
UVOZ IZVOZ
VSAKOVRSTNEGA LESA ZA PREDELAVO IN KURJAVO TER JAMSKEGA LESA
TRST - Riva Grumula št. 6-I - Telefon 37-004

GIACOMO VATOVEC SUCC.
TRST, Ul. Torrebianca 19
Tel. 23-587 37-561
IZVAŽA DARILNE POŠILJKE
AVTOMOBILE: VOLKSWAGEN - FIAT
MOTORNA KOLESA: VESPA - LAMBRETTA in druge znamke
KOLESA: BIANCHI in druge znamke
Gospodinjske predmete, radio aparate, šivalne stroje in živila
LASTNA TRGOVINA KONFEKCIJE, Trst, Ul. Cavana 12

TVRDKA
Kerže
USTANOVLJENA L. 1866
TRST
Piazza S. Giovanni 1, Tel. 35019
TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO
Električni hladilniki: Originalni FRIGIDAIRE, ZENITH, PHILIPS, LEC, ZOPPAS, IGNIS i. t. d.
Emajlirani štedilniki in peči najmodernejših oblik na vsa goriva
Popolna oprema za kuhinje, jedilnice, restavracije, iz emajla nerjavečega (inox.) jekla itd.
Električni likalniki, sesalci za prah, pralni stroji, RIBER, Hoover Aeg i. t. d. grelci za vodo.
Dekorativni predmeti umetne obrti, od keramike do brušenega kristala
Lestenci, ter vseh vrst električnih luči, klasične in moderne oblike

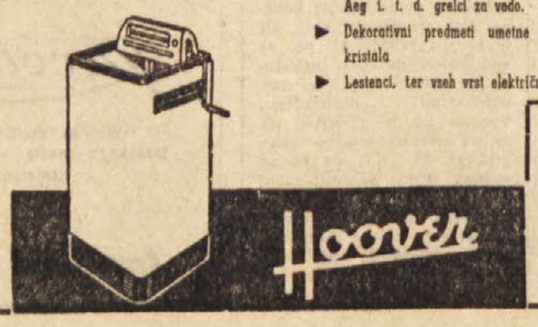

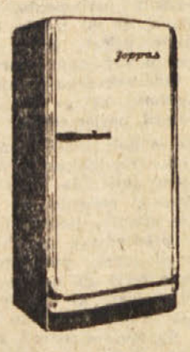

Priporočamo obisk pri tvrdki KERŽE predno nabavite katerikoli predmet za Vaš dom

Za vsak vaš nakup I. PITASSI
TRST - KORZO ITALIA 7, TEL. 38-873
TRST, Korzo Italia 7 - tel. 38-873
GORICA, Korzo Verdi 38
VIDEM, Mercatovecchio 2
PORDENONE, Korzo Vitt. Emanuele 11
PADOVA, Trg Garibaldi 2
VICENZA, Korzo Palladio 98
MILAN, Trg Duomo vogal Orefici 2
Ob priliki Vašega obiska v Trstu, Gorici, Vidmu, Pordenonu, Padovi, Vicenzi in Milanu se oglasite pri naših podružnicah PITASSI za nakup izgotovljenih oblek, dežnih plaščev, površnikov za dame, gospode in otroke, kjer dobite največjo izbiro in po najugodnejših cenah.

SPOMINI NA PATA

Srečni dnevi naše mladosti! Stanovali smo v stari, zapuščeni hiši, ki je stala sredi velikanskih vrtov, sadovnjakov in travnikov. V tistih dneh je bil junak naših sanj naš stari irski vrtnar, Patrick Sheedhan, kratko — Pat. Ob nedeljah si je nataknil rokavice iz prave kozje kože, v kravato pa si je zataknil iglo, ki je imela glavico iz merjaščevega okla.

Vsako jutro sem hodila v jedilnico, kjer je čistil očetove čevlje in vsakokrat, ko je pljunil na usnje, sem mu rekla: «Oh, Pat, nikar! Ne delajte tega!» On pa mi je odgovarjal vedno z istimi besedami; da namreč nobena reč na svetu ne da čevljem tako lepega sijaja.

Pat nam je silno rad pripovedoval neskončno dolge zgodbe o irskih vladarjih, katere je videl in s katerimi je — kot je trdil — prijateljsko kramljal in klepetal. Zelo smo bili ponosni, da imamo v svoji sredi tako imenitnega vrtnarja, ki se je tikal z irsko gospodo! Kadar je Pat ob večerih pil čaj spodaj v kuhinji, smo se često zmuznili k njemu in ga prosili, naj nam pokaže, kako se vede gospoda na Irskem. Držeč se za roke smo v vrsti stali pred njim, on pa je s konico noža zajel malo soli, katero je z rahlim udarcem vilic stresel na koščck kruha, namazanega z maslom, pri tem pa elegantno ukrivil mezinec. Delal je to na tako prepričljiv način, da smo seveda verjeli, da delajo tako najimenitnejši irski lordi!

Zame ni kazal Pat nikdar prevelikega navdušenja. Bojim se, da mu ni bil všeč moj vročekrvni značaj. Nisem namreč ljubila ptičk v kletki in nekega dne sem zagrešila neodpustljiv zločin — odtrgala sem bučin cvet! Pat je bil neskončno ogorčen zaradi mojega barbarskega čina. Še sedaj ga vidim, kako je majal z glavo in govoril: «Iz tega cveta bi zrasel največji sadež v tem letu in več tednov bi ga lahko jedli!»

Ne vem, zakaj, a Patovi godovi so potekali v izredno prazničnem razpoloženju. Darovali smo mu vedno enake darove — tri škatle žvečilnega tobaka znamke Juno in tri pogače, imenovane «Boky-poky». Darila smo mu izročali na dvorišču in Pat je zapel čudovito lepo irsko pesem, od katere pa nismo razumeli ničesar drugega kot: «Vrzi klobuk v zrak!» S temi besedami se je končala vsaka kitica dolge pesmi.

Spominjam se tudi, da je Pat poklonil vsaki kuharici, ki je prišla k hiši, par usnjenih rokavic in iglo z merjaščevim oklom, toda nobena od njih ni nikoli sprejela njegovih daril in kot se mi zdi, da tudi sam ni pričakoval česa drugega.

Vsako popoldne je skrbno očistil svoj trdi rjavi klobuk, osedlal kobilo in odjahal v mesto. Ko se je zvečer vrnil, sem ga čakala na dvorišču. Razjahal je in me dvignil v sedlo. Tako sem lepo počasi jahala vzdolž bele železne ograje po mirni, prazni cesti prav do pašnika. Tam sem počakala, da se je prigugal Pat z golidami za mleko.

Ob popoldnevih nam je često pripovedoval čudovito pravljico o človečku, ki ni bil večji od palca in je imel klobuček, velik kot naprstnik. Ponoči je prilezel iz potočka in splezal na evkaliptus, odtrgal par listov z vejic pri vrhu in se nato spet skotalil v vodo.

«Veš,» je pripovedoval Pat z neskončno resnim izrazom na svojem dragem, starem licu, «iz evkalipta delajo bonbone proti kašlju in stari siromaček je bil vedno prehlajen, ker je moral živeti v taki mokroti!»

Učila sem se tudi molsti, a nikdar se mi ni posrečilo namolsti več kot za polno skodelico. Od sramote so mi navrele solze v oči, Pat pa me je tolažil: «Veš, Daisy, tale stara krava je modra! Tudi ona je imela otroke in ve, koliko mleka smete popiti, da vas ne bo ščipalo po trebuščku!» Ta razlaga me je nekoliko pomirila.

Patu je bilo v prsih čudovito mlado srce. Igral se je z nami in norel z nami z istim veseljem kot mi. Nekoč smo igrali komedijo, ki ni imela ne začetka ne konca. Imenovala pa se je «Daleč tam za sinjimi gorami». Oder smo postavili v bližini gred z rabarbaro, Pat pa je igral nekaj časa glavnega junaka-kmeta, nato pa še kmetico in to z nepopisno milino! Da bi bila igra še bolj resnična, sva večerjala na prevrnjeni samokolnici klobaso in paličice iz žganega sladkorja.

Ob nedeljah dopoldne se je vrgel Pat v «galo». Oblekel je čisto, belo srajco in hlače iz rebrastega žameta ter nas peljal na sprehod v velik smrekov gozd in tam nabiral smolo kar v robec. Dolga leta sem verjela, da rastejo ti gozdovi ob čaru gozdnih čarovnic, ki uporabljajo smrekove igle za to, da šivajo oblekce cvetličam in spenjajo z njimi njihove nežne sinje kelihe...

Ko smo zapustili staro hišo in se preselili v mesto, nas je zapustil tudi Pat in šel iskat srečo v zlate rudnike. Solznih oči smo se ločili. Daroval je mojim sestram liščka v kletki, meni pa dve porcelanasti vazi, poslikani s spominčicami in vrtnicami. Ko se je poslovil, nam je še naročil, naj pazimo nase in naj nikoli ne trgamo cvetov na zelenjavnem vrtu samo zaradi ljubezni do lepih barv.

Od tega dne dalje nisem nikoli več ničesar slišala o njem.

K. MANSFIELD

Nekaj iz življenja velikega mecena tržaškega mesta v preteklem stoletju

Revoltella

Po rodu Benečan si je ustvaril v Trstu ogromno premoženje kot živinski trgovec. Tržaški občini je zapustil palačo, kjer je danes umetnostna galerija, in vilo s krasnim parkom.

Pasquale Revoltella po neki sliki iz leta 1855

Menda ni Tržačana, ki ne bi vsaj enkrat prestopil prag anagrafskega urada. Vsi vemo, kje se nahaja poslopje, v katerem dan za dnem čakajo dolge vrste ljudi na vsemogoča uuradna potrdila.

Nikakor si pa ne upamo trditi, da številni meščani obiskujejo palačo, ki meji s stavbo anagrafskega urada. Mnoge je pot vodila po tistem delu Ulice Diaz, ki se odpira na Ulico Cavana in obenem na Trg Venezia. Toda koliko od njih je prebralo napis ob vhodu v to vogalno palačo, ki nas pouči, ta se v tej stavbi nahaja «MESTNI MUZEJ REVOLTELLA — GALERIJA MODERNE UMETNOSTI»?

Mnogi hite v daljna umetniška središča, da bi v tamkajšnjih muzejih občudovali lepote likovnih stvaritev. Marsikdo se rad pohvali, kako je v beneških, florentinskih, rimskih in še drugih umetniških muzejih spoznaval dela najrazličnejših kiparjev ter slikarjev preteklih stoletij in sedanjosti. In če bi te priložnostne ljubitelje umetnosti povprašali o muzeju Revoltella, bi žal v premnogih primerih spoznali, da nimajo niti pojma o zakladih, ki jih v svojih zbirkah hrani naša galerija moderne umetnosti.

Če že Tržačani tej galeriji ne posvečajo prevelike pozornosti, pa pri tujih vedno bolj narašča zanimanje zanjo. Saj je vendar širom po Evropi šel glas o muzeju Revoltella in o umetninah, ki jih hrani v svojih velikih sobanah!

* * *

Temeljni kamen palače, v katerem se danes nahaja umetniški muzej Revoltella, so postavili l. 1854. Stavbo, ki je zgrajena v značilnem slogu devetnajstega stoletja, je projektiral berlinski arhitekt Friedrich Hitzig. Zgradil pa jo je tržaški inženir Giuseppe Sforzi. Štiri leta so minula, preden je bila ta palača dograjena in okrašena z marmorji, dragocenimi zastori in pohištvom iz redkega lesa.

* * *

Sredi devetnajstega stoletja je v tej razkošni palači prebival baron Pasquale Revoltella. Med njenimi stenami so se zbirali premožni veljaki, ugledne gospe in zale gospodične, katere je baron vabil na sijajne sprejeme, kakršnih Trst ni pomnil. Prek petsto oseb je štela izbrana družba, ki se je vsakokrat odzvala baronovemu vabilu. Vendar baron v svojem zadovoljstvu ni pozabljal tistih, ki so bili potrebni pomoči. Slovel je po svojih dobrodelnih prireditvah. Medtem ko je svojim gostom poleg dobrega razpoloženja nudil izvrstne jedi in najboljšo pijačo, ni nikoli zamudil prilike, da se ne bi pri teh prijetnih večerih z gmotno podporo spomnil posameznikov in kulturnih ustanov.

V sobah, ki jih danes krase prelepe umetnine, so bile po mizah razložene jedi, katerih se je razveselil vsak sladokusec. Saj so pri takih pojedinah posedali gostje za merjasci, sestavljenimi iz samih klobas, ali pa so se zbrali okoli krokodilov, katere so spretni kuharji izoblikovali iz rib in školjk...

Nežnemu spolu pa je baron Revoltella nudil še kaj več. Ni bilo dame, ki ne bi prejela v dar krasnih čipk, pa bodisi da so bile delo slovenskih žena ali pa so dospele iz daljne Belgije.

Baron Revoltella je bil samec in zato mu je bilo v veliko veselje, da je v prostih urah zbiral okoli sebe pisano družbo znancev in prijateljev.

* * *

Ta mož, ki je našemu mestu daroval več kakor katerikoli Tržačan, se je kot mesarjev sin l. 1795 rodil v Benetkah. Dve leti zatem, ko je ugledal luč sveta, je končala slava beneške republike. Na osnovi miru v Campoformiu so namreč Avstrijci zasedli Benetke. Šele l. 1866, torej tri leta pred njegovo smrtjo, je prenehala avstrijska oblast nad Benetkami in mesto na laguni je prišlo v meje mlade kraljevine Italije. Baron Revoltella je tako skoraj vse svoje dni preživel v avstroogrski državi.

S propadom beneške republike so za Benečane minili bogati posli. Njihovo mesto ni bilo več «kraljica Jadrana». Benetke so pričele zamirati. Njih tekmec, Trst, pa je iz leta v leto pridobival na svoji gospodarski moči. Naše pristaniško mesto je bilo namreč obkroženo od prostranega zaledja avstroogrske dežele in zato so kupčije tržaški trgovcev bogato svetele.

Ker je bil mladi Pasquale Revoltella prežet s trgovskim duhom, je kmalu spoznal, da v rodnem mestu zanj ne bo kruha. Nekega dne je pospravil svoje stvari in se preselil v Trst.

* * *

In tako je Pasquale Revoltella prišel semkaj in pričel trgovati. Uvidel je, da mu bodo posli «šli po maslu» le tedaj, če naveže prijateljske stike z Avstrijci. Izražal je globoko zvestobo Habsburžanom. Leta 1848 je šel v Innsbruck, da se pokloni osemnajstletnemu cesarju Francu Jožefu I.

Svojemu vladarju je izjavil udanost malo zatem, ko je ta zasedel prestol po odstopu Ferdinanda I.

Zato je imel Revoltella vso zaslombo pri avstrijskih oblasteh, ki so mu obenem nudile neizmerne možnosti velikih kupčij. S svojo spretnostjo si je Revoltella kmalu napravil velikansko premoženje.

Zaradi močnega avstrijskega čustva in zaslug, ki jih je imel za Avstrijo, so ga osem let pred smrtjo imenovali barona.

Če je imel baron po eni strani vso zaslombo pri avstrijskih krogih in njim naklonjenih Tržačanih, ga je pa mrzil liberalni element, kateremu je načeloval takratni tržaški župan Tommasini.

Njegovii sovražniki mu pa niso le očitali avstrijakanstva, temveč so ga tudi obtoževali nepoštenega trgovanja. Mnogo so imeli povedati predvsem o njegovi trgovini z živino. Poleg drugega so zlobni jeziki trdili, da je iste vole večkrat vodil skozi vrata avstrijskega taborišča. Na ta način naj bi živali prodal tudi dvakrat ali pa celo trikrat!

Avstrijske oblasti so prejele anonimno pismo, v katerem je neznana oseba opisala mračne strani baronovega trgovanja. Revoltello so klicali na Dunaj. Nihče ne ve, kaj so mu tam očitali, kaj so si povedali in kako so vso zadevo uredili. Vemo le to, da si je njegov prijatelj in družabnik baron Beck v «Hotel de la Ville» prerezal zapestne žile...

* * *

Toda kaj bi na dolgo razpravljali o Revoltellovi trgovski strategiji! Malo nas zanimajo njegovi posli. Mnogo večjega pomena od baronove trgovine so za nas neizmerni darovi, ki jih je zapustil Trstu. Dosedaj ni še noben tržaški sin daroval svojemu mestu tolikšnega bogastva, kakor beneški priseljenec Revoltella.

Baron Pasquale Revoltella, delničar Tergestea, pivovarne Dreher, tovarne strojev pri Sv. Andreju, «Hotela de la Ville», gledališča Armonia, odlikovanec avstrijskih redov viteza krone, Leopoldovega reda in železne krone, odlikovan z redom Naše Gospe iz Guadalupe Maksimiljana Mehiškega in z redoma Sv. Gregorja in Sv. Silvestra, ki ju je prejel od papeža Pija IX., je ob svoji smrti 8. septembra 1869 zapustil našemu mestu 3 milijone florintov, rensančno palačo v sedanji Ulici Diaz ter krasno, od mogočnega parka obdano vilo na Lovcu.

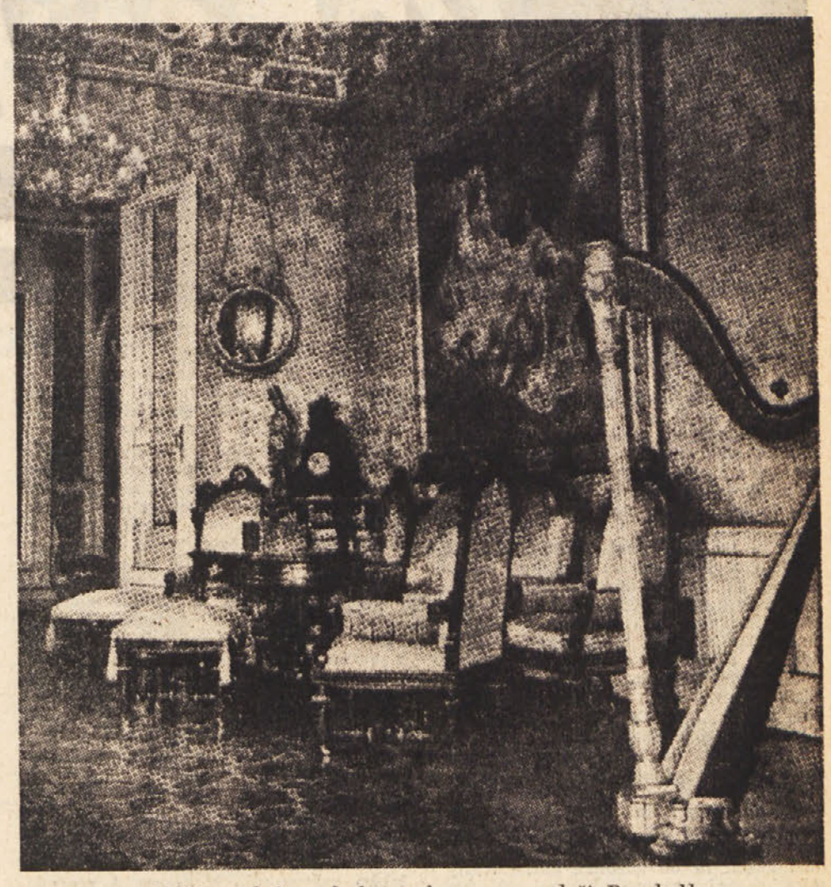

Delni pogled v glasbeno dvorano v palači Revoltella

V jezuitski cerkvi Sv. Marije Velike je v spomin na svojo mater postavil krasen oltar z najlepšim kipom Matere božje, kar jih je v Trstu. Ta kip je izdelal furlanski kipar Bearzi. Sentjakobski cerkvi je daroval srebrni lestenec. Predolgo bi bilo naštevanje, ako bi želeli navesti vse tiste darove, ki jih je baron Revoltella namenil našemu mestu.

* * *

Svojo stanovanjsko hišo v Ulici Diaz, zbirko odlikovanj, umetnin, knjižnico, bogato pohištvo ter sto tisoč florintov je v oporoki volil tržaški mestni občini s pogojem, da se ta stavba nameni umetnostnemu institutu.

Na seji, ki je bila 23. oktobra l. 1869, je občinski svet sprejel to zapuščino in pogoje baronove oporoke. Dne 5. julija 1872 je občinski svet imenoval ta institut za «Mestni muzej lepih umetnosti Revoltella» in s podnaslovom «Galerija moderne in sodobne umetnosti» podal značaj tega muzeja.

Septembra l. 1872 so se odprla vrata muzeja Revoltella in od takrat dalje lahko občinstvo občuduje prelepe zbirke ustvaritev domačih in tujih likovnih umetnikov.

Mp.

ZVESTO V SLUŽBI SLOVENSKE LITERATURE

Nezmanjšana plodovitost pisatelja Franceta Bevka

Vsako leto izide nekaj njegovih del in kar naprej se v napovedih knjižnih založb nahaja njegovo ime

(Poročilo prof. A. Budala o romanu ISKRA POD PEPELOM)

Tolminska dežela je dajala pripovedni muzi Franceta Bevka vsa leta njegovega pisateljevanja premnoge in raznovrstne snovi, zgodovinske in sodobne. Taka zgodovinska in obenem domačijska povest je *Iskra pod pepelom*, ki je izšla med rednimi knjigami Prešernove družbe za leto 1957. Na 127 straneh vstane pred čitateljem živa slika tolminskega prebivalstva v letih 1700 in 1701. Poplava tegob in tesnob je tiste čase, zlasti z davščinami in rabotami, tako narasla, da so domačini v kratki dobi 86 let trikrat nabrusili kose in okovali betice, da bi si sami s silo izbojevali pravico.

Nova Bevkova povest se sproži, ko mora Simen Golja s Kneže v Baški grapi za grofa Jakoba Antona Coroninija na krivično pot v Rubije po vino. Z Andrejem Laharnarjem s Pečin in Lovrencem Kraguljem z Labinja se dogovori, da se vsi trije pritožijo v Tolminu zaradi novih bremen. Grof razsodi brez obotavljanja: «Vsakemu trideset palic». Komaj so od ran ozdraveli, se je duh upora širil od hiše do hiše, iz doline v dolino z geslom: «Betica, stori pravico!» Gregor Kobal in Mihel Troha sta bila za takojšnji upor, drugi so priporočali napad le kot sredstvo, ki naj grofa prisili, da jih posluša in jim ugodi. Po nasvetu pisarja Ignacija Mazore se končno odločijo, da pošljejo odposlanstvo na Dunaj do cesarja Leopolda I., ne več k vladi v Gradec, kjer so za prejšnjega gibanja poskusili s podobno prošnjo Simnov oče Lenart in drugi, a so jih zato v Tolminu preteplí. Drugi del povesti je posvečen dunajskemu odposlanstvu. Sest predstavnikov ljudstva odide v jeseni v

France Bevk

cesarsko prestolnico, kjer se jim po dveh tednih čakanja posreči, da jih zaslišijo in sprejmejo njihovo prošnjo. Cesar odloči: «Taka pritožba je samo posebna oblika upora, ki ga je treba v kali zatreti». (Str. 69). Pritožba zgori v kaminu, prosilce pa obsodijo na dve leti prisilnega dela v okovih. Tri, Kobala, Kragulja in Muniha, ujamejo in vklenejo v dunajski gostilni, kjer so se nastanili. Golja, Rutar in Lapanja pa neopaženi uidejo in se po samotah skrivajo na nevarni poti proti domu. Cesarja so videli samo — na goldinarju. Iz Tolmina se začne lov nanje. Rutar zboli in se priplazi domov, od koder ga biriči odženo in trdo zaslišujejo; on pa samo molči in umre. Lapanja nima poguma za dolgo in naporno skrivanje in se javi gosposki ter sprejme dve leti dela v okovih. Od vseg odposlanstva ostane v gozdovih in kljubuje usodi edini Golja, prvi in najvnetejši oznanjevalec upora. Zaide v taborišče razbojnikov in se vprašuje, ali za človeka, ki zahteva pravico, res ni druge poti kakor razbojništvo. Čuti se zapuščenega, ljudje se ga boje in ogibljejo. Loči se od razbojnikov, a ne krene z začrtane poti. Izgubi imetje in družino, od katere se loči v Laharnarjevi hiši, a njegov duh ne klone. Najprej zapusti deželo, a pozneje se vrača in skrbi za iskro pod pepelom, da ne ugasne, temveč se 1713 razgori v mogočen plamen — v veliki tolminski punt, katerega žrtev postane tudi sam.

Pisateljeva umetnost je v ta osnutek vtkala premnoge prizore iz življenja tedanjih Tolmincev. Podrobno so prikazane usode prizadetih družin, doživljaji in izkušnje raznih predstavnikov iz ljudstva. Skrbno so izklesali značaji glavnih udeležencev upora in odposlanstva, pa tudi njihovih nasprotnikov. Dovršeni liki razbojnikov dopoljujejo razgibano pisano sliko vaškega življenja, v tesnem stiku z domačimi opravili, v veličastnem okviru lepe in često divje narave. Manj pozornosti posveča pripovedovalec fevdalcem, gosposki in vsem, ki so tej vdinjani. Iz vsega umetniškega prikazovanja diha njegovo toplo sočutvovanje s trpečim prebivalstvom, z izkoriščanimi in preganjanimi. To sočustvovanje diha zlasti iz zadnje strani in iz poslednjega odstavka: «Pravica je bila ranjena tudi to pot, krivica je še vedno živela, duh upora se je za dolgo potajil. Potajil, a ne ugasnil... Dve sto let in še precej več je moralo preteči, da je lepa Tolminska, napojena z znojem in krvjo tlačanov, stresla svojih plečev vse krivice in polno zadihala v prostosti» (str. 125).

V skladu s to zrelo pripovedno umetnostjo je tudi jezikovna obdelava povesti. Tolminski nadih veje zlasti iz ljubljanskega pogovarjanja o razmerah in ljudeh. Na koncu je dodan slovarček 33 manj znanih besed, ki olajšujejo umevanje. Zgoščeno nazornost dvigajo lepe podobe in krepke rečenice, n. pr.: «Kaščam se je zgodaj prikazalo dno» (3); «Župnik ni bog» (9); «Na očeh imam (= prežim, da bi kupil) lep kos zemlje» (11); «Vse je kazalo, da sta bila že legla v zeleno zakonsko posteljo pod zvezdami in se pogrnila z eno izmed poletnih noči» (20); «Tudi on bo poslej verjel le v vile in v sekire» (26); «Volk ne da kože, če ga ne ubiješ» (30); «Razgovor je bil bolj podoben preženku kot pomenku» (40). — Težko se izrujejo stari plevelčki: «misel mu je ohromela (prav: ohromila) noge» (19); «življenje ji je osivelo (prav: osivilo) lase» (27); «punt, ki sem ga skušal oživeti (prav: oživiti) v tej povesti» (125). Po Cankarju diši: «Potem bi bilo boljše» (prav: bolje, 43); «vesta, kako je najboljše» (prav: najbolje, 90).

ANDREJ BUDAL

—«»—

Attilio Planinšek v Ljubljani

Te dni smo videli v ljubljanskih gledaliških objavah napoved gostovanja tenorista Attilia Planinška iz Trsta v ljubljanski Operi. Za soboto (včeraj) je bil napovedan njegov nastop v Puccinijevi operi «Tosca», za danes pa v Verdijevem «Trubadurju». Obe predstavi sta v letnem gledališču v Križankah, v primeru slabega vremena pa v Operi.

Po gostovanju v Ljubljani odide Planinšek na gostovanje v Grčijo, na letošnjem splitskem festivalu pa bo sodeloval v Puccinijevi operi «Turandot».

Pavle Merkù: *Tri pesmi za bariton in klavir, op. 15*

Lep prispevek k razvoju slovenskega samospeva

Z glasbeno revijo Novi akordi (1900-1914) so se pri Slovencih začele graditi osnove za instrumentalno ustvarjanje. Prav ta revija ima morda še večji pomen, da je osnovo slovenskega samospeva kvalitetno dvignila na evropsko raven. Lahko rečemo, da so vsi pomembnejši slovenski skladatelji ustvarjali na področju samospeva, tako da je v tem pogledu ta glasbena oblika tako po številu kakor po glasbeni usmerjenosti močno zastopana. Partizanski čas je prav tako našel odmev v zbirki partizanskih samospevov, ki pomenijo trajno umetniško tvorbo, ne pa priložnostno zbirko.

Ako pogledamo današnje snovanje na tem področju pri nas in ga primerjamo z instrumentalnimi deli, ki nastajajo ob istem času in pod istimi pogoji, bomo opazili, da je samospev doživel, predvsem v uporabi izraznih sredstev, rahel zastoj. Malo je skladateljev, ki bi se izogibali preživelih prijemov ali pa stali na mejah del, ki so v preteklosti pomenila revolucionarne dosežke.

Skladatelj Pavle Merku predstavlja v tem oziru dosledno ustvarjalno osebnost, ki ima izhodišče v svojstvenem izrazu, v sodobni neekstremni glasbeni obdelavi tekstov. Zbirka «Tri pesmi za bariton in klavir» (Portici di Chiozza, Na Stari gori, V vsakem otroku) nam odkriva vse značilnosti njegove glasbene govorice. Ena najvažnejših je prav gotovo odlična dikcija njegove melodike. Tekst povezuje v diatonično melodično krivulijo, ne pa v recitativne ponavljajoče se fragmente. Klavirski part je podrejen tolmačenju teksta in mu tudi skladatelj nikjer (delno le v tretji pesmi) ne poveri samostojne vloge. Morda bi umestno upoštevanje klavirskih vložkov dalo skladatelju možnost, da se bolj razživi, tekst širše obdeluje ter s tem odpravi tudi nekatere toge prijeme v klavirskem partu. Harmonska struktura se giblje še vedno v tonalni opredeljenosti in zajema najrazličnejše akordne tvorbe, ki gredo od preproste, z zadržkom opremljene kadence ob zaključku druge pesmi, do kvartnih sestavov. Občuteno delo, odmaknjeno od vsakega patosa in romantične gradnje čustvenih dvigov in vpadov, preveva svežina in domiselnost. Višek predstavlja vsekakor tretja pesem «V vsakem otroku», kjer je poleg močnih harmonskih kontur značilna tudi kontrapunktična igra med glasom in ponavljajočim se melodičnim fragmentom v klavirskem partu.

Ta Merkujeva zbirka predstavlja lep prispevek k razvoju sodobnega slovenskega samospeva in bo zaradi svoje kvalitete prav gotovo postala priljubljena glasbena literatura naših pevcev.

ALOJZ SREBOTNJAK

«Noč ima svojo moč,» pravijo.

Toda nocojšnja noč pa ima še prav posebno moč. Nocojšnja noč je kresna noč, je «vilja sv. Ivana».

V tej noči se godijo čudeži. Lahko, kaj lahko se ti zgodi, da boš slišal, kaj pravi vaša Sivka mali Mecki, ali kaj se menita stari Sultan tam pod mizo in muca na klopi, ali kaj jež tam pod grmom kresničkí šepeče! To bi lahko čul na današnjo noč, na kresni večer, če bi...

Če bi pri sebi imel čudežno seme, praprotno seme. Potem bi čul to in tudi, kaj se rože in drevesa pogovarjajo. Čul bi njih misli, o tem in onem, o ljubezni in zvestobi, o tvoji Sonji in — morda tudi o sebi. Izvedel bi za skrivnosti, ki so bile, in o usodi, ki bo tvoja in še koga drugega. Vse to bi ti bilo dano vedeti, če bi čudežnega semena vsaj košček, drobcen košček dobil.

In prav to je tako težko!

Nocoj pa se bodo naši domovi okrasili s samimi rožami. Same kresnice bodo po vseh hišah. Na vsaki jerti bo domaca hcerka ali pa tudi gospodinja sama, dela venec rož in zelišč, ki jih je nabrala danes po travniku in ob njivi, med žitom in ob gozdiču. Same ivanjščice, same kresnice! Cveti beli kot mleko, podoba nedolžnosti, nedotaknjenosti, neomadeževanosti, čistosti. In cveti rumeni, kot sonce zlati in bleščeči. A vmes zelenje in mah in praprot in klasje in bilke in...

Vse, kar polje nam da in travnik in njiva.

Venci, kot svitki, mehki in pisani, da je mladenka vesela in srečna. Da je hiša zala. Da dom je ponosen in praznično. Pripravljen, da sprejme čudež kresne noči, čudež noči svetega Ivana.

Na okna pa pridejo pisani šopki. Prav take rože in cveti so v šopku, kot v vencih. Na vsako okno.

A tudi na vsako njivo pride po en šopek tega svetoivanskega cvetja in zelenja. Čeprav samo vejica, ena sama vejica.

In tam ostane vse leto. Kar naprej. Da varuje hišo in duše v njej pred hudimi duhovi, pred čari, pred nesrečami in težavami. Vse odvrne tak šopek iz kresne noči.

A polje pred točo in sušo varje kresno cvetje, odganja škodljivce in bolezni od trte in sadja, od zemeljskih plodov.

Bolezen prepreči in tudi odvrne, prepodi jo, da se nič več ne vrne.

«Kadar v hlevu blago nesreča obiše, dobro je, za ščep suhih listov z ivanjskega venca z levico iztrgati, nato med tremi prsti v drobiž zmeti in v kipeco vodo vreči. Ko bolna žival ta čaj pogoltne, prav kmalu se učinek blagodejen pokaže.

Da pa še bolj zanesljivo bi bilo, še enkrat z levico v venec sezi in precejšen ščep iztrgaj! Naglo na žareče oglje v železni ponvi stresi, da se dim jame kvišku vzdigovati. Gotovo pomaga, če se bolno blago s tem dimom navzkriž podkadi. Ponev se mora z levico držati in znamenje mora vnic storjeno biti.»

Tako je navodilo v prav starih zapisih.

Če pa ne čaj ne dim ne zaleže, pa je moj svet zdaj, kar naglo živinskemu zdravniku veleti, naj pride. A potlej z njegovim recepisom v lekarnico stopiti in tisto, kar je napisano naročil, kupiti, ter potem doma blagu natanko po ukazu njegovem, narediti.

Tudi zoper hudo uro in točo in povodnji to kresno cvetje «zagvišno» pomaga. A ne samo za žival in za polje, tudi ljudem je koristno. Pomagajo obkladki in čaj.

Po navadi je kresno cvetje in zelenje čudežno in koristno kar tako. A ne povsod. Ponekod mora biti še s posebnim blagoslovom opremljeno, potem šele ima pravo moč. Poseben zagovor in zarotitev. Sicer vera v te vrste medicino pri mlajšem rodu že kar občutno peša.

Vendar pa ne gre tega kar tako prezirati, saj je znano, da imajo rastline in rože zdravilno moč, in da so bile prav one nekoč edino zdravilno sredstvo, ki je bilo uspešno. Še dandanes se marsikdo zateka v «naravno lekarno» po zdravilo, kljub vsem mogočim preparatom in izdelkom sodobne lekarniške vede.

Torej je vsa ta vera v zdravilno moč ivanjskih rož, utemeljena. Samo po pameti je treba to delati. Ne zgolj slepo slediti starim navadam, ki so v tedanji dobi imele svoj pomen in vzrok.

In kresovi bodo nocoj po vseh gričih zagoreli. Po holmih in hribčkih. Po vseh naših vaseh. Okoli Trsta so ti kresovi še posebno lepi. Toliko jih je vsenaokoli. Kot prave kresničke so videti od daleč.

Vidi se, da ima sv. Ivan v naših krajih veliko veljavo in da ga močno cenijo. Zaradi poletja? Zaradi kresne noči? Zaradi čudežne moči, ki mu je dana, in ki jo tudi on daje rožam in cvetju in zelenju?

Za nocojšnji kres ponekod že nekaj dni fantiči pripravljajo veje in dračje, velike kose in drobiž, suho in še zeleno, staro robidovje in seramento. Vse, da le gori.

Ko začenja legati mrak na zemljo prihajajo, obloženi z bremeni tja, kjer bo kres. Najraje je to kje više, da se daleč vidi. Vendar pa mora biti le nekaj ravnega tam okoli. Seveda, kako bi pa mogli skakati čez kres! In to je vendar najvažnejše opravilo pri tem!

Tako so imeli navado ponekod večati zdravilno in čudežno moč kresnega zelenja in cvetja s takimle zagovorom:

«Domine sancte... eas exorcizo... ut ubicumque collocatae fuerint, sive in domibus sive in lectis vel in cubiculis, vel super se habuerit obssessus vel odoraverit, vel si quis fuerit ex his fumigatus vel in balneo lotus, vel in quibiscumque locis fuerint omnipotentiam tuam et passionem Filii tui et Domini nostri elongetur ab eis omne malum, omne periculum, omnes virtutes et opera satanae, et ego per eum, qui dat herbam servituti hominum, has herbas benedico ad fugandos daemones, ad destruendum omne maleficium et ad annihilandum incantamentum ligamen, facturas et omnia opera satanae a corporibus hominum et a quibusvis locis, omne opus diaboli factum vel faciendum, ita uti nulla habitatio, nulla virtus diaboli sit in his herbis sed invoco super has herbas: recedant contusi, maledicti et vadant in barathrum cum omnibus operibus suis haereticalibus. — Amen.»

(Prevod: «Sveti Gospod... rotim... kamor koli bodo položena, bodisi v hišah ali posteljah ali v izbah ali jih bo na sebi imel obsedenec ali jih vohal ali če bo kdo z njimi pokajen ali v kopeli umit, ali naj bodo na kakršnem koli kraju, naj se po tvoji vsemogočnosti in trpljenju Tvojega Sina in našega Gospoda oddalji od njih vsako zlo, vsaka nevarnost, vse moči in dela satanova in po njem, ki daje zelišča v službo ljudi, blagoslavljam, da bi pregnala hudobne duhove, pokončala vsako zlodejstvo (vraštvo) in uničila uroke, vezi in vsa satanova dejanja in odvrnila od človeških teles in od katerega koli kraja vsako hudičevo delo, ki se je izvršilo ali naj bi se izvršilo, tako da ne bo v teh zeliščih nikakega bivanja, nikake moči hudičeve in kličem nad ta zelišča, naj se umaknejo osramočeni, prekleti in gredo v brezno z vsemi svojimi krivoverskimi deli. Amen.»)

Fantje prihajajo, pa tudi deklíči so že blizu. Vedno bliže. Počasi, sramežljivo se pomikajo bliže. Tako. Sedaj pa lahko kar stopijo h kresu! A starejši tudi ne morejo ob taki priložnosti biti doma. Vsi pridejo. Kje so tista leta, ko so še oni nosili butare za kres! Ko so oni sami skakali čez ogenj! Ko je bil zubelj tako visoko, pa so se poskušali, kdo ga bo preskočil brez nezgode, brez nesreče! Kje so tista leta!

Da, da, davno je to bilo! No, da!

In pa najmlajši tam, najbolj glasno dajejo duška svojemu veselju, polni življenja skačejo in so vsi razigrani. Kako ne bi bili, ko pa je nocoj kresni večer! Kres! Vsepovsod! In vsi so dobre volje in rože so, in počitnice!

Nekdo je podtaknil ogenj, da je kar naglo ves kup en sam velik plamen. Kres!

Pojejo. Vsi. Tako lepo je danes! Saj res, pa dajmo še tisto!

Potem skačejo čez ogenj. Vedno dalj. Vedno više, Vedno više. Vse dokler plamen čisto ne pojenja. Le žerjavica še ostane tam, kjer je še prej bil tako velik in mogočen ogenj, tako velik kres!

Malo jih je, ki dandanes vedo prav, kaj tile običaji ob kresu pomenijo, kako so nastali in od kdaj so pravzaprav že.

Davno je že tega, ko je človek po božje častil naravo in njene pojave. V naravi je živel in od nje je bilo odvisno vse njegovo življenje. Bal se je narave. Tresel se je ob streli in groza ga je obhajala, ko je grmelo. In zima je bila huda. Mnogo, mnogo jih ni dočakalo toplega poletja, dolgih in sončnih dni, dni, ko je življenje tako prijetno in tako lepo! Zaspali so za vedno. A tisti, ki so prestali mraz in sneg in viharje in glad, so srečni. Hvalijo dobrotljivost duhov, ki so jim pomagali, da so dočakali sonce in blagostanje. Darujejo jim, zažigajo jim v zahvalo ogenj, in na vse načine kažejo svojo hvaležnost tistim, ki so jim s svojo jezo in uničujočo mogočnostjo prizanesli. A hkrati jih prosijo, da bi še naprej v njih očeh milost uživali, želijo se tem duhovom prikupiti in jih morda celo podkupiti.

To je seveda bilo že davno, davno. Takrat, ko je človeško bitje živelo samo v naravi.

Takrat, ko so ljudje bili pogani.

Marsikatera navada, dandanes docela nerazumljiva, včasih silno naivna, otročja in tudi neumna, marsikatera vraža, bi morda ne bila tako silno smešna, ko bi vedeli, da se je ohranila skozi tisoč in tisoč let, prestala vojske in kuge, lakote in inkvizicije, civilizacijo in kulturo, ter se je ohranila do današnje dobe. Do dobe televizije in atomskega orožja.

Tudi kresni običaji so nekaj takega. Najdaljši dan je sedaj. Čas, ko ženejo pastirji svoje črede na pašo. V starem rimskem zapisku se bere, kako so dolgo pred našim štetjem krasili ovčje hleve z zelenjem. Tudi vence so obešali na vrata. Zakurili so velik ogenj iz slame in skozenj gonili ovce. Zažigali so vejice na ognjišču in polivali z vodo tla in ovce, a tudi sami so se umivali. Pastir pa je daroval boginji paše Pales kolačke in jo prosil, naj odvrne sile, ki povzročajo bolezen, od ovčjih staj, naj poveča pašo z obilno travo, a živalim naj da polno mleka in obilen zarod. Ko je bilo vse to končano, so še sami pastirji začeli skakati čez ogenj.

Krščanska cerkev je leta 354 razdelila cerkveno leto na dve polovici: zimski in letni solsticij. Zimski glavni praznik je božič, a letni 24. junija Janez Krstnik. In marsikaj, kar se je le preglobokо zakoreninilo v ljudski duši in se ni dalo odpraviti, je ostalo. Vis major. Le razlaga je za kako pogansko navado, nekoliko drugačna danes.

S. ANDOLŠEK

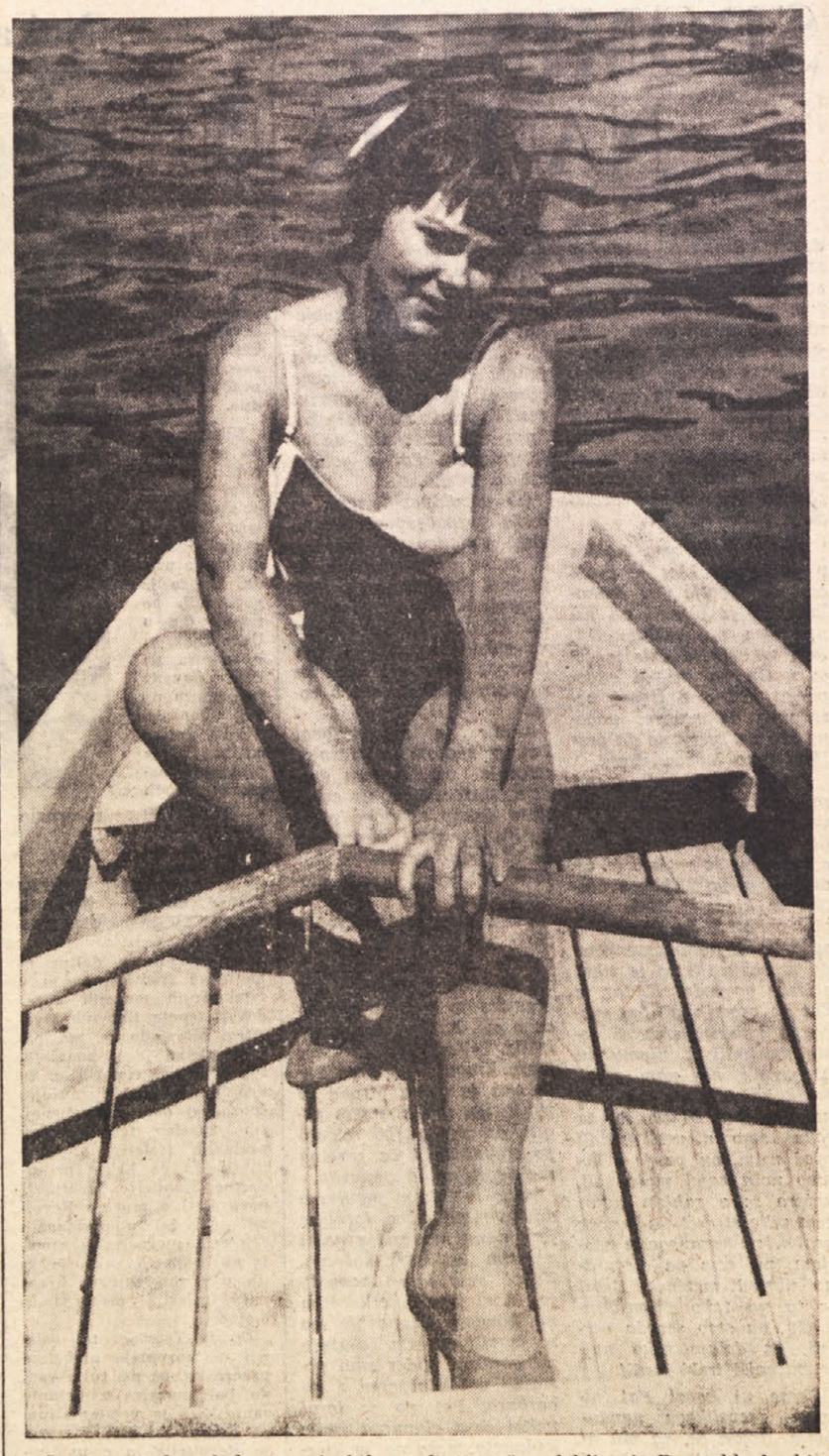

Sončna istrska obala je privabila tudi to sočno deklico iz Duesseldorfa, ki bo odnesla lepe spomine na svoje bivanje v Portorožu. Spominjali pa se je bodo tudi domačini in turisti, ki se kar obračajo, ko jo srečavajo na plaži. Ingrid je mlado in veselo dekle, ki jo je narava tudi drugače bogato obdarovala.

Kmalu se bo poslovila od Portoroža. Ostal pa ji ne bo samo lep spomin na letovišče temveč v kotu srčka tudi napisan naslov mladega stasitega študenta-miličnika.

ČRNEC NOVI IDOL AMERIŠKIH ŽENSK

Trda je bila pot do uspeha mladega umetnika, ki se sam prišteva k črncem in je njih goreč zagovornik. Sedaj dokončuje film, ki pomeni za ameriške pojme pravo revolucijo, saj bo «smel» v njem ljubiti belo igralko Jean Fontaine

Amerika, ki nosi že primat v iskanju oziroma odkrivanju novih junakov — bodočih «idolov» ženskih množic, je zopet odkrila takega junaka v osebi črnca Harryja Belafonteja. Harry Belafonte — v Trstu se ga vsi spominjamo iz njegove vloge v filmu «Carmen Jones» — je sprožil med Američankami tak val navdušenja, da grozi, da bo zasenčil celo slavo in — golo glavo filmskega igralca Yula Brynnerja. Kamor pride, ga čakajo množice oboževalk, ki se trgajo za en sam njegov pogled ali vsaj podpis. Njegove pesmi so danes v Ameriki najbolj cenjene, gramofonske plošče z njegovimi posnetki pa najbolj prodane. Samo v tem letu je bilo prodanih nad milijon plošč z njegovimi pesmimi. Vsi in vse ga hoče — treba mu je le migniti in vrata najslavnejših filmskih podjetij in nočnih lokalov so mu na stežaj odprta — da o plači, ki jo dobiva za svoje nastope, sploh ne govorimo.

Od kod ta nenadna slava, se boste vprašali. V Ameriki je pač vse mogoče; saj smo že vajeni čitati o takih nenadnih slavah in še o bolj nenadnih padcih v pozabo. No, Belafonteju prerokujejo daljšo slavo, ker je poleg tega, da je dober igralec, še mnogo boljši pevec in to pesmi, ki so danes še posebno v modi. Bodočnost bo pokazala, če so predvidevanja in napovedi točne...

Pravo ime novega črnega «idola» je Harold George Belafonte. Mati mu je bila z Jamajke, oče pa z Martinike. Čeprav je torej po krvi mešanec, se sam prišteva k črncem, katerih goreč zagovornik je vedno in povsod. Njegova pot do slave ni bila preveč lahka. Ker ima zelo lep glas, je začel z nastopi v raznih manjših nočnih lokalih in hotelih. Plesalci v teh lokalih so bili prvi občudovalci stasitega in ognjevitega črnca, ki jim je pel čudovito lepe pesmi. Ko je mislil, da se bo že lahko uveljavil kot pevec, je dobil ponudbo za sodelovanje v nekem filmu — seveda ne kot pevec. To se mu je kasneje večkrat zgodilo. Ko si je na primer želel peti, je dobil vlogo v dramah in komedijah, ko se je pa vdal v usodo in hotel postati dramski igralec, je dobil zopet ponudbo, da poje.

V «Carmen Jones» bi morala biti združena v eni osebi pevec in igralec. In Belafonte v filmu res ves čas poje — samo da to ni njegov, temveč glas nekega opernega pevca. Njegovi občudovalci so mnenja, da bi Belafonte zapel mnogo bolje. Če je kot pevec res tako čudovit, bi mi težko rekli — v Evropo so začele namreč komaj sedaj prodirati njegove pesmi; toda kot igralec — to lahko trdimo — je bil čudovit. Sedaj nastopa v filmu «Otok sonca». Film, ki bo že v kratkem končan, bo za ameriške pojme in razmere pravo čudo. Belafonte ima namreč za partnerko v filmu nič manj kot znano igralko Joan Fontaine in jo kot črnec sme celo ljubiti... Kaj takega... Filmu pripravljajo že vsakovrstno reklamo pod bombastičnimi naslovi «Največja stvaritev črnega Dona Juana».

Belafonte nosi danes v Ameriki naslov kralja «calypsa», ritma, ki je zasenčil celo slavo rock and rolla. «Poje kot bi mu šlo za življenje,» zatrjujejo njegovi občudovalci, on sam pa se otepa tega naziva, ker pravi, da je pevec folklornih pesmi, ne pa popevk, kot so razni «calypso», rock and rolli itd. Toda denar je denar... in pred tem se ukloni tudi ponos Belafonteja, ki zasluži danes s svojim petjem in igranjem astronomske vsote.

In kaj je pravzaprav ta «calypso», o katerem je govora tudi že v Evropi? Pravi calypso je po svojem izvoru črnska melodija, ki jo pojejo na Jamajki in v Trinidadu. Je neke vrste pojoči časopis, ki črpa vsebino iz raznih dogodkov. Calipsyan se imenuje človek, ki poje takšne pesmi, v katerih opeva žensko lepoto, pa tudi razne politične dogodke. Petje je lahko veselo, pa tudi otožno. Ples colypso je nastal tako rekoč spontano. Ljudje, ki so poslušali pevca, so mu začeli v ritmu pritrjevati in ga spodbujati. Temperamentni kot so, so to spremljavo opremili z vedno hitrejšim ritmom in evo vam, oziroma nam, novi ples calypso, ki bo — vsaj tako napovedujejo — sprožil v kratkem prav takšno revolucijo, kot nedavno rock and roll. Amerikanci, ki jim je propaganda in reklama tako rekoč v krvi, so že izkoristili ugoden trenutek; tako so razne tvrdke dale v prodajo plošče, s katerimi se tudi otroci lahko naučijo plesati calypso; turistične agencije ponujajo obisk otokov, kjer je nastal calypso, pod vabljivimi naslovi «Osem dni v raju calypsa»; neka trgovina z glasbili pa je že dala v prodajo glasbila za izvajanje calypsa doma: gre za indijanski boben, za kitaro in za maracas, kot imenujejo buči podoben boben, na katerem udarjajo ritem. To baje zadostuje za izvajanje calypsa... vse ostalo pride samo ob sebi (po količini temperamenta izvajalcev).

Harry Belafonte je danes kralj calypsa! Na oder prihaja v ozkih črnih hlačah, z belo srajco, odpeto na prsih. Najprej pove v skopih besedah vsebino pesmi, nato začne peti. Ko konča, se dvorana trese od žvižgov (ki pomenijo v Ameriki odobravanje) in ploskanja. Ženske najprej raznežene, si ob koncu pulijo lase, tržejo obleko in, kot muhe v med, padajo pred svojega junaka. Ta je seveda že poročen in to celo drugič. S prvo ženo, ki je bila učiteljica, ima dve punčki, ki ju ima zelo rad, njegova druga žena pa je lepa plesalka — črnka iz baletne skupine Katherine Dunham — Julie Robinson.

V Ameriki cenijo človeka po tem, koliko davkov mora plačati. Belafonte je plačal v preteklem letu davka v znesku 350.000 dolarjev, ali 227 milijonov lir. Pa bodi še za nas to dokaz njegove «moči» in slave.

PAULINE SASSARD

MAURICE LEBLANC

RDEČA SVILENA RUTA

3.

Brez dvoma — delo mori začeti tam, kjer je prenehal njegov sovražnik, ne da bi bil sklepal do konca. Nič več se ni samemu sebi upiral. Zavil je na stopnice. Stanovanje je bilo odprto. Nihče se ni dokazal dotaknil. Spravil jih je v žep.

Odslej pa je vse mislil in delal kakor bi se bil moral pokoriti volji močnejšega mojstra, ki ga je treba poslušati in ubogati.

Če je res, da stanuje neznanec v bližini Novega mosta, mora biti med mostom in Bernsko ulico tudi važna slaščičarna, kjer si je kupil slaščice. Ganimardu ni bilo treba dolgo iskati. Pri Saint-Lazairski postaji mu je pokazal neki slaščičar krožnike iz lepenke, ki so bili prav takšni, kakor je bil tisti, ki ga je imel Ganimard. Razen tega se je spomnila neka prodajalka, da je stregla prejšnji večer nekemu gospodu, ki je imel zavihan ovratnik iz kožuhovine in monokel.

«Aha, prva sled je že tu!» si je mislil višji nadzornik.

Potem je zložil kosce časnika in jih pokazal nekemu prodajalu listov, ki je v njih takoj spoznal «Dirkališče v slikah».

Ganimard se je takoj odpravil v upravništvo «Dirkališča» in prosil, da so mu dali imenik naročnikov. Iz njega si je prepisal imena vseh abonentov, ki so prebivali v okolici Novega mostu, in zlasti tistih, ki so stanovali na levi strani, kakor mu je bil svetoval Lupin.

Potem se je vrnil v palačo kriminalne policije, si vzel pol tucata mož in jim dal potrebna navodila.

Ob sedmih zvečer se je vrnil poslednji izmed njih k njemu in mu prinesel dobro vest. Neki gospod Prevailles, naročnik «Dirkališča v slikah», je stanoval v neki hiši ob Avguštinskem nabrežju. Prejšnji večer je šel z doma. Oblečen je bil v plašč s kožuhovinastim ovratnikom. V veži mu je star vratar izročil pisma in «Dirkališče v slikah». Okoli polnoči se je vrnil domov. Ta Prevailles je nosil zmeraj monokel. Obiskoval je redno dirkališča in imel razen tega nekaj konj, ki jih je sam jezdil ali pa izposojal. Preiskava se je tako dobro razvijala in njeni izsledki so se tako natanko ujemali z Lupinovimi migljaji, da je bil Ganimard, ki je agenta poslušal, pošteno presenečen. Spet je enkrat preizkusil, s kakšnimi sredstvi dela Lupin.

MODNI POMENKI

Izrezi na oblekah in še kaj...

Končno je nastopilo poletje in z njim seveda vročina. Kot gobe po dežju so se naenkrat pojavile na ulicah ženske v živobarvnih poletnih oblekah — povečini močno izrezanih. In prav o izrezih — ali kakor jim pravimo s tujko, dekoltejih, vam hočemo danes spregovoriti nekaj besed.

Izrezi so tudi letos zelo moderni. V modnih revijah lahko zasledimo vseh vrst, od zelo «bogatih» do bolj skromnih in primernih vsem postavam. Zato mislimo, ni težko izbirati. Treba je presoditi samo, kateri izmed teh pristoja našemu obrazu, postavi in seveda tudi našim letom. In vidite, drage čitateljice, prav taka trezna presoja manjka na žalost mnogokaterim. Vsaj tako lahko sklepamo po tem, kar vidimo na ulicah in v javnih lokalih. Videli smo tako, da so se nam prav naježili lasje — ženske z dolgim vratom in koničastim izrezom, ženske s povešenimi rameni in z obleko brez naramnic, «obilne» ženske s še bolj obilnim izrezom, ne več mlade ženske s povsem golimi hrbti in to sredi belega dneva!

In sedaj naš nasvet! Nikar ne mislite, da boste svojo privlačnost bolj podčrtale, če bo vaša obleka zelo izrezana. Primeren, dostojen izrez je mnogo lepši okras za žensko, kot pa globok izrez, ki odkrije včasih še tako prikrite napake in hibe. Predvsem si zapomnite tole: naj si ženska s podolgovatim in ozkim obrazom ne izbira koničastih izrezov, temveč naj izbere rajši ovalne, okrogle, izjemoma tudi pravokotne izreze. Koničast izrez naj si privoščijo ženske okroglega obraza; obleke brez naramnic so pa primerne le za večerne prireditve ali pa za plažo, niso pa okusne in na mestu, če jih nosimo v mestu in če pri tem še nimamo lepega vratu in lepih ramen.

Globoki izrezi zahtevajo razen tega tudi primerne modrčke in kombineže. Ni bolj neokusnega kot pogled na globok izrez, ki ne more prikriti raznobarvnih naramnic modrčkov in kombinež. Če se že odločimo za izrezano obleko, potem pač moramo poskrbeti za vse ostale «potrebščine».

Na srečo so v modi tudi bolj zaprte obleke. Marsikatera izmed naših čitateljic si bo brez dvoma raje izbrala takšno in prav bo storila!

Pravo nasprotje globokih izrezov na oblekah so pa v letošnji modi kopalne obleke. Ekstrem, v katerega je zašla letošnja moda kopalnih oblek, je morda za naš okus že vse premočan. Čeprav nismo bile nikoli zagovornice «bikinov» ali dvodelnih kopalnih oblek, smo vendarle mnenja, da mora kopalna obleka ohraniti kljub vsem svojo nalogo — to je, da pokrije vse, kar je pač «potrebno» pokriti, odkrije pa sončnim žarkom čim več telesa. Letošnja moda je, kar se tiče tega, dokaj čudna. V modnih revijah smo zasledile kopalne obleke z rokavi, do vratu zaprte, nekatere dolge do kolen. Res je, da si morajo «diktatorji» mode izmisliti vedno nekaj novega — toda ta zamisel, po našem, ne bo imela prevelikega uspeha. Mnenja smo zato, da naše čitateljice ne bodo pogrešile, če si bodo izbrale kopalno obleko, ki ne bo niti dvodelna, niti podobna onim, ki so jih nosile naše none.

ca

KRIŽANKA

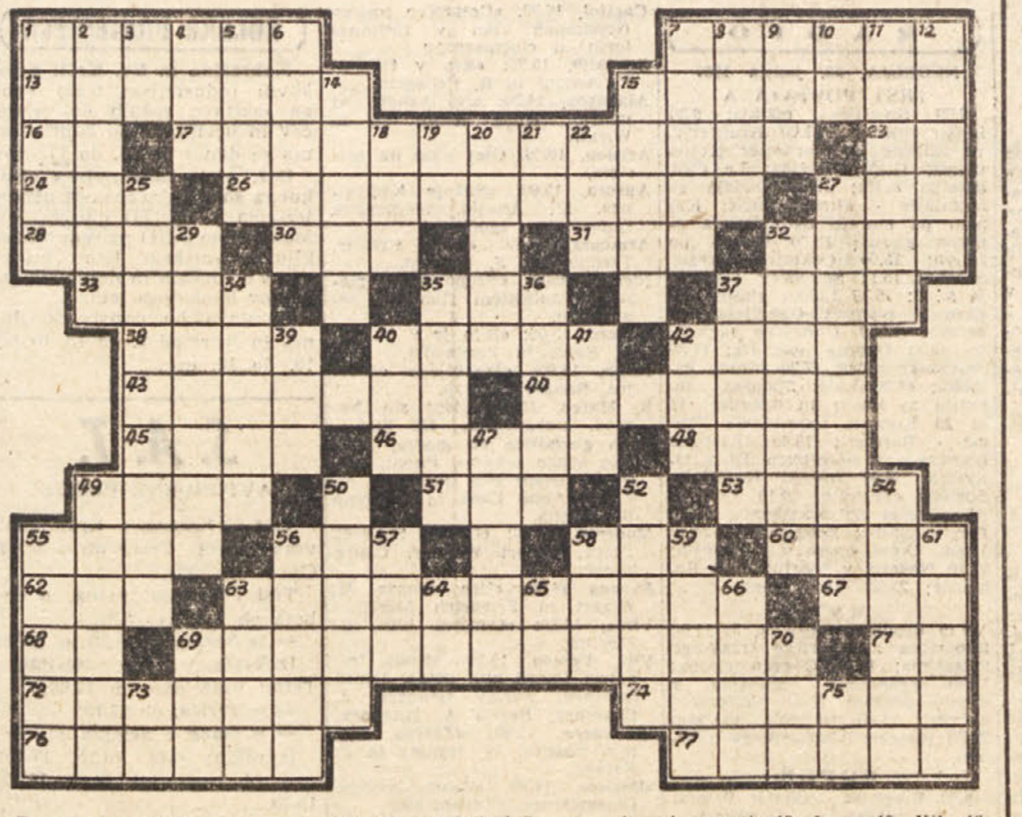

Besede pomenijo:

VODORAVNO: 1. obilno, košato, rejeno, 7. vrsta nekdanjega plesa (množ.), 13. glasbeni izraz za: oduševićljeno, 15. obvodni ptič, 16. medmet, 17. ime in priimek slovenskega pesnika (doma s Krasa), 23. oziralni zaimek, 24. žensko ime, tudi splošna označba za žensko, 26. terorističen, 27. četa, vodja (pesn. oblika), 28. jakost, moč, 30. kratica pri naštevanju, 31. sorodnik, 32. mokrota, 33. živalske noge, 35. del voza, 37. srbsko moško ime (tako se imenuje šahovski velemojster Ivkov), 38. določene barve, 40. velika glasbena skladba, 42. živalska krma, 43. prebivalci stare Atike, 44. nekdanji jugoslovanski, kasneje madžarski šahovski mojster, 45. žari, sijaji, 46. okrasi, 48. japonski dninar, delavec za sramotno mezdo, 49. ognjenik na Siciliji, 51. kratica za mednarodno organizacijo v okrilju Združenih narodov, 53. izobraževalna ustanova, 55. ameriška merska enota, 56. moško ime, 58. tako pravijo Srbi duhovniku, 60. puščava v Aziji, 62. švicarski kanton, 63. organizator naseljevanja, podjamljevalec, 67. vodni pojav, 68. znak za barij, 69. povečevalen (dolžinsko, časovno), 71. predlog, 72. znamenita alpska dolina v Graubündenu v Švici, 74. ozvočevalni aparat, zvočnik, 76. majhen rilec, 77. gadova luknja.

NAVPIČNO: 1. ne včeraj, ne jutri, 2. ne razcepljen, ne raznolik, 3. oblika pomožnega glagola, 4. reka v Nemčiji, se izliva v morje blizu nizozemske meje, 5. skandinavsko moško ime, 6. rešiti, 7. vrsta domače živali, 8. pristanišče v Arabiji, 9. domača žival, 10. italijanska avtomobilska znamka, 11. premikajoča se, gibajoča se, 12. mesto v Južni Španiji, 14. opisi, orisi, 15. ljubovalna označba za domačo žival, 18. velika posoda, 19. medmet, 20. lahkoatletsko orodje, 21. slovenski narečni kazalni zaimek, 22. plod, sadež, 25. kot sneg bela rudnina, ki jo uporabljajo za izdelavo okraskov, kipcev (množ.), 27. predsednik prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR, 29. ogljikove spojine, ki služijo kot raztopilo, a tudi pri izdelavi raztreliva jih uporabljajo, 32. samogovor, 24. kadar bliska in grmi, pravijo ljudje, da pelje po nebu svoj ognjeni voz, 35. zbodljaji, 36. muza ljubezenskega pesništva, 37. vrtnina, po kateri segajo radi sladokusci, 39. čutila, 40. osebni zaimek, 41. igralne karte, 42. ribiška lovilna naprava, 47. reka v Zahodno sibirski nižini, 49. filmska platna, 50. italijansko industrijsko mesto, 52. spajam, varim, 54. Mencingerjev roman, 55. francoski operni skladatelj («Fra Diavolo»), 56. kemična prvina, plin, ki brez njega ne bi bilo «H» bombe, 57. dolina, 58. okrasna ptica, 59. zraven, 61. madžarsko žensko ime, 63. zaključki skladb, 64. dva samoglasnika, ki ju v slovenščini pri razlogovanju ne smemo ločiti, 65. začetek zemlje, 66. vrsta žabe, 69. temveč, da, 70. predlog, 73. okrajšava za glej, 75. kratica za «Federation internationale».

•••

REŠITEV KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

VODORAVNO: *1. Tržačan, 8. antipod, 15. sodelavec, 17. prvoten, 19. nelep, 20. Dakar, 22. Samojed, 24. orač, 26. ropar, 28. rimave, 29. mur, 30. kop, 32. čilim, 34. galeb, 35. im, 36. Bovec, 38. nocoj, 40. nele, 41. koprneti, 43. Iran, 45. Nil, 46. ar, 48. mešalo, 49. znanec, 51. ko, 52. lek, 54. rilo, 55. pouličen 56. Ibar, 58. meter, 60. sečen, 61. ko, 62. zrnat, 64. Neron, 66. nam, 67. laž, 68. enačaj, 70. nazaj, 72. mine, 73. mafijec, 75. Rojan, 77. cepec, 78. talilec, 80. revidiram, 82. Somalec, 83. tačasen.*

NAVPIČNO: *1. tolar, 2. rdeč, 3. žep, 4. Al, 5. čad, 6. Avar, 7. nekoč, 9. np, 10. trs, 11. Ivar, 12. pomig, 13. Otoman, 14. dejalen, 15. serum, 16. capini, 18. nevelik, 19. nominalizem, 21. ralo, 23. debelokožec, 25. dovršim, 27. ricinus, 30. Koper, 31. penalen, 33. moralen, 36. bom, 37. celoten, 39. janičar, 42. to, 44. nečem, 47. rebrnat, 49. zo, 50. cen, 53. kanafas, 55. Prozor, 57. račilo, 59. erar, 61. kanem, 63. tajim, 65. najet, 67. lipan, 69. Jela, 71. Java, 72. mere, 74. cel, 76. nič, 77. cis, 79. ce, 81. da.*

ŠIROKO

Nekemu tujcu so hoteli pojasniti bistvo široka, kako zapiha včasi nad področjem Alp in prinese ljudem razne tegobe. Tujec ga je čutil samo kot topel piš, češ da je že potoval in da pozna čisto drugačne vetrove. Ko so mu pojasnjevali vpliv široka na ljudi in mu pripovedovali, da jih razdraži tako, da pride med zakonci do razburljivih prizorov, da beže možje od svojih žen, da se zaljubljenci prepirajo, da starši kriče na otroke, da postanejo otroci trmoglavi, odrasli pa zlobni, je tujec začudeno vprašal: «In za vse to potrebujete pri vas veter?»

Ficko piše

Dragi pri Morski!

Kašno Fino pro Dukcijo je napravla glasbena Ma tica! Tako znajo godet vsi, na klavir, in na pjano, na mičkene in velike Klarine. Anka en piščanc je godel na klarin. Na koncu paje zapel Zbor. Mladinski zbor. Samo jest mislim, da je blo nekaj takih Mladincov vmes, ki so vre dolgo veliki. Ma kaj tudi taki hodijo še v šolo? In kaj Lina nečko sprašava, ki je ficko, zakaj ni bol po Gledala! Ben, ben, pole imam jest še dosti časa! Ma pojali so pa Fino! Tako fino, kot Samo Grabec zna navadet. Grabec je res en Tič!

Kolko slik jeblo v nedelo od Rastav. Ma ni nič čudno, daje tolko slik, koje pa tolko Bupcov povsot. In vsi rišejo in pišejo in delajo ročna dela in tudi Svedre in Mize in Moderne Lučke. Ma kaj, ko denejo na rastavo Vse od kraja. Ta lepo in ta Grdo. Naša Učenica jepa rekla, dane bo denla na rastavo, čene bo lepo. In ni denila. Ma jest nanka nečem, da dene kašno mojo Risbo. Ne maram, da bojo Vsi zjali in nečko Kri ti Zirali! Je bolše, da ni denla! Tudi u na Brežini niso denli vseh Risb in ročnih del. Samo ta narbolše! «Tako se res Vidi, kdo je ta Narbulši». Mani prov, ker se nečko hvali tak in misli, ku teta mica: «Kdosmomi!» Kašna enakopravnost je to?

Ben sej tudi Trieština ni na Praula mature in je pala. Gušto je rekel, da se zdej vidi prav iz tega, da je Tržaško vprašanje rešeno. Da je bla trieština samo tolko časa med ta prvimi, dokler ni blo rešeno, in zato, da nebi mislili Trieštini, da jih kašen zaničava in zatira, so rajši drugi pustili trieštini, da je zmagala. Ma zdej paje zadosti. «Bašta!» so rekli in ni več Zmagala in je pala naravnost v B!

Te pozdravla

Ficko

RUDNIK MESKALEROSOV

(Nadaljevanje prihodnjič)

H—O—R—O—S—K—O—P

VELJAVEN OD 24. DO 30. JUNIJA

Oven (od 21. 3. do 20. 4.) Precej razgiban teden je pred vami; doživeli boste nekaj prijetnih uric, toda tudi nevšečnosti ne bo manjkalo. Nikar ne dopustite, da bi v gotovem trenutku prevladala jeza. Ohranite mirno kri in vse se bo dobro končalo.

Bik (od 21. 4. do 20. 5.) Perspektive so dobre. Nekaj se bo zgodilo, kar bo samo vam v prid. Preden se lotite dela za uresničenje vašega načrta, se vsestransko dobro pripravite. Le tako vam bo uspelo, da boste dosegli zaželeni cilj.

Dvojčka (od 21. 5. do 20. 6.) Lahko boste spoznali nove ljudi izven vaše običajne družbe. Eden od teh vam bo v bodočnosti v mnogočem pomagal. V vašem interesu pa je, da manj govorite in več napravite. Obisk sorodnika, ki bo sporočil važno vest.

Rak (od 21. 6. do 22. 7.) Ob koncu tedna vas bo razveselil dogodek, ki bo v tesni zvezi z neko dobro znano osebo. Vse neurejene stvari skušajte uresničiti oziroma urediti v tem tednu, če hočete, da se bodo uspešno zaključile. Morda pismo iz tujine.

Lev (od 23. 7. do 22. 8.) Vaša fantazija prekaša dovoljeno mero. Bodite previdni predvsem v ljubezenskih zadevah. Na finančnem področju boste našli način, kako povečati svojo dejavnost in seveda tudi dohodke. Ne prezirajte dobro mislečih nasvetov.

Devica (od 23. 8. do 22. 9.) Ostanite zvesti svojim idejam in stališču, čeprav vam bodo morda kaj očitali. Prestali boste vse napade in izšli kot zmagovalec. Skušajte dokončati delo, ki ste ga že pred časom začeli, ker boste sicer naleteli na odpor.

Tehtnica (od 23. 9. do 22. 10.) Nekaj neprilik, toda ob koncu tedna razveseljiva novica. Morda se boste zapletli v avanturo, ki bo imela neprijetne posledice. Bodite previdni pri dajanju izjav, ker vam nepreviđna beseda lahko samo škodi.

Škorpijon (od 23. 10. do 21. 11.) V glavnem srečen teden, vendar pazite, da se ne boste zapletli v diskusije, v katerih bi branili napačno stališče. Na delovnem področju kaže prav tako dobro, vendar ne pretiravajte brez potrebe. Pismo ali obisk.

Strelec (od 22. 11. do 21. 12.) Teden, ki je pred vami, je poln presenečenj. Nepredvideni dogodki se bodo vrstili eden za drugim. Končno boste morali rešiti za vas precej neprijetno zadevo. Ne upoštevajte besed vam nasprotnih ljudi. Obisk sorodnika.

Kozorog (od 22. 12. do 20. 1.) Malodušnost lahko pokvari vaše načrte za bližnjo bodočnost. Ne zanemarjajte svojega dela, toda če vam bo šlo kaj narobe, ne pokažite tega drugim osebam. Bodite vsestransko previdni in mislite tudi na vašo bodočnost.

Vodnar (od 21. 1. do 19. 2.) Možno je, da boste spremenili svoj odnos do ljubljene osebe. Toda preden se odločite, dobro premislite, če se izplača. Na delovnem področju kaže dobro in ni izključeno, da boste še pred koncem tedna zaključili delo.

Ribe (od 20. 2. do 20. 3.) Z vašimi delovnimi tovariši ohranite dobre stike. Morda se bo simpatija do ljubljene osebe spremenila v ljubezen. Z vašo mirnostjo in simpatičnim odnosom si boste pridobili nekaj dobrih prijateljev. V kratkem pismo.

Nikoli v življenju še ni srečal tako bistroumnega človeka. Šel je k Dudouisu:

«Vse je pripravljeno, gospod Dudouis. Dajte mi zaporno povelje. Zločinca bom aretiral.»

«Ali torej veste, kdo je morilec Jenny Saphirjeve?»

«Da!»

«Toda, kako ste to odkrili? Povejte mi malo!»

Ganimard je imel svoje pomisleke. Nekoliko je zardel in dejal:

«Slučajno, gospod Dudois. Morilec je vse, kar bi ga utegnilo obteževati, vrgel v Seino. Del tega je nekdo ujel in mi izročil.»

«Kdo pa?»

«Neki brodar, ki mi svojega imena ni hotel povedati, ker se boji. Toda imel sem že nekaj migljajev in ostalo je bilo igrača.»

Zdaj mu je višji nadzornik povedal, kako se je zadeva razpletala.

«In temu pravite slučaj?» je vzkliknil Dudouis. «In trdite še, da je bila vaša naloga igrača! Saj je to vendar eno vaših najlepših del. Le sami opravite vse do konca, dragi Ganimard, toda pazljivi boste morali biti!»

Ganimard je imel več kakor dovolj vzrokov, da je hitro končal pogovor. Odpravil se je proti Avguštinskemu nabrezju, kjer je razdelil svoje ljudi okoli hiše. Gospodinja, ki so jo zaslišali, je povedala, da obeduje njen najemnik zunaj, da pa se potem vselej vrne domov. Malo pred deveto uro je gospodinja pomignila Ganimardu skozi okno in nadzornik je komaj slišno zažvižgal. Gospod s cilindrom in zavihanim kožuhovinastim ovratnikom je prihajal po pločniku ob Seini. Stopil je čez cesto in zavil proti hiši.

Ganimard mu je šel naproti.

«Ali ste vi gospod Prevailles?»

«Da, in vi ...?»

«Dobil sem ukaz, da ...»

Toda svojih besed ni utegnil do konca povedati. Ko je Prevailles opazil agente, ki so se pokazali iz teme, je odskočil do zida. Gledal je svojim nasprotnikom v obraz in se naslanjal na vrata neke trgovine v pritličju, ki je bila že zaprta.

«Nazaj!» je zaklical, «ne poznam vas ...»

V desnici je vihtel težko palico, z levo pa je menda poskušal od zadaj odpreti vrata.

[illegible] du se je [illegible] da mora biti tam zadaj [illegible] skriven izhod.

«Le nikakšnih neumnosti ne uganjaj!» je dejal Ganimard in se mu začel bližati... «Imamo te! Vdaj se!» Toda v trenutku, ko je že segel po zločinčevi palici, se je spomnil na migljaja, ki mu ga je bil dal Lupin. Prevailles je bil levičar in to, kar je z levico iskal, je bil nedvomno revolver.

Nadzornik se je naglo sklonil. Opazil je zločinčevo nenadno, sunkovito kretnjo. Dva strela sta počila, toda ranjen ni bil nihče.

Nekaj trenutkov nato je že dobil Prevailles sunek s pestjo v brado, da je telebnil na tla. Ob devetih zvečer je že sedel v zaporu.

V tistem času je bil Ganimard že celo cenjena osebnost. Vest o tem naglem in na tako preprost način zasnovanem lovu je policija seveda hitro raztrosila po časnikih in Ganimardovo ime je se bolj zaslovelo. Kmalu so začeli slutiti in pisati, da je Prevailles zagrešil še več nekaznovanih zločinov. Časniki so povzdigovali Ganimardovo spretnost v nebesa. Preiskava se je hitro razpletala. Najprej je prišlo na dan, da je imel Prevailles, ki se je v resnici pisal Thomas Dérozue, že večkrat opravka s policijo. Razen tega so napravili pri njem hišno preiskavo, ki sicer ni odkrila novih dokazil za njegov zločin, pač pa klobčič vrvice, ki je bila zelo podobna tisti v zavitku. Hkrati so našli več bodal.

Toda osmi dan se je položaj iznenada docela izpremenil. Prevailles, ki dotlej sploh ni hotel odgovarjati, je s pomočjo svojega odvetnika priskrbel dokaz, da se je mudil v zabavišču «Folies Bergères» prav tedaj, ko se je moral zgoditi zločin. Res so našli v žepu njegovega smokinga odrezek vstopnice in gledališki program. Oba sta imela žig tistega dne.

«Pripravljen alibi,» je menil preiskovalni sodnik.

«Dokažite!» je odgovoril Prevailles. Privedli so predenj priče. Gospodični iz slaščičarne se je zdelo, da je to res gospod z monoklom. Vratar iz Bernske ulice je sodil, da je to res gospod, ki je obiskal Jenny Saphirjevo. Določno pa nista mogla reči.

Tako preiskava ni odkrila nobenega zanesljivega dejstva, nobene trdne podlage, na katero bi se dala opreti resna obtožba.

Preiskovalni sodnik je dal poklicati Ganimarda in mu povedal, v kakšno zadrego je prišel.

«Obtožbe ne morem več vzdržati. Obremenilnih dokazov mi manjka.»

«Saj ste vendar sami trdno prepričani, da je kriv, gospod preiskovalni sodnik! Prevailles bi se bil dal mirno prijeti, če ne bi bil ničesar zakrivil.»

«Trdi, da je bil prepričan, da ga ne napada policija. Prav tako trdi tudi, da Jenny Saphirjeve sploh nikoli ni videl in res ne morem najti nikogar, ki bi mu mogel nasprotno dokazati. Še sumiti ne moremo, da je ukradel safir, ker ga pri njem nismo mogli dobiti.»

«Drugje pa tudi ne,» mu je segel Ganimard v besedo.

«Res je, toda to zanj ni obremenilno. Ali veste, kaj bi potrebovali, gospod Ganimard? Drugi konec rdeče ovratne rute. Da, drugi konec. Kajti, če ga je vzel zločinec s seboj, je to dokaz, da morajo biti na blagu njegovi krvavi odtiski prstov.»

Ganimard ni nič odgovoril. Že več dni je dobro vedel, da se bo dala zadeva razplesti samo na ta način. Drugih dokazov ni bilo mogoče dobiti. S svileno ovratno ruto in samo z njo bi bilo mogoče Prevaillesu zaviti vrat. Zdaj je želel tudi Ganimard dobiti ta dokaz krivde. Saj je on za vse odgovoren, on je zaslovel zaradi Prevaillesa in osmešil bi se, če bi zdaj Prevaillesa spet izpustili.

Žal pa je bil ta edini, neogibni dokaz v Lupinovem žepu. Kako naj ga iz njega dobi?

Ganimard je iskal, premišljeval o novih potih, pregledoval vsa dokazila, sanjal vse noči o skrivnosti iz Bernske ulice in sledil po Prevaillesovi preteklosti. Deset ljudi je vpregel, da bi poiskali nevidni safir. Vse zaman.

Sedemindvajsetega decembra ga je preiskovalni sodnik poklical k sebi v sodnijsko palačo.

«No, gospod Ganimard, ali je kaj novega?»

«Nič, gospod preiskovalni sodnik.»

«Potem moram preiskavo ustaviti.»

«Še en dan počakajte!»

«Zakaj? — Drugi konec rute potrebujemo. Ali ga imate?»

«Jutri ga bom imel.»

«Jutri?»

«Da, toda dati mi morate tisti konec, ki ga imate vi.»

«Kaj boste z njim?»

«Z njegovo pomočjo bom dobil manjkajoči del.»

«Velja!»

Ganimard je stopil v sodnikovo pisarno. Iz nje je prišel s svileno krpo.

«Tri sto hudičev,» je zagodel, «dokaz moram imeti in imel ga bom... če bo prišel Lupin na sestanek.»

Prepričan je bil, da bo Lupin tako predrzen. Prav to pa ga je vznemirjalo. Zakaj se hoče Lupin z njim sniti? Kakšne namene skriva spet za tem?

Ves nemiren in besen je sklenil storiti vse, kar bo potrebno, da ne bo prišel v zasedo in da bo morda še svojega nasprotnika spravil v past. Vso noč pred osemindvajsetim decembrom, to je pred poslednjim dnevom, ki ga je Lupin določil, je opazoval palačo v Suresneški ulici. Prepričal se je, da nima drugega izhoda kakor velika vrata. Potem je obvestil svoje ljudi, da se bodo odpravili na nevarno pot in kmalu je bil za njimi pred palačo.

Skril jih je v neki kavarni. Dobili so naslednja navodila:

Če se pokaže pri odprtem oknu v tretjem nadstropju ali pa če ga čez dobro uro ne bo nazaj, naj vderejo v hišo in primejo vsakogar, kdor bo hotel oditi. Višji nadzornik se je prepričal, da je njegov revolver v redu in da mu bo lahko dobro služil, če ga bo potreboval. Potem je šel po stopnicah. Bil je zelo presenečen, ko je dobil še vse predmete v sobi prav tako, kakor jih je bil pred mesecem pustil. Vrata so bila še zmeraj odprta. Ključavnici sta bili vlomljeni. Potem ko je ugotovil, da gledajo okna glavne sobe na ulico, je preiskal še ostale prostore stanovanja. Nikogar ni bilo nikjer.

«Lupin se boji,» je zamrmral z nekakšno zadovoljnostjo.

«Tepec!» je odgovoril nekdo za njim. Obrnil se je in zagledal na pragu starega delavca v višnjevi slikarski halji.

«Nikar ne ugibaj,» je dejal možak. «Jaz sem, Lupin. Od davi delam pri slikarju tu v hiši. Zdaj je poldne in sem prišel pač sem.»

Prijazno se je smehljal in gledal Ganimarda. Potem je nadaljeval:

«Res, dragocena minuta, dragi moj. Za deset let svojega življenja je ne bi dal! Kaj si misliš o meni? Ali nisem tega dobro uganil. Ali nisem videl vsega naprej? In tudi ti si menda zdaj že vse razumel. Jas sem ti povedal, kako je s to svileno ruto. Nisem trdil, da moja izvajanja niso brez pomanjkljivosti... toda da so bila mojstrsko delo inteligence, moraš priznati! Kako sem vse naprej videl, kaj se je zgodilo.. in kaj se bo zgodilo! Od tistega dneva, ko se je zločin zgodil, pa do danes. Ti iščeš končni člen verige dokazov. Ali imaš ruto?»

«En konec že, drugega imaš pa ti!»

«Tu je. Primerjava ju.»

Razprostrla sta oba kosa svile. Konca sta se natanko ujemala. Razen tega je bila tudi barva ista. «Sodim,» je dejal Lupin, «da nisi prišel samo zaradi tega. Tudi sledove krvi bi rad videl. Pojdi sem, Ganimard, tu ni dovolj svetlo.»

Šla sta v sosedno sobo, ki je imela okno na dvorišče in je bila res svetlejša. Lupin je vzel svoj kos in ga pritisnil na okno.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 29,7, najnižja 22,9, zračni tlak 1009,2, veter 25 km z juga; vlaga 51 odst., nebo 3/10 pooblačeno, temperatura morja 23,9.
Vreme danes: Spremenljivo s pooblačitvami.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 23. junija Eberhard, Višeslav
Sonce vzide ob 4.15 in zatone ob 19.58. Dolžina dneva 15.43. Luna vzide ob 0.57 in zatone ob 15.22.
Jutri, PONEDELJEK, 24. junija Janez, Kresnik

Snoči zadnje živahne priprave

Danes dopoldne ob 10. uri svečana otvoritev velesejma

Pri otvoritvi bo zastopal vlado zakladni minister Medici

Še pozno v noč je bilo včeraj na tržaškem velesejmu vse živo, saj so razstavljavci urejali zadnje podrobnosti, nekateri pa aranžirali svoje razstave. Kolektivne razstave tujih držav so bile gotove že prej, vendar pa so imeli mnogo dela tudi v avstrijskem, jugoslovanskem, ameriškem in drugih paviljonih, kjer so urejevali razstavljene predmete, tako da bo velesejem danes dopoldne ob 10. uri popolnoma urejen.

Poročali smo že, da bo na svečani otvoritvi velesejma prisoten v imenu vlade zakladni minister senator Giuseppe Medici, ki se bo pripeljal iz Rima z letalom na mirensko letališče. Tam ga bo sprejel vladni generalni komisar. Minister bo prispel na velesejem točno ob 10 uri, kjer ga bo sprejel predsednik velesejma inž. Ernesto Sospisio v spremstvu članov upravnega sveta velesejma. Nato bo minister pregledal častni vod 35. bataljona strelcev in bo godba 82. pešpolka zaigrala nacionalno himno. Takoj zatem bo imel otvoritveni govor predsednik velesejma, pozdravni govor pa tržaški župan Bartoli, nakar bo govoril minister. Pričakuje se, da se bo otvoritvena slovesnost zaključila okrog 11. ure.

Na otvoritvi bodo prisotni predstavniki lokalnih oblasti, člani diplomatskega in konzularnega zbora in številne gospodarske osebnosti iz tujih držav.

Zakladni minister bo zapustil Trst popoldne ob 15. uri in bo iz Gorice odpotoval z letalom v Rim.

Danes bo ob 18.30 na Trgu Unità šolski park za promet, katerega je organiziralo podjetje Shell in na katerem bodo nazorno pokazali, kako je treba spoštovati cestno-prometne predpise.

Jutri popoldne bo na velesejmu zasedanje deželne federacije obrtnikov Furlanije-Julijske krajine. Delegati si bodo ob 10. uri ogledali velesejem in pričeli z zasedanjem ob 11. uri v dvorani za sestanke. Od ponedeljka dalje pa bodo tudi na ploščadi pred glavnim vhodom različne manifestacije v zvezi z motorizacijo. Napravili bodo poskuse, kako je treba voziti motorna vozila, da ne pride do incidentov in nesreč. Rdeči križ bo prihitel, da reši «ponesrečenca», gasilci bodo pogasili goreči avtomobil itd.

Danes bo lahko občinstvo obiskalo velesejem že od 9. ure dalje, vendar bo dovoljen vstop do 11.15 samo skozi vhod v Ul. Rossetti. Četrt ure po svečani otvoritvi velesejma pa bo za občinstvo odprt tudi vhod iz drevoreda Ippodromo. Vstopnica stane 250 lir in za skupine 200 lir.

—o—

Posebni avtobusi za trž. velesejem

Ravnateljstvo za tramvajski promet Acegata sporoča, da bo za časa tržaškega velesejma, in sicer od 23. junija do 7. julija vzpostavljena direktna zveza z glavne postaje - Ul. Carducci - D'Annunziov drevored do velesejma. Avtobusi, ki bodo vozili na tej progi, se bodo ustavljali na glavni postaji, v Ul. Carducci (Portici di Chiozza in v bližini pokritega trga), na Trgu Garibaldi in pred velesejmom.

Urnik teh voženj je omejen od 9. do 13. in od 16. do 21.45. Po potrebi bo urnik podaljšan. Vožnja bo stala 45 lir.

—o—

Urnik pošte 29. in 30. t. m.

29. in 30. t.m. se bodo poštni uradi ravnali po naslednjem urniku: 29. t.m. bodo osrednji uradi in podružnice opravljali poštno službo dopoldne, in sicer za razpečavanje pisem in brzojavk. Pisma in ostalo pošto bodo raznašali pismonoše samo enkrat. Izključene pa so denarne pošiljke. V nedeljo 30. t. m. pa bo za vse urade veljal prazniški urnik.

—«»—

Z uspehom opravljeni nižji tečajni izpiti

Seznam učencev in učenk državne nižje industrijske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki so z uspehom opravili nižji tečajni izpit (poletni rok):

V TRSTU:
Bajec Ferdinand, Berdon Stelij, Bestiacco Franko, Bucavelli Marij, Cerkvenic Sergij, Fon Sergij, Furlani Ivan, Grisonich Bruno, Leghissa Jurij, Rebek Nevij, Sardo Darij, Susa Lucijan, Turco Marij, Zerjul Gianfranko;
Clari Suzana, Favento Lidija, Germani Lilijana, Giorgi Lavra, Grusovin Nevija, Jamšek Neva, Kotzmann Marija, Leban Marija, Lorenzi Elvira, Lubiana Evelina, Marchesich Zvezdana, Mari Marija, Marzi Adalgisa, Pieri Rožana, Rebec Adrijana, Serij Nevija, Starc Ada, Stoka Ada, Sirca Irma, Vecchiet Adrijana, Vecchiet Renata, Zudettich Natalina.

V DOLINI:
Bizjak Sergij, Kocjančič Marij, Foraus Aldo, Hrvat Silvan, Mahnič Sergij, Ota Klavdij, Ota Miroslav, Parovel Angel, Pečar Egidij, Rapotec Emil;
Kocjan Antonija, Slavec Adelina.

V NABREZINI:
Gruden Anton, Gruden Bogoljub, Leghissa Evgen, Peric Davorin, Cossutta Franko, Tretjak Ivan;
Doria Vera, Grobiša Rožica, Leban Irena, Semec Darina, Uršič Marta, Zidari Ida, Cibic Marija, Maganja Stefica, Tretjak Natalina, Sedmak Albina.

NA OPCINAH:
Bratoš Karel, Carli Angel, Gorkič Ivan, Hrovatin Edvard, Malalan Livij, Raseni Danijel, Sossi Karel, Sossi Marij, Urdih Sergij, Vidali Virgilij;
Bani Ada, Carli Vivijana, Križmančič Zmaga, Kutin Magdalena, Vidau Marija, Zagar Magdalena.

V ladjedelnici Felszegy

Postavljen gredelj 6700-tonske ladje

Včeraj ob 10. uri dopoldne so postavili gredelj za 6700-tonsko ladjo, ki jo bodo zgradili za «General Navigation Trading Company» iz Paname. Gre za prvo od osmih ladij, ki so jih brodarji Chandris iz Londona naročili v ladjedelnicah Felszegy (4), 2 v ladjedelnicah Doxford, ostali 2 pa v japonskih ladjedelnicah Mitsubiski. Z naročilom teh ladij je ladjedelnica zaposlena do leta 1960.

—o—

Pogajanja o odpustih v podjetju ICASA

Na sedežu Zveze industrijcev bo 25. t.m. sestanek sindikalnih predstavnikov ter vodstva podjetja ICASA zaradi napovedanega odpusta osmih uradnikov. Kakor je znano, je omenjeno podjetje pred dnevi sporočilo, da je prisiljeno skrčiti osebje zaradi pomanjkanja naročil. Sindikalne organizacije so se temu uprle, ker se jim zdi da vodstvo podjetja pretirava. Zaradi tega zahtevajo, naj svoj ukrep prekliče.

OBVESTILO

Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov pozivata vse kmete in pridelovalce, ki nosijo svoje pridelke na novi zelenjadni trg, naj se zglasijo v Ul. Geppa 8 pritličje, da dobijo potrdilo za izkaznice za vhod na trg.

Zborovanje tržaških upokojencev

Široka vsedržavna akcija za izboljšanje pokojnin

Govora senatorja Riccarda Ravagnana in ravnatelja INCA Radicha

Kakor napovedano je bilo včeraj popoldne na vrtu Ljudskega doma v Ul. Madonnina osrednje zborovanje tržaških upokojencev, ki ga je organizirala pokrajinska zveza upokojencev pri novi Delavski zbornici CGIL. Številnim udeležencem sta govorila senator Riccardo Ravagnan in ravnatelj ustanove INCA Ernesto Radich, ki sta obširno opisala pobude in ukrepe za ugodno rešitev vprašanja upokojencev ter vzroke, zaradi katerih je bil napovedan vsedržavni dan upokojencev. Kakor smo že poročali, spada včerajšnje tržaško zborovanje upokojencev v vsedržavni okvir široke akcije za rešitev pravic tega tako zapostavljenega sloja prebivalstva. V Italiji bodo podobna zborovanja v vseh mestih danes, v Trstu so ga morali organizirati včeraj, ker ni bilo mogoče dobiti primerne dvorane za zborovanje na današnji dan.

O vprašanju upokojencev, ki prejemajo smešno nizke pokojnine ter o vprašanju vdov upokojencev, ki so šli v pokoj pred 1. januarjem 1945, smo te dni podrobno poročali. V glavnem zahtevajo sindikalne organizacije in politične stranke, ki se za to vprašanje zanimajo, naj bi zvišali minimalne pokojnine, na 10.000 lir mesečno, ostale pa sorazmerno. Pri tem ne smemo pozabiti, da približno 300.000 italijanskih upokojencev dobiva po 3500 lir mesečne pokojnine, 1,2 milijona po 5000 lir, 2 milijona upokojencev dobiva manj kot 10 tisoč lir in samo 455.000 upokojencev dobiva nad 10.000 lir mesečno. Na Tržaškem niso razmere upokojencev nič boljše in je to vprašanje pereče tudi pri nas, saj je na našem področju nič manj kot 32.000 upokojencev.

Ob koncu zborovanja so odobrili nekaj resolucij, ki jih bodo naslovili vladnim oblastem in raznim političnim skupinam, v katerih prizadeti upokojenci zahtevajo, naj parlament čimprej reši to pereče vprašanje.

—«»—

Smrtna nesreča pri Štivanu

Ponoči med petkom in soboto se je pripetila v bližini Štivana huda prometna nesreča, katere žrtev je postal 27-letni Ivan Pirc iz Medje vasi. Pirca so po nesreči odpeljali v tržiško bolnišnico, kjer pa je včeraj okoli 9. ure zjutraj podlegel poškodbam.

—«»—

Nujno so včeraj popoldne sprejeli na drugem zdravniškem oddelku 83 let starega Antona Coka od Sv. M.M. Sp., katerega je njegov 58-letni sin Marcel našel nezavestnega pod drevesom nedaleč od stanovanja.

Ker je Cokovo stanje precej resno, so si zdravniki pridržali prognozo.

—«»—

IZ SODNIH DVORAN

6 mesecev zapora menjavki denarja

Amalija Glavina por. Povh iz Kolonje je hotela prevarati druge, a je pravzaprav prevarala samo sebe s tem, da si je nakopala obsodbo na 6 mesecev zapora in 30.000 lir globe. Ženska je namreč predlagala Carlu Roccu ugodno zamenjavo lir za dinarje: po njenem predlogu bi mož lahko kupil 100 tisoč dinarjev za 60 tisoč lir. Zadeva se je Roccu zdela zadovoljiva, zaradi česar je zamenjavo tudi sprejel. V ta namen je Povhovi sledil do Zavelj, kjer ga je povabila, da bi ji sledil na vrh neke vzpetine. Roccu, ki je debel in precej težak pa se je zdela pot prenaporna in tako je sklenil žensko počakati kar na ravnini. Seveda ji je izročil lire in Povhova se je, potem ko mu je pustila torbico v varstvo, oddaljila. Po večurnem čakanju se je vrnila, a namesto obljubljenih 100 tisoč dinarjev mu je prinesla le 56.000, rekoč, da jih mož, ki bi jih moral zamenjati, tedaj ni imel več na razpolago. Zato ga je prosila, da bi nekoliko potrpel. Ker se ženska ni več oglasila, jo je Rocco prijavil policijskim organom, pred katerimi se je Povhova izgovorila, da ni mogla držati besede, ker se je vrednost dinarjev povečala. Razliko mu je hotela izplačati z zlatnino, kar pa Rocco, ki je mislil, da je sumljivega izvora, ni hotel sprejeti.

IZLETI

Zveza partizanov Tržaškega ozemlja organizira 30. junija t. l. izlet za bivše partizane v goriški okraj, kjer so bile partizanske borbe.

Vpisovanje in informacije na sedežu v Ul. Montecchi 6-II., soba št. 23.

Prosvetno društvo «Andrej Cok» z Opčin priredi 7. julija 1957 enodnevni izlet k izviru Soče. Vpisovanje samo še danes 23. t. m. od 10. do 12. ure na sedežu prosvetnega društva, Konkonelska ulica 1.

RAZNA OBVESTILA

GLASBENA MATICA
bo imela svoj redni občni zbor 26. junija t.l. ob 20. uri na sedežu v Ul. R. Manna 29

Mladina prosvetnega društva Lonjer - Katinara priredi danes 23. t. m. v Lonjerju na dvorišču gostilne «Pri županu» **TRADICIONALNI PLES.** Igral bo izbrani orkester. Vabljeni vsi!

Prosvetno društvo «Pisoni» priredi danes družabno prireditev na prostem. V prijetnem in veselem okolju bo igrala godba, v baru pa bodo gostom postregli z raznimi dobrinami.

DAROVI IN PRISPEVKI

Namesto cvetja na grob pok. Albina Smerkolja darujejo stric Anton Piščanc in njegovi otroci 2.000 lir za Dijaško Matico.

V počastitev spomina pokojnega Albina Smerkolja daruje družina Marčel Sancin tisoč lir za Dijaško Matico.

RADIO

NEDELJA, 23. junija 1957

TRST POSTAJA A

9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Lahki orkestri; 11.00 Kreislerjeve skladbe igra orkester Kostelanetz; 11.45 Massenet: Le Cyd, baletna suita; 12.00 Oddaja za najmlajše - Mirko Kučič: Kaj nam pa morejo nato; Pestra operna glasba; 13.30 Glasba po željah; 15.00 Orkester Gregor Serban; 15.11 Schubert: simfonija št. 2; 15.36 Lahka glasba; 16. Koncert pianista Gabrijela Devetaka; 16.20 Dunajske melodije; 16.33 Operne uverture; 17.00 Slovenski zbori; 17.20 Plesna čajanka; 18.00 Lalo: Spanska simfonija za klavir in orkester; 18 in 25 Koncert sopranistke Fabčič - Barbieri; 18.46 Glasbeno potovanje z orkestrom Dina Oliviera; 19.00 Rimski Korsakov: Spanski capriccio; 19.15 Trst od 16. stoletja do Napoleona; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Verdi: Otelo, opera v 4 dejanjih; 21.10 Nedelja v športu; 23.00 Romance; 23.30 Nočni ples.

TRST I.

9.15 Respighi: suita št. 3; 11.00 Reportaža z otvoritve tržaškega velesejma; 14.30 Operna glasba; 17.30 Francoska zgodovina v njenih pesmih; 18.00 Simfonični koncert; 21.00 Tombola, variete; 22.30 Koncert Madžarskega kvarteta.

KOPER

8.00 Kmetijska oddaja: Priprave na mlačev na Goriškem - Kako poteka odkup v obalnem pasu; 8.30 Spored lahke glasbe; 9.00 Oddaja za beneške Slovence; 9.20 P. Konjović: Simfonični triptihon iz opere «Koštana» - izvaja beograjska Filharmonija - dirigent Živojin Zdravković; 9.45-10.15 Spored iz Ljubljane; 10.15 Belokranjske pesmi poje Stane Starešinič iz Trsta; 10.30 Sosedni kraji in ljudje: Gradnja slovenskega kulturnega doma v Trstu; 10.45 Glasbena medigra; 11. Operni koncert; 12.05 Glasba po željah; 13.30 - 14.00 Spored iz Ljubljane; 14.00 Glasba po željah; 15.10 Poje zbor primorskih študentov «Vinko Vodopivec» p. v. Antona Nanuta; 15.30 Nedeljski promenadni koncert; 16.00 - 19.00 Spored iz Ljubljane; 19.00 Sportni pregled; 19.30 - 23.00 Spored iz Ljubljane; 23.10 Glasba za lahko noč.

SLOVENIJA

8.30 Mladinska radijska igra - Jan Karafiat: Kresnice (ponovitev); 9.00 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi in poskočnic; 9.45 «Se pomnite, tovariši» - Miha Počrvina: Spanski spomini; 10.15 Veseli zvoki; 10.30 Pokaži, kaj znaš! (Javna glasbena oddaja); 12.00 Pogovor s poslušalci; 12.10 Popoldanski glasbeni spored; 13.15 Zabavna glasba, 13.30 Za našo vas; 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.00 Partizanski marš (Ob žici okupirane Ljubljane); 16.30 Glasbeni mozaik; 17.30 Reportaža iz 2. polčasa medmestne nogometne tekme Brno-Ljubljana (Prenos s stadiona Odreda v Ljubljani), Reporter Slavko Tiran; 18.45 Vedre melodije; 19.10 Zabavna glasba; 20.00 «Malo od tu in malo od tam»; 21.00 Sportna nedelja; 21.15 Cesar Franck: Simfonija v d-molu, orkester Slovenske filharmonije dirigira Z. Ciglič; 22 in 15 Zaplešimo!

TELEVIZIJA

12.00 Oddaja za kmete; 15.30 Sportno popoldne; 17.30 «Ves svet se smeje», film; 21.00 Telematch; 22.05 Plesne vaje; 23.00 Nedelja v športu.

KINO

Excelsior. 15.00 «O.S.S. 117 ni mrtev», Vohunski film. Nagali Noel, Ivan Desny in Ives Dient.
Fenice. 15.00: «Surova sila», B. Lancaster in A. Blyth. Režija: Jules Dassin.
Nazionale. 15.00: «Ko smo bili mladi» William Holden, Susan Hayward. Vesel film.
Filodrammatico. 15.00: «Odongo». R. Fleming in Mac Donald Carey. Posnet med divjaki Kenije, ki so bolj divji kot zveri.
Grattacielo. 15.30: «Dva Angleža v Parizu». Alec Guinness. Technicolor Rank.
Supercinema. 14.30: «7 morilcev». R. Scott in Gail Russell.
Arcobaleno. 14.30: «Avanture Mister Coryja». Velik uspeh. Tony Curtis.
Astra Rojan. 15.00: «Dolina Edena». J. Dean. Cinemascope, technicolor.
Capitol. 15.00: «Cesarstvo sonca». Nepozaben film v technicolorju in cinemascopu.
Cristallo. 15.30: «Bes v telesu». F. Arnoul in R. Pellegrin. —
Alabarda. 14.30: «Na vzhodu se umira». Hilde Krahl in B. Wicki.
Ariston. 16.00. Glej kino na prostem.
Aurora. 15.00: «Sužnje Kartagine». M. Allasio. Nepozabna ljubezenska zgodba.
Armonia. 14.30: «Otok strasti», Technicolor, S. Hayden.
Ideale. 16.00: «Prepovedani planet». Fantastični film v cinemascopu.
Impero. 15.00: «Bilo je v petek». A. Sordi in Fernandel.
Italia. 15.00: «Izgubljeno obzorje». Ronald Colman.
S. Marco. 16.00: «Moj sin Neron», cinemascope, De Sica.
Kino gledališče ob morju. 15.00 «Ko sonce zahaja». Pesmi, plesi in neapeljska folklora. M. Fiore, Abbe Lane in Giacomo Rondinella.
Moderno. 16.00: «Gora». Spencer Tracy, Robert Wagner, Claire Trevor.
Savona 14.30: «Ure obupa». H. Bogart in Friedrich March.
Viale. 14.30: «Ognjeni bič». R. Sterling.
Vitt. Veneto. 15.30: «Huda tesnoba» (Nodo alla gola), James Steward, Farley Granger, J. Chandler. Režija A. Hitchock.
Belvedere. 15.00: «Zaseda sedmih puščic». W. Holden in E. Parker.
Massimo. 14.30: «Zakon vislic». Cinemascope. Technicolor.
Novo cine. 14.30: «Rimska lepotica». Silvana Pampanini in A. Sordi.
Odeon. 15.00: «Tropski krvnik». Ronald Reagan, Rhonda Fleming.
Radio. 16.00: «Železničar». Pietro Germi, Silva Koscina.

KINO NA PROSTEM

Paradiso. 20.15: «Ščit Falwortha». J. Leigh, Tony Curtis. Technicolor.
Ponziana. 20.15: «Kurtizanka Diana». Lana Turner. Cinemascope.
Valmaura. 20.30: «Wichita». Cinemascope v barvah. Joel Mc Crea.
Stadio. 20.30: «Colne v morje». J. Chandler, G. Nader.
Ariston. 20.30: «Poletni čas». K. Hepburn, R. Brazzi.
Secolo Sv. Ivan. 20.30: «Vihar na Nilu». Cinemascope.
Rojan. 20.30: «Atena in sedem sester». Metroscope. Technicolor.
Marconi. 20.30: «Zadnja noč ljubezni». Marta Toren.
Arena dei fiori. 20.30: «Helena iz Troje». Cinemascope.
Garibaldi. 20.30: «Mister X - mož v senci». E. Williams.
Skedenj. 20.30: «Lassijev pogum». MGM film v barvah.

ŠOLSKE PRIREDITVE

Nabrežina in Sv. Križ: Strokovni industrijski tečaj vabi na razstavo ročnih del učencev in učenk, ki bo odprta samo še danes od 10. do 17. ure.

Drž. nižja industrijska strokovna šola s slovenskim učnim jezikom v TRSTU (Rojan, Ul. Montorsino 8-III) priredi ob zaključku šolskega leta razstavo deških in dekliških izdelkov letošnjega leta.

Razstava bo odprta še danes in jutri od 9. do 13. in od 15. do 18. ure.

S. A. T.

AVTOBUSNE PROGE

Trst - Sežana - Ljubljana: vsak dan iz Trsta ob 7.30 (z Opčin ob 7.50).
Trst - Sežana: petek in sobota ob 7.00 in 15.30;
— iz **Sežane** ob 9.30 in 18.30.
Iz Trsta: v **Bane - Sesljan - Tržič:** vsak dan ob 11.00;
— iz **Tržiča:** ob 12.15;
— v **Bane - Sesljan** ob delavnikih: 8.40, 13.25, 17.15;
— ob praznikih: 8.10, 14.30, 16.30.
— v **Bane** ob delavnikih: 5.50, 7.25, 9.40, 18.30, 19.50;
— ob praznikih: 7.00, 9.40 20.10.
Z **Opčin** v **Sesljan** (kopališče) ob delavnikih: 9.20, 10.35, 14.05, 17.55;
— ob praznikih: 9.20, 11.10 12.15, 14.30, 15.45, 17.30, 18.30;
Iz **Bazovice - Trebč - Padrič** v **Sesljan** (kopališče): ob praznikih: 9.00, 10.50, 14.10, 17.10.

AVTOGARAŽA
«ROIANO»
TRST, Ulica Moreri 7
Tel. 35-608
Servisna postaja
Avtoprevoz
potnikov
tu- in v inozemstvo

«UNION»
Svetovno znana zavarovalnica od leta 1828 je v TRSTU UL. GHEGA 8 - I. tel. 27512 - 35939
Prokurator RAVNIK

MALI OGLASI

PRODAM
lahke in težke motocikle nadomestne dele za vse vrste motorjev in rabljene avtomobile «TOPOLINO»
— lepa priložnost
AVTO SOLA
LORENZI
Ul. S. Lazzaro 17

VESPE, AVTOMOBILE, KOLESA in **SIVALNE STROJE** nove in rabljene si oglejte brez obveznosti, različne nadomestne dele in razna darila z vsemi potrebnimi listinami, odpremlja najhitreje in daje vsa potrebna pojasnila tvr. **Beltram**, Trst, Ul. Valdirivo 3, **tel.** 36-991.

KOLESA, znižana cena 7.000 lir. Motorna kolesa 44.000 lir, pošilja kolesa - darilne pakete brez faktorja **MARCON, UL. PIETA'** 3, Trst.

SOUPORABA urada v centru I. nadstr., telefon, se odda. Ponudbe na upravo lista pod «Urad».

SIVALNI stroji Singer, pogrezljivi, rabljeni. Diamant novi «cikcak». Popravila in predelave. Jamstvo 25 let. Trgovina, Ul. Manzoni 4, tel. 96-925.

16-LETNEGA vajenca išče FOTO DEY, Ul. Oriani 2 - Barriera.

VISTA
TRST - UL. CARDUCCI, 15
Tel. 29-656
Bogata izbira naočnikov
naočnikov za otroke,
precizna šestila,
logaritmična računala.

AUTOVIE CARSICHE

PROGA TRST - BAZOVICA - PADRIČE - GROPADA - TREBČE
Odhodi s postaje Trg Libertà in Stara mitnica
OB DELAVNIKIH: ob 7.30, 8.15, 9.30, 10.15, 11., 12., 13.10, 14., 15., 16., 16.50, 17.30., 18., 18.50, 19.50, 20.40, 22.40.
OB PRAZNIKIH: ob 7.25, 8.30, 10., 11., 12.30, 13.10, 13.50, 14.30, 15., 15.30, 16., 16.30, 17., 17.30, 18., 18.30, 19., 19.45, 20.30, 22.30, 24.

PROGA TRST - BLOK FRNETIČI
Odhod s Trga Libertà
OB DELAVNIKIH: ob 7.30, 10.15, 13.10, 15, 18.55.
OB PRAZNIKIH: ob 7.25, 8.30, 10, 11, 12.30, 13.10, 13.50, 14.30, 15, 15.30, 16, 16.30, 17, 17.30, 18, 18.30, 19, 19.45, 20.30, 22.30.
Odhod s Frnetičev
OB DELAVNKIH: ob 8.20, 10.50, 14.05, 15.40, 18.55.
OB PRAZNIKIH: ob 8, 9.10, 10.50, 11.40, 13.20, 14, 14.20, 15.15, 15.30, 15.50, 16.20, 16.50, 17.35, 18, 18.50, 19.20, 19.50, 20.20, 20.50, 21.45, 23.10.

PROGA TRST - BLOK PESEK
Odhod s Trga Libertà
OB DELAVNIKIH: ob 7.45, 13.10, 17.30.
OB PRAZNIKIH: ob 11.30, 17.30.
Odhod s Peska
OB DELAVNIKIH: ob 8.20, 13.50, 18.05.
OB PRAZNIKIH: ob 12.05, 18.05.

PROGA TRST - KOZINA - HERPELJE
Odhod s Trga Libertà ob 7.30 in 13.10. Iz Herpelj ob 9. uri in 14.30. — Vožnje vsako soboto.

PROGA TRST - DOMJO - BOLJUNEC - DOLINA - PREBENEG
Odhod s Trga Stare mitnice
OB DELAVNIKIH: ob 6.35, 7.25, 10.20,* 12.05. 13.05,* 16.35, 17.05,* 18.05, 18.35, 19.20 20.45, 22.35.
OB PRAZNIKIH: ob 9.05 10.35, 12.35*, 14.35, 16.05, 17.05, 18.15, 19.35, 20.40, 22.05
N. B. * Samo ti avtobusi vozijo do Prebenega, drugi se ustavijo v Dolini.

PROGA TRST - DOMJO - RICMANJE
Odhodi s postaje na Trgu Stare mitnice
OB DELAVNIKIH: ob 7.35, 10.35, 12.20, 13.35, 18.05, 19.20,
OB PRAZNIKIH: ob 9.35 14.05, 16.20, 19.35, 22.50.

PROGA TRST - ADAMIC - MACKOVLJE
Odhodi s postaje na Trgu Stare mitnice
OB DELAVNIKIH: ob 11., 13.30.
OB PRAZNIKIH: ob 13., 22.30.

PROGA TRST - OSP - MACKOVLJE
Odhodi s Trga Libertà
OB DELAVNIKIH: ob 18.15.
OB PRAZNIKIH: ob 18.30.

PROGA TRST - PODLONJER LONJER
Odhodi s postaje na Trgu Stare mitnice
OB DELAVNIKIH: ob 6.20, 6.40**, 7., 7.22**, 7.40, 8.07**, 8.25, 8.52, 9.02, 9.30**, 9.40, 10.15, 10.30*, 11.02, 11.20**, 11.40, 12.02, 12.20, 12.40, 13., 13.20**, 13.40, 14.15*, 14.45*, 15.16*, 15.45*, 16., 16.20, 16.40, 17., 17.20, 17.40**, 18., 18.30**, 18.50, 19.20**, 19.40, 20.05** 20.30, 20.52, 21.10, 21.40, 22.15*, 22.45*, 23.20.
OB PRAZNIKIH: ob 8., 8.31, 9.01, 9.31, 10.01, 10.31, 11.01, 11.42, 12., nato odhodi vsakih 15 minut.
* Odhodi s Trga S. Francesco
** Ti avtobusi vozijo do Lonjerja, ostali se ustavljajo v Podlonjerju.

Opravljamo prevoze blaga za tretje z lahkimi in težkimi kamioni ter avtocisternami tudi v inozemstvo. Za informacije kličite telefonski številki 36-794 in 55-378.

OBIŠČITE
IX. TRŽAŠKI MEDNARODNI VZORČNI VELESEJEM
RAZSTAVA MEHANIČNE INDUSTRIJE
VI. MEDNARODNA RAZSTAVA LESA
PRISOTNIH 23 TUJIH DRZAV, OD KATERIH 9 Z LASTNIM PAVILJONOM. — NAJVAZNEJSE TRZISCE POTROSNEGA BLAGA ZA DOM, URADE IN JAVNE LOKALE. — RAZSTAVA PREVOZNIH SREDSTEV.
Izredno žrebanje med obiskovalci: vsak dan trije dobitki in «Fiat 600» 6. julija 1957.
Od 23. do 30. junija: vsak večer ob 19. uri bodo na trgu nasproti razstave avtoprevozništva, prikazi pravilne in korektne vozne, cestnih nesreč, prve pomoči v primeru nesreč in prikazovanje gasitve požarov motornih vozil.
URNIK ZA OBCINSTVO: ob delavnikih od 10. do 13. in od 17. do 24. ure.
ob sobotah od 10. do 24. ure.
ob nedeljah in praznikih od 9. do 24. ure.

Dogodki tedna

Gospodarski položaj

Pretekli teden se je Bartoli vrnil z romanja v Pariz, Haag in Amsterdam, kjer je v brk nujnim upravnim in gospodarskim vprašanjem, ki bi jih moral čimprej obravnavati občinski svet, preživel nekaj lepih poletnih dni. Takoj po njegovi vrnitvi se je sestal občinski svet z novim klerofašističnim odborom. Njegova prva «skrb» na seji je bila ta, da je, še preden so ga svetovalci leve opozicije vprašali, naj odkrito pove, če sprejema ali ne fašistično in monarhistično podporo, izjavil, da se občinska uprava ne bo več ukvarjala z gospodarskimi in političnimi vprašanji, ki niso občinskega značaja. S tem se je hotel izogniti koalicijskemu vprašanju sodelovanja njegove stranke z desnico. Kljub temu pa so svetovalci prof. Lonza (PSDI), odv. Pogassi (KP) in dr. Teiner (PSI), v uri, določeni za vprašanja, vprašali demokristjane, naj povedo, ce sprejmejo ali ne podporo skrajne desnice in ce bodo se nadalje sprejemali desničarske glasove. Na vsa ta vprašanja Bartoli ni hotel neposredno odgovoriti. Skušal je zadevo prikriti z izgovorom, da se mora občinski svet ukvarjati samo z upravnimi vprašanji in da ni časa za politične polemike. Tudi vprašanji proste cone in deželne avtonomije se po Bartolijevem mnenju ne tičeta občinskega sveta, čeprav sta za tržaško občino in za celotno področje življenjsko važni.

Kot torej vidimo, demokristjani nočejo zapustiti svojih stolčkov, ki so jih zasedli s pomočjo desnice in nameravajo upravljati občino s podporo fašistov in monarhistov. Zato nočejo razpravljati o prosti coni in o deželni avtonomiji, da ustrežejo desnici, ki se je že mnogokrat izjavila proti tema dvema vprašanjema. Toda dvomimo, da bodo lahko dolgo časa nadaljevali po tej poti. Prepričani smo, da jih leva opozicija ne bo pustila kar tako zanemarjati osnovna gospodarska, socialna in politična vprašanja mesta in področja in da bodo morali prej ali slej dokončno pojasniti svoje stališče ter prevzeti nase odgovornost do prebivalstva, ki ne more trpeti takšne uprave, ki se ne zanima za najvažnejša vprašanja.

V pokrajinskem svetu pa piha vse drugačen veter. Za sedaj se še vedno nadaljuje sodelovanje med demokristjani, socialdemokrati in republikanci. Zaradi bolj strpnega stališča demokristjanske relativne večine in predsednika prof. Gregorettija rešuje pokrajinska uprava skoraj vsa upravna in druga vprašanja tudi s soglasjem komunističnih svetovalcev, ki predstavljajo levo opozicijo.

Gluhoba demokristjanov v občinskem odboru

V ponedeljek je bilo redno letno zasedanje pokrajinske gospodarske konzulte, na katerem je imel obširno poročilo o tržaškem gospodarskem položaju predsednik trgovinske zbornice prof. Luzzatto Fegiz. V poročilu je predsednik podčrtal, da ustvarjajo ugodnejši mednarodni odnosi upanje v izboljšanje stanja v tržaškem gospodarstvu. Delno se položaj že izboljšuje, saj se stalno krepe in izboljšujejo vsestranski gospodarski stiki z zalednimi državami: Avstrijo, Jugoslavijo, Nemčijo in ČSR.

Glede ukrepov, katere so obljubili vladni predstavniki, da jih bodo izvršili v korist Trsta, je bil predsednikov govor prav tako optimističen in je v njem izrazil prepričanje, da je uresničitev teh ukrepov le še vprašanje časa. V ta namen je trgovinska zbornica pripravila organski seznam zahtev z obširno dokumentacijo, katerega bi že morala predložiti vladi, vendar se je vsa stvar zavlekla zaradi vladne krize. Ostro pa je napadel tiste vladne kroge, ki ne skrbe za koristi skupnosti ko nenadoma in brez prave utemeljitve preprečijo izvršitev določenih javnih del, ki bi morala koristiti Trstu. To se je že zgodilo z okrepitvijo železniške zveze skozi Trbiž in kaže, da se bo ponovilo z gradnjo avtoceste Benetke-Trst. Za obe gradnji so bila namreč že določena finančna sredstva, ki pa so jih v zadnjem trenutku preusmerili v korist drugih pokrajin.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 22. junija se je v Trstu rodilo 5 otrok, poroka je bila 1, umrlo pa je 14 oseb.

POROČILA STA SE: ladijski kovač Bruno Cocianich in gospodinja Anna De Forheger.

UMRLI SO: 79-letna Olga Terskan vd. Trevisani, 70-letna Ida Martinuzzi vd. Battagliarini, 82-letni Ottone Spaniol, 61-letna Egidia Magris vd. Sergi, Antonio Irenioni star 12 dni, 46-letna Maria Faidiga, 76-letni Luigi Garinel, 67-letni Giovanni Biasi, 77-letna Anna Prodan vd. Demartini, 77-letna Teodora Hervatin vd. Zaccaria, 74-letna Luigia Micheli por. Passeri, 29-letna Maria Ritossa, 85-letna Josipina Jaklič vd. Juriševič, 63-letna Giovanna Seremin por. De Polo.

OKLICI: delavec Antonio Garruto in gospodinja Vanda Ciampone, zdravnik Claudio Parchi in zdravnica Fabia Tenaglia, mehanik Vincenzo Bevilacqua in frizerka Olga Skabar, karabinjer Francesco Lusuardi in gospodinja Anna Caroli, uradnik Giangregorio Lovisetto in gospodinja Maria Luisa Calvi, postreščék Sauro Zambon in gospodinja Emilia Bocus, pomorščak Ottavio Brecelli in gospodinja Maria Luisa Muraroili, uradnik Sergio Delbianco in gospodinja Liliana Manzoni, učitelj Vitruvio Smidichen in učiteljica Anna Musuruana, uradnik Enzo Canarutto in gospodinja Renata Stock, agent javne varnosti Giuseppe Stringone in uradnica Alberta Comisso, mizar Giordano Prodan in gospodinja Gigliola Germani, mehanik Olliviero Morella in uradnica Livia Arduin, uradnik Umberto De Santi in gospodinja Alda Marin, sodar Livio Musizza in gospodinja Maria Ulcigrai, predstavnik Ilario Lisini in frizerka Mafalda Orel, uradnik Bruno Zettin in uradnica Amalia D'Ambrosio, mehanik Gaetano Cinquepalmi in gospodinja Santa Musti, predstavnik Sergio Cumbat in gospodinja Nives Emanuelli, mehanik Mario Franceschi in šivilja Maria Pirchio, inštalater Silvano Cherbaz in gospodinja Fulvia Rivierani, lekarnar Gian Carlo Scandellari Borgia in gospodinja Amorina Zanchi, kotlar Rinaldo Scoria in šivilja Ana Marija Visnovič, radiotehnik Ferruccio Perentin in prodajalka Nevia Filippi, mizar Vittorio Cossutta in šivilja Sonia Reggente, inženir Renzo Indemini in farmacevtka Laura Beraldi, električar Severino Brieger in uradnica Giorgina Elisa Marini, učitelj Bruno Misculin in vezilja Norma Pipan, uradnik Francesco Morfini in frizerka Angela Apicella, poštni uslužbenec Giorgio Casalli in gospodinja Flavia Candido, klepar Nerino Tremul in uradnica Adelia Furlan, mehanik Eugenio Metlica in šivilja Elena Pinto, uradnik Angelo Vidovich in gospodinja Nidia Sanna, uradnik Manlio Grassi in uradnica Caterina Remotti, agent javne varnosti Armando Granziera in gospodinja Maria Masetto.

—«»—

LOTERIJA

BENETKE	40	24	70	30	64
BARI	37	5	18	82	54
CAGLIARI	2	83	75	18	27
FLORENCA	68	3	52	22	33
GENOVA	24	21	27	84	87
MILAN	43	57	70	3	89
NEAPELJ	17	43	69	37	14
PALERMO	84	43	64	24	87
RIM	16	52	70	59	66
TURIN	50	14	26	36	90

—«»—

NEDELJSKA SLUŽBA LEKARN

All'Alabarda, Istrska ulica 7; Barbo - Carniel, Garibaldijev trg 5-a; Croce Azzurra, Ulica Commerciale 26; de Leitenburg, Trg sv. Ivana 5; Al Galeno, Ul. S. Cilino (Sv. Ivan); Mizzan, Trg Venezia 2; Vielmetti, Borzni trg 12; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

—«»—

NOČNA SLUŽBA LEKARN V JUNIJU

Biasoletto, Ul. Roma 16; Manzoni, Ul. Settefontane 2; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Rovis, Goldonijev trg 8; Dr. Rossetti, Ul. Schiapparelli 58; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

TRST - Ul. Moreri 7
Telefon št. 28 373
POŽAR ARTEMIO
TOVORNI PREVOZI *v vse kraje, tudi v inozemstvo*

Ali še ne veste?
V PAPIRNICI - TISKARNI **U. BERNARDI** — Trst, Ul. Mazzini 44, telefon 93-667 (dva koraka od Trga Goldoni) boste dobili: svinčnike na kroglico od 30 lir dalje! — Nalivno pero BERMUN za 600 lir. — Popust 10 odst. med velesejmom.
Tiskovine — Gumijasti pečati itd itd. — Vsem kupcem bomo podarili koristno novost.

FRATELLI PRIOGLIO
TRST, Ul. Roma 20 - Tel. 31-167
Spedicijsko podjetje, specializirano za prevoz žive in zaklane živine

MOTO GUZZI
RAZSTAVA NA TRZASKEM VELESEJMU:
«LODOLA 175» c. c. Novost: dvosedežni furgončin na bencin «ERCOLINO» no silnost 350. «ERCOLE» 1500
OBISCITE MOTOTEHNIKO **CREMASCOLI**
TRST, Ulica F. Severo 18, Telefon 38-903

Tvrdka ustanovljena 1926. leta
MELILLO ALFREDO
TRST - UL. A. CACCIA 3 - TEL. 96-092
Ekskluzivni zastopnik za motocikle «PARILLA», «NSU» in «MOTOBI». — Originalni nadomestni deli. —
Zastopstvo in zaloga koles znamke «WILLIER», «BOTTECCHIA», «MELILLO», moška, ženska, za otroke in dirkalna.
Nadomestni deli, guma «Pirelli», «Michelin» in «Ceat». Mehanička delavnica za popravila in revizija vseh vrst motorjev.
OBISCITE NAS NA TRZASKEM VELESEJMU!

Goriško-beneški dnevnik

Dogodki tedna

V torek so sodili 13 delavcem tržiške ladjedelnice, ki so bili obtoženi, da so vdrli v ravnateljstvo ladjedelnice, razbili nekaj šip in ranili nekega čuvaja. Razen enega so jih obsodili pogojno na eno leto zapora. Razsodba je bila zaradi svoje strogosti z nezadovoljstvom sprejeta med javnostjo, ker pri pravdoreku sodniki niso upoštevali posebnosti položaja, v katerem so se dogodki razvijali. Obtoženci in obramba so povedali, da se je delavcem hotelo odvzeti demokratične in sindikalne svoboščine, proti katerim v drugih ladjedelnicah niso nastopali. Pri razsodbi dalje niso upoštevali, da pazniki niso javni funkcionarji. Tem poskusom so se uprli vsi delavci ne glede na politično pripadnost. Proti razsodbi je obramba vložila priziv.

* * *

Po enotnem nasprotovanju doberdobskih kmetov poskusom, da bi odvzeli najboljše njive na Ronškem hribu sta pokrajinski svetovalec Miladin Černe in odbornik doberdobske občine Jože Pahor odšla v ponedeljek na prefekturo k šefu kabineta dr. Gerriju in ga seznanila s položajem. Predstavnik prefekture je odposlanstvu sporočil, da je seznanjem s težavami, ki so nastale s predvidenimi vojaškimi načrti, in da je že posredoval pri vojaškem tehničnem uradu v Trstu. Tov. Černe je s pismom seznanil o kočljivem vprašanju tudi predsednika pokrajine odv. Culota.

* * *

Najprej na prefekturi v Gorici, potem pa v Solkanu so se ta teden vršila pogajanja med italijansko in jugoslovansko komisijo, ki naj obnovi sporazum o dobavi vode našemu mestu. Zadnji sporazum je bil podpisan pred tremi leti in izgubi veljavo 16. septembra letos. Jugoslovansko delegacijo vodi dr. Ivo Murko, italijansko pa opolnomočeni minister dr. Francesco Macchi.

* * *

Zaradi smrtne nesreče, ki se je prejšnji petek pripetila v svinčenem rabcijskem rudniku, pri Trbižu so delavci stavkali štiri dni. Ob tej priliki so od ravnateljstva zahtevali, naj spoštuje zakone, ki govorijo v prid človekove varnosti in nedotakljivosti. Ravnateljstvu so poslali tudi resolucijo, v kateri mu očitajo, da mu gre bolj za dvig proizvodnje kot za varnost delavcev v rudnih. Med delavci in ravnateljstvom je bil sklenjen mir, ki pa je zaradi napetega ozračja bolj podoben premirju.

* * *

V ponedeljek so se iz Rdeče hiše izselili vsi uradi in stanovalci razen uradov policije in finance. Rdečo hišo so namreč sklenili podreti in na istem mestu zgraditi dostojno poslopje, v katerem bosta imeli obmejna policija in financa dostojen sedež. Predvideni stroški bodo znašali okoli 50 milijonov lir.

—o—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Kuerner, Korzo Italia 4, tel. 25-76, do 12. ure pa je odprta lekarna D'Udine, Ul. Rabatta 18, tel. 21-24.

—«»—

— KINO —

CORSO. 15.00: «Zadnja nebesa», dokumentarni film v cinemascopu in v barvah, mladini izpod 16 let vstop prepovedan.

VERDI. 15.00: «Paris Palace Hotel», F. Arnoul, C. Boyer, R. Risso, v cinemascopu in v barvah.

VITTORIA. 15.00: «Vampirji», Paul Miller, G. M. Canale, v cinemascopu. Mladini izpod 16 let vstop prepovedan.

CENTRALE. 15.00: «Afriški lev» in «Sardinija» (Ljudje in dežele), v technicolorju, W. Disney.

MODERNO. 15.00: «Onstran reke».

STANDREŽ. Na odprtem ob 21.00: «Nepremagljivi», G. Cooper, F. Goddard.

Včeraj na goriški preturi

Predstavnik monarhistov na zatožni klopi

Obtožen je bil, da je ukazal nalepiti po Korzu Verdi nedovoljene lepake - Furlani se je moral včeraj vnovič zagovarjati

Včeraj zvečer so se na županstvu sestali lastniki zemljišč, ki naj bi jih zasegla vojaška oblast. Sprejeli so resolucijo in jo poslali vladnemu predstavništvu v Gorici in parlamentarcem, od katerih zahtevajo, naj posredujejo, da bi se prvotni načrt, ki predvideva razlastitev obsežnega rodovitnega kraškega področja, ki daje kruh tolikim družinam, spremenil v toliko, da bi se predvideni pas premestil nekoliko bolj proti severu.

Kakor se govori, so predstavniki vojaškega tehničnega urada, ki so se v zadnjem času večkrat sestali s prizadetimi kmeti, pristali na predloge civilnih oblasti. Z naše strani ne moremo drugage, kot da želimo čim pravičnejšo rešitev v korist kmetov, po vzgledu, kot se je v podobnem primeru pred leti napravilo na področju občine Romans.

Včeraj je moral pred goriškega pretorja tudi profesor 43-letni Felice Gigliotti iz Salerna, bivajoč v Gorici, Drevored Colombo 2, ki je bil obtožen, da je kot voditelj goriške sekcije monarhistične ljudske stranke ukazal nekaterim članom stranke, naj nalepijo po Korzu Verdi in Ul. Oberdan propagandne letake. Letaki so bili nalepljeni decembra meseca, nekaj dni pred volitvami in to po stavbah, kjer je bilo vsako lepljenje prepovedano. Ostale stranke so seveda protestirale in goriška občina je imela precej dela, da je z zida odlepila majhne letake v velikosti znamke, sredi katere je bil začrtan krog z dvema levoma in napisom «volite PMP».

Na zatožni klopi je Gigliotti izjavil, da ni bil tajnik stranke, kateri sicer pripada, in zategadelj ni dal nobenih navodil ostalim članom, da bi na nedovoljenih mestih nalepili lepake za predvolilno propagando.

Pretor je nato Gigliottija oprostil, ker ni storil krivičnega dejanja.

* * *

32-letni Guglielmo Furlani je bil včeraj zopet na zatožni klopi, tokrat se je moral zagovarjati zaradi tatvine železne ograje, katere naj bi se polastil februarja t. l. v Ul. Ascoli, kjer je podjetje Makus podiralo eno izmed starih stavb židovske četrti.

Furlani je pretorju zatrjeval, da se je z ograjo le igral in da je nekaterim otrokom, ki so bili v bližini, le razkazoval svojo moč pri dviganju težih predmetov, nikakor pa ni imel namena železni predmet odnesti s seboj. Vse drugačne so bile seveda izjave gradbenika Metoda Makuca, ki je moda zasačil pri tatvini, kar je potrdil tudi neka stranka iz Ul. Ascoli.

Furlanija je pretura spoznala za krivega in ga obsodila na pogojno kazen mesec in 5 dni zapora, 4.000 lir globe ter povračilo sodnih stroškov.

Zoper zakon naj bi se prekršil tudi 30-letni Giovanni Brandolini iz Ul. Rafut 2, ki si je lansko leto nabavil nov tovornik in začel z njim voziti blago za razna podjetja, ne da bi o tem obvestil oddelek za motorizacijo. Na cesti pri Jamljah ga je nekega dne zasačila cestna policija in mož je romal včeraj na preturo, ki pa je oprostila, ker dejanje ni kaznivo.

—o—

Izlet Sovodenjcev k izviru Soče

Sovodenjsko prosvetno društvo pripravlja izlet po Soški dolini. Sovodenjci bodo obiskali grob S. Gregorčiča, Trentarsko dolino in izvir Soče. Vsi, ki bi se radi izleta udeležili, naj se prijavijo do 28. junija tov. Kuzminu v Sovodnjah, meščani pa na sedežu ZSPD v Gorici, Ul. Ascoli 1-I.

—«»—

Pripravljalni odbor za proslavo stoletnice osnove šole v Solkanu vabi vse učitelje, ki so pučevali na tej šoli, na slavnostno zborovanje, ki bo 23. junija ob 9. uri v dvorani Mestnega gledališča Nova Gorica v Solkanu.

Športni dnevnik

MITING V BEOGRADU

Lorger pred Stoljarevim Krivonosov pred Bezjakom

BEOGRAD, 22. — Rezultati velikega mednarodnega atletskega mitinga v Beogradu, ki je bil danes popoldne na stadionu JLA:

110 m zapreke: Lorger (Jug.) 14,6, 2. Stoljarov (SZ) 14,9, 3. Petrušič (J.) 15,0. **400 m:** Wiesenmeier (Rom.) 48,4, 2. Proske (Polj.) 49,0, Grujič (J.) 49,4. **Disk:** Radošević 51,43, Valent (ČSR) 51,39, Krnjajić (J.) 45,44. **1.500 m:** Roszavoelgy (Madž.) 3'44"4, Levandovski (Polj.) 3'45"7, Konstantinidis (Gr.) 3'46"0, Mugoša (J.) 3'46"0. **100 m:** Tokarjev (SZ) 10,8, Lorger (J.) 10,9, Pecelj (J.) 11,1. **Kladivo:** Krivonosov (SZ) 62,86, Bezjak (J.) 59,65, Popov (Bol.) 56,58. **Daljina:** Mueller (J.) 7,06, Radovanović (J.) 6,96, Miličević (J.) 6,71. **800 m:** Orival (Polj.) 1'52"8, Radišić (J.) 1'53"3, Hočevar (J.) 1'54"3. **Palica:** Lukman (J.) 4,30, Milakov (J.) 4,20, Skupek (J.) 4,10. **Višina:** Marjanović (J.) 2,00, Bodo (Madž.) 2,00, Matejka (ČSR) 1,96. **5.000 m:** Černajevski (SZ) 14'23"4, Varga Madž.) 14'23"4, Stritof (J.) 14'46"0.

* * *

PARIZ, 22. — Rezultati mednarodnega atletskega mitinga: **Krogla:** Meconi (It.) 17,25, Thomas (Fr.) 15,72. **Palica:** Vazny (Polj.) 4,30, Gras (Fr.) 4,00. **Višina:** Kovar (ČSR) 1,93, Hermann (Fr.) 1,85. **5.000 m:** Szabo (Madž.) 14'13"3, Kovacs (Madž.) 14'23"6. **Daljina:** Visse (Hol.) 7,22, Qasseine (Fr.) 7,11. **100 m zapreke:** Lauer (Nem.) 14"2, Dohen (Fr.) 14"2, Candeau (Fr.) 14"8. **200 m:** Zvatovski (Polj.) 21"5, Lauer (Nem.) 21"6.

* * *

DAYTON, 22. — Rezultati prvega dne atletskega prvenstva ZDA:

Višina: Dumas 2,08, Schelton in Reavis 2,05. **Daljina:** Schelby 7,68, Bennett 7,44. **Krogla:** Nieder 18,75, Owen 17,44. **Kladivo** Connolly 65,91, Hall 64,93, Lawlor 60,98. **100 yardov:** King 9"7. **120 yardov zapreke:** Calhoun 14"2.

Mednarodni nogomet

MUENCHEN, 22. — Bayern (Muenchen) - Sampdoria 3:1

LJUSDAL, 22. — Udinese - «IFK Ljusdal» (Švedska) 4:3

Pet dni pred startom v obmorskem Nantesu

20 etap «Tour de France» in kdo so glavni favoriti

Alfredo Binda si ne dela iluzij o končni zmagi katerega izmed Italijanov, pač pa ima za favorita Gaula

PARIZ, 22. — 27. t. m. se bo začela v pristaniškem mestu Nantesu tradicionalna vsakoletna kolesarska dirka po Franciji, imenovana «Tour de France». Letošnja proga vodi v glavnem po obmejnih pokrajinah Francije (razen v svojem zadnjem delu, ko se približuje Parizu), preskoči pa tudi belgijsko, švicarsko in špansko mejo. Razdeljena je v 20 etap v skupni dolžini 4665 km, kar je znatno več od italijanskega «Gira». Najdaljša etapa bo merila 317 km, najkrajša pa 66, če seveda ne upoštevamo 10 in 15 km dolge dirkališčne etape na kronometer v Montjuichu in v Prateriji.

Vrstni red etap z njihovimi glavnimi karakteristikami je naslednji:

JUNIJ:		
27. Nantes-Granville	204 km	— valovita
28. Granville-Caen	226 km	— zelo valovita
29. Dirkališče v Prateriji	10 km	— na kronom. za ekipe
in Caen-Rouen	134 km	— ravna in lahka
30. Rouen-Roubaix	232 km	— lahka s tlakom na koncu
JULIJ:		
1. Roubaix-Charleroi	170 km	— ravna s tlakom na sredi
2. Charleroi-Metz	248 km	— valovita
3. Metz-Colmar	223 km	— konec hribovit
4. Colmar-Besancon	192 km	— valovita
5. Besancon-Thonon	188 km	— valovita v začetku, na koncu ravna
6. ODMOR:		
7. Thonon - Bains - Briancon	247 km	— visokogorska
8. Briancon-Cannes	267 km	— visokogorska
9. Cannes-Marseille	239 km	— hribovita in valovita
10. Marseille-Ales	160 km	— valovita na koncu
11. Ales-Perpignan	246 km	— ravninska
12. Perpignan-Barcelona	197 km	— srednjegorska
13. dirkališče v Montjuichu	10 km	— indiv. na kronometer
14. Barcelona-Ax. Thermes	220 km	— konec visokogorski
15. Ax. Thermes-St. Gaudens	236 km	— gorska
16. St. Gaudens-Pau	207 km	— visokogorska
17. Pau-Bordeaux	194 km	— ravna
18. Bordeaux-Libourne	66 km	— na kronometer indiv.
19. Libourne-Tours	317 km	— nekoliko valovita
20. Tours-Pariz	227 km	— ravna

Poleg več francoskih pokrajinskih moštev, se bo dirke udeležilo 6 nacionalnih ekip Francije, Italije, Španije, Holandske, Švice in Belgije ter mednarodna ekipa z najboljšimi luksemburžani z Gaulom na čelu, Angležem Robinsonom, Portugalcem Barboso in nekaterimi Nemci.

Francoska reprezentanca bo zaradi odsotnosti Louisona Bobeta, Geminianija in Mallejaca znatno okrnjena. V glavnem lahko računa na Darrigada, Bauvina, Forestiera, Walkowiaka, medtem ko je Anquetil za sedaj še velika neznanka.

Zelo močna bo belgijska ekipa z Adriaenssensom na čelu ter Plankartom, Janssensom, De Bruynom, Van Geneugdenom in drugimi. Tudi Spanci imajo v svojih vrstah močne elemente počenši od Pobleta in Bahamontesa do Lorena, Moralesa in Aizpurja. Holandci polagajo še enkrat vsa upanja na izkušenega Wagtmansa, ki bo imel ob sebi še Van der Pluyma, Van Esta, De Groota in Stolkerja. Od Švicarjev je treba kljub neuspehu na dirki po Švici, omeniti Grafa, poleg njega pa Clericija in Hollensteina.

Kaj si lahko v taki konkurenci obetajo Italijani Nencini, Defilippis, in ostali, ki sestavljajo reprezentanco?

Najbolje bo, če nam da odgovor tvorec ekipe in tehnični vodja Alfredo Binda, ki je na to vprašanje odgovoril takole: «Kolesarji, ki pojdejo na «Tour», so najboljši kar jih premore naš kolesarski šport za sestavo enotnega moštva brez kapetanov in vnaprej določenih pomočnikov. Predvidena ni nobena posebna taktika razen udeležbe v vseh pobegih. Zaradi rivalitet v francoskem in belgijskem moštvu lahko računamo na kak delni uspeh in na uspeh v ekipnem plasmaju. Ne delajmo pa si iluzij na končno zmago katerega izmed Italijanov, čeprav povsem zaupam moštvu, katerega imam čast voditi na tej veliki dirki».

Na vprašanje koga ima za favorita, je Binda brez oklevanja omenil najprej Gaula.

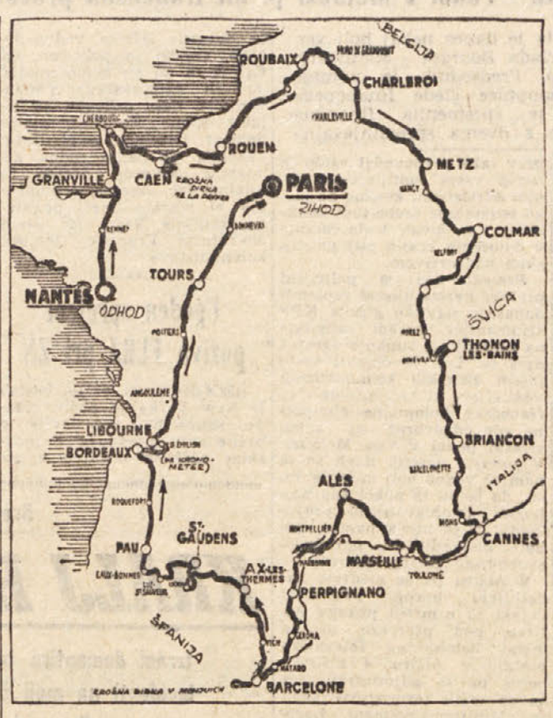

Načrt proge letošnje 44. kolesarske dirke po Franciji (Tour de France), ki se bo začela v četrtek 27. t. m. v Nantesu in koncala po 20 etapah v Parizu.

Evropsko prvenstvo v košarki

Zaključeno tekmovanje v izločilnih skupinah

K včeraj znanim finalistom sta se danes pridružili še Poljska in Romunija

Sofija, 22. — Z današnjimi srečanji se je zaključilo izločilno tekmovanje posameznih skupin za evropsko košarkarsko prvenstvo v Sofiji. V finale se je uvrstilo 8 reprezentanc, po dve iz vsake skupine in sicer: Sovjetska zveza, Poljska, Madžarska, Romunija, Češkoslovaška, Jugoslavija, Bolgarija in Francija. Ostalih 8 držav, ki so se v skupinah uvrstile na tretja oz. četrta mesta, bo igralo v tolažilni skupini za 9. do 16. mesto.

Izid kvalifikacijskih tekmovanj ne predstavlja nikakega presenečenja. Edina negotovost je obstajala pravzaprav le med Italijo in Francijo.

Današnji rezultati in končno stanje v posameznih skupinah:

SKUPINA A

SZ-Turčija	80:49 (21:13)
Poljska-Avstrija	62:38 (25:18)

STANJE:

SZ	3	3	0	270:158	6
Poljska	3	2	1	188:171	5
Turčija	3	1	2	179:189	4
Avstrija	3	1	2	133:249	3

SKUPINA B

Romunija-Finska	83:72 (40:34)
Madžarska-Belgija	84:50 (41:18)

STANJE:

Madžarska	3	3	0	200:154	6
Romunija	3	2	1	205:183	5
Finska	3	1	2	187:207	4
Belgija	3	0	3	169:217	3

SKUPINA C

ČSR-Jugoslavija	79:61 (21:27)
Škotska-Albanija	65:42 (30:18)

STANJE:

ČSR	3	3	0	273:142	6
Jugoslavija	3	2	1	244:175	5
Škotska	3	1	2	148:282	4
Albanija	3	0	3	136:225	3

SKUPINA D

Bolgarija-Francija	67:52 (38:33)
Italija-Z. Nemčija	73:52 (37:26)

STANJE:

Bolgarija	3	3	0	236:155	6
Francija	3	2	1	196:165	5
Italija	3	1	2	177:185	4
Z. Nemčija	3	0	3	149:254	3

KOSARKA

Salle k Simmenthalu

MILAN, 22. — Amerikanec George Bon Salle bo v prihodnji sezoni igral pri kosarkarski ekipi državnega prvaka Simmenthala. Salle je star 22 let, je visok čez 2 m in tehta okrog 100 kg. Zamenjal bo Amerikanca Clarka, ki se vrača v ZDA.

AVTOMOBILIZEM

Dirka v Le Mansu

LE MANS, 22. — Ob 15.58 se je začela velika avtomobilistična dirka v Le Mansu. Startalo je 54 avtomobilov, katerih število pa se je zaradi odstopov postopno skrčilo in ob 22. uri jih je ostalo le še 42. Med drugimi so odstopila tudi vsa uradna vozila «Maserati» med katerimi tudi vozilo ekipe Moss-Scheil, ter avto «Ferrari» ekipe Hawthorn-Musso, ki je pred odstopom večkrat izboljšal rekord proge (203,015 km na uro).

Ob 22. uri je bilo stanje naslednje:

1. Flockhart-Bueb («Jaguar») 84 krogov, v 5.56'00"7;
2. Brooks-Cunningham («Aston-Martin») 84 krogov, v 5.59'37"7;
3. Trintignant - Gendebien («Ferrari) 83 krogov, 5.56'06"8;
4. Hamilton-Gregory («Jaguar») 82 krogov, 5'57'47".

NOGOMET

Fiorentina v SZ brez Virgilija

FLORENCA, 22. — Fiorentina je ugodila prošnji brazilske nogometne zveze, da bi smel Julinho (Giulio Botelho) v času svojega bivanja v Braziliji 7. julija nastopiti za brazilsko reprezentanco proti Argentini. Zavrnila pa je prošnjo kluba Palmieras, da bi smel 3 dni kasneje nastopiti v sestavi kluba v neki prijateljski medklubski tekmi.

Na današnjem treningu se je poškodoval srednji napadalec Fiorentine Virgili, ki se zaradi tega ne bo mogel udeležiti turneje v Bolgarijo in SZ, kamor odpotuje Fiorentina jutri.

V zvezi z ukrepi FIFA proti Madžarskim igralcem, Fiorentina ne bo mogla deponirati eventualne pogodbe s Kocsisom in bo zaradi tega verjetno skušala obnoviti pogodbo z Julinhom.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 23. t. m. ob 20.30 uri NA PROSTEM film v barvah:

Lassijev pogum

ROBERT TAYLOR

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 23. t. m. ob 16. uri LUX barvni film:

Tam-tam Majumbe

Igra: KERIMA
PEDRO ARMENDARIZ

Kino na Opčinah

predvaja danes 23. t. m. z začetkom ob 16. uri do 20. ure (ena predstava) barvni Technicol. film:

Konjenik iz puščave

Igra: RANDOLPH SCOTT
Burni dogodki v zanimivi deželi.

Od 20.30 ure dalje NA PROSTEM Cinemascope barvni film:

PRODANA ŽENSKA

Igrajo: JANE RUSSELL, CORNELL WILDE
V ponedeljek 24. t. m. predvaja isti film od 16. do 20. ure in od 20.30 ure dalje NA PROSTEM

Slovenski trgovini Franc Udovič

TRST - UL. MAZZINI 46 in na TRGU PONTEROSSO 5
nudita vsakovrstno modno blago po najnižji ceni in se priporočata.

Ribarič Ivan
IMPORT ◆ EXPORT
VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV
TRST — ULICA F. CRISPI 14 — TEL. 93-502
ULICA DELLE MILIZIE 19 — TEL. 96-310

URAD
«M. A. R.»
OPCINE, NARODNA UL. 47
VAM JE NA RAZPOLAGO:
za vse administrativne zadeve, najemnine, posredovanja kupčij, prodajo premičnin in nasvete za davčne prijave (Vanoni) ter sodne zadeve, za DOKUMENTE: potne liste, karnete, patentine, vojne škode itd. — prevaja v vse jezike

Dopisi iz naših krajev

GABROVEC

Živimo po starem, brez posebnih vaških doživljajev. Delavska vas ima večno iste skrbi: držati se službe ali pa delo čimprej dobiti. Kdor pa ima kaj zemlje, gleda, da si z njo čimbolj pomaga.

Pokrajina je postavila ob cestah table-kažipote, ki pa niso takšne kot bi si jih želeli, ker ne odgovarjajo dejanskemu stanju naše dežele. Ni prav in ni v korist dobri stvari, pomirjenju, medsebojnemu zaupanju, če se s tem skuša potajiti — in drugo res ne more biti — slovenski značaj naših krajev. Kaj bi uprava izgubila in žalila, če bi italijanskim napisom dodala še napis v slovenščini? Slišimo, da nameravajo — če že niso — naše občine storiti gleče tega primerne korake.

NABREŽINA

Radi tožimo, da je mladina nestrpna, nemirna, nekam uporna itd. A v razstavljenih proizvodih gojencev našega industrijskega tečaja vidimo vložene velike količine strpnosti in drugih moralnih vrednot. Občinstvo jih občuduje in ocenjuje z zelo prijetnimi občutki. Utemeljeno začudenje moža, ki se na to razume, češ: «Če se mladina tako uči, potem je to šola (mislil je tečaj) zelo dosti vredna,» je veljalo kamnoseškim in mizarskim izdelkom. In beseda žene, ko se je ustavila ob krasnem namiznem prtu: «Vse je res zelo lepo, a to je najlepše tudi zato, ker je zahtevalo strašno dosti truda in potrpljenja.» Da, dosti potrpljenja in še kaj. Zato je tudi razumljivo, če je izdelalo nad 80 odst. gojencev in celo precej takih, ki so bili v začetku leta slabi.

* * *

Marij Frankovič je bolehal za neozdravljivo boleznijo, ki ji je predzadnjo sredo podlegel v starosti 56 let. Bil je mirnega značaja in srčno plemenit ter se je posvečal le delu v tvornici sočavice in zalogi piva. Zapušča vdovo in štiri otroke, od katerih sta se en sin in hčerka izselila v Avstralijo. Ob izredno velikem spremstvu, ki je pričalo o njegovi priljubljenosti med nami, smo predzadnji četrtek položili njegove zemske ostanke k večnemu počitku. Naj počiva v miru, preostalim naše sožalje.

* * *

Pred dnevi so začeli kopati temelje novemu otroškemu vrtcu, ki bo moderno urejena stavba. Stal bo na primernem prostoru, kjer se od glavne ceste odcepi cesta proti Sempolaju. Želeli pa bi, da bi podjetje zaposlilo čim več naše delovne sile, ki je že mesece brez posla.

MAVHINJE

V torek 9. t.m. smo pokopali 78-letno Frančiško vd. Pipan. Vzgojila je petero otrok: dva sina in tri hčere. Zadnja leta je živela pri svoji hčeri v Stivanu, a je želela umret, in biti pokopana v svoji rojstni vasi. Kakor hitro so jo pripeljali na dom, je izdihnila. Rahla ji domača zemlja!

PEVMA

Prejšnjo soboto sta se v Solkanu poročila Anita Boškin iz Pevme in Dominko Mrakič iz Kromberka. Prijatelji in znanci novoporočencema iz srca čestitajo ter jima voščijo vse najboljše v skupnem življenju. Cestitkam se pridružuje tudi naše uredništvo.

SOVODNJE

V petek je pripeljal mlinar Škorjanc iz Moše s traktorjem mlatilnico in jo namestil poleg nogometnega igrišča. Stroj ves dan brni. Zvečer pa si pomagajo s traktorjevo svetilko. Kmetje, ki pripeljejo pšenico v mlatev s konji, jo kaj kmalu odpeljejo. Z delom so zelo zadovoljni. Stroj upravlja pet «mlatičev»; trije razvezujejo snope in jih spuščajo v mlatilnico, eden skrbi za polnjenje vreč, drugi pa odnaša v bale prešano slamo. Tudi košnja se je letos v celoti opravila s stroji, ker pšenica ni polegla. Če bo vreme ugodno, bodo v kakšnih desetih dneh v Sovodnjah omlatili vso pšenico. Po potrebi bo mlinar odpeljal mlatilnico tudi na dom, če imajo kmetje doma dovolj prostora in dovolj «blaga». Glede cene se še ne ve, ker jo določi kmetijski inšpektorat, vendar se predvideva, da bo tudi letos znašala od 400 do 450 lir za stot.

LARRY MADISON

13.

V žepu vojaške bluze, ki sem jo imel ponoči, poiščem kroglo. Vzel sem iz naboja več krogel. Težkam jo v roki in berem napis na patroni.

Eno teh krogel spravim v žep in grem ven. Kar peš se napotim proti uradu. Še zgodaj je in Ljerke še ni. Odprem urad in ga brž zopet zaprem za seboj. Grem skozi sobo, kjer dela tajnica, in stopim v svojo pisarno. V kotu ob zidu je divan. Odmaknem ga in se vležem zadaj. Tako čakam.

Nekaj mi pravi, da bo to jutro kaj novic.

Ob devetih pride Ljerka in je po vsem čutiti zelo vesela, ker poje, ko se preoblači in si zapenja delovno haljo.

Še ni minilo deset minut, ko nekdo pozvoni in Ljerka odpre. Neki glasovi in nato čuden ropot. Kakor pridušen krik. Stol se prevrne. Razburjen glas nekaj reče, a od tu, kjer sem, ne morem razumeti.

Potem se vrata v mojo pisarno odpro in vstopita dva Arabca. Brž sta pri mizi, odpreta predale in eden z desne, drugi z leve brskata po njih in mečeta papirje na tla.

Nekaj časa ju pustim, potem prav previdno vstanem, da ne bi nastal najmanjši šum. Ko sem na nogah, želim tej čudni vrsti novih klientov dobrodošlico z remingtonko v roki.

«Kaj iščeta?»

Arabec, ki mi je bliže, nekaj zakolne v zobeh, a ne po arabsko. Vsaj kolikor lahko sodim po svojih izkušnjah, ni to jezik, v katerem so govorili Mohamed in njegovi nasledniki. Zdi se mi, da je nemški.

Ne da bi pomislil, vtakne roko v gube burnusa tako naglo, kakor bi z glavo zmigala kača. Nekaj kovinskega mi zleti mimo glave, zadene v zid in zapoje po tleh.

Ali naj ustrelim? Res ni druge? Bolje, da se poizkušam z metom. Z vso močjo zaženem samokres proti človeku in brž skočim čez divan.

Orožje je zadelo. Arabec je padel in burmus je krvav. Drugi Arabec, njegov tovariš, je okamenel. Roke ima še zmeraj v predalu in me gleda nepremično.

Poberem samokres. Približam se drugemu Arabcu, primem za en konec rjuho, ki je vanjo zavit, in na vso moč potegnem. Platno se prepara in prikaže se vitka postava, oblečena v sijajen kostim iz zelenega atlasa, Susan Brewster.

«Kakšno iznenadenje!» vzkliknem v posmehu.

Cev samokresa ji pritisnem na rebra in jo prisilim, da se premakne izza mize. Ženem jo pred seboj do vrat prve sobe. Pogledam, kaj je z Ljerko.

Dekle je nezavestno in nekdo se je potrudil, da ji je zamašil usta in jo je privezal na stol kot blazino.

«Ali je to kakšna nova družabna igra?» vprašam Brewsterjevo, a ona kakor da nima jezika. Ne govori, se ust ne odpre.

«Hajdi! Razvežite jo!»

Susan uboga in ko je Ljerka razvezana, ji rečem, naj jo spravi k zavesti. Ne traja dolgo. Čez pet minut Ljerka odpre oči in pogleda naokoli.

«Kaj je bilo?» vpraša in pred seboj zagleda Susan. Oči se ji razširijo od začudenja. Vprašujoče pogleda tudi mene. Zdrzne se, ko opazi, kakšno mrho držim naperjeno v rokah.

Nasmehnem se in jo hočem pomiriti.

«Ne meni se za to, punčka! Susan je bila ljubosumna nate in je storila vse, da bi te izločila iz boja. Na srečo sem čakal skrit in sem bil dovolj oborožen, sicer bi me skušala še posiliti. Ali ni tako, Susan?»

«Larry, kaj pomeni vse to?» vpraša Ljerka vsa prestrašena.

Najbrž se je spomnila mojih besed prejšnjega večera in zdaj se počasi prepričuje, da sem imel v marsičem prav. Ne bi se čudil, če bi jo prijelo, da se takoj vrne na Angleško.

«Pozneje ti bom vse razložil. Zdaj...»

Toda ne končam stavka. Prestrašeni Ljerkin pogled me opozori, da se pripravlja nekaj hudega. Nekaj težkega se je vzdignilo nad mojo glavo in mi me vsak hip s strašansko močjo zadelo. Ko blisk se vržem na tla. Moj nasprotnik se bliža, jaz pa vzbočim hrbet in ga udarim z nogo v spodnji del trebuha.

Dobro sem zadel, ker zalaja kakor pes, ki ga je povozil avto. Ko se opoteče in se prime za moško premoženje, kakor bi iskal, če ga še ima, skočim nanj. Nimam rad takih, ki vlamljajo v tuje avtomobile, kakor tudi ne takih, ki mečejo nože ali jih sploh rabijo v drugačne namene kakor za rezanje zrezkov. Zato tudi nisem nežen s tistimi, ki me hočejo zahrbtno napasti.

Zato tolčem in skušam kolikor mogoče neusmiljeno zadeti. Mož je sicer hrust, a ne več mlad, in popolnoma brez vaje. Zmeraj bolj hrope in zmeraj bolj se vdaja pod udarci.

Ko sem ga tako zdelal, da bi ga njegova lastna mati težko spoznala, vstanem in ga pustim. Za dobro vago mu dodam še nekaj brc v rebra.

Ljerka je pobrala moj samokres in zdaj ga drži s tresočimi se rokami. Približno gledano, ga drži naperjenega bolj v moj trebuh kakor v najina sovražnika. V tem trenutku je hudo živčna in ji ne kaže puščati take igračke v rokah. Samokres imam zmeraj dobro namazan in dovolj je en utrip na minuto preveč, pa se sproži. Razorožim punčko in denem samokres v žep. Ona bi se najraje še enkrat onesvestila. Potem ukažem Brewsterjevi, naj sede, in tudi Ljerki.

«V enem izmed mojih predalov,» pravim, «je steklenica whiskyja, sicer že načeta a vendar je še dovolj pijače, da si kdo priveže dušo. Kaj ne bi popila požirek, punčka? Pa še najini prijateljici daj malo, da bo prišla do besede.»

Ljerka prikima in gre v drugo sobo, od koder se vrne z whiskyjem. Natoči Brewsterjevi. Ko ji podaja kozarec, se obe ženski pogledata, kakor da bi se hoteli s samim pogledom razbiti kot atomska jedra. Potem postavi steklenico k meni na mizo.

(Nadaljevanje sledi)

TRST, nedelja
23. junija 1957
Leto XIII - Št. 149 (3684)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel. 94-638, 93-808, 37-338
Poštnina plačana v gotovini

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.

MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROCNINA: mesečna 480, vnaprej: četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Glasovanje o zaupnici Maunouryju bo jutri popoldne ob 15. uri

Finančni minister trdi, da bo vlada dobila 280 glasov, ker je prišlo do kompromisa o obdavčenju delniških družb - Obnovitev posebnih pooblastil Lacostu - Pokol v Melouzi je bil francoska provokacija

PARIZ, 22. — Zdi se, da je danes nekaj bolj verjetno, da bo v ponedeljek vlada Bourges - Maunouryja vendarle dobila zaupnico. Predsednik je namreč ponoči postavil vprašanje zaupnice glede finančnega načrta vlade tako kot ga je spremenila finančna komisija narodne skupščine z dvema spreminjevalnima predlogoma, ki sta ju sestavila poslanca Rolland in Caillavet. Predvideva se, da bo glasovanje v ponedeljek ob 15. uri popoldne.

Najbolj sporna točka v finančnem načrtu je bilo obdavčenje paketov delniških družb za 5 odstotkov. Sedaj je prišlo do kompromisa med onimi, ki so temu obdavčenju nasprotovali in vlado, in sicer tako, da bo obdavčena samo ena četrtina vrednosti paketov, in to samo za one družbe, ki bodo uresničile posle nad 45 milijonov frankov. Na ta kompromis so pristali socialisti in tudi številni neodvisni, čeprav se njihova skupina še ni dokončno odločila.

Kljub temu pa uspeh vlade še ni «matematično» gotov. Vse je odvisno od števila neodvisnih, ki bodo glasovali zanjo. To število pa je najbrž mnogo manjše kot število demokristjanskih poslancev, ki lahko sklenejo, da se bodo vzdržali kot so to storili, ko je bilo glasovanje za investituro. Najbolj optimistično izjavo je dal glede uspeha vlade finančni minister Felix Gaillard, ki je dejal: «Dobili bomo 280 glasov». No, na splošno se trdi, da je ta izjava preveč optimistična in je verjetno rezultat prevelikega zaupanja v že omenjeni kompromis, ki je bil dosežen preteklo noč. Pri glasovanju pa bo odločal tudi «evropeizem» kajti strah, da bi prišlo do nove krize, ki bi imela za posledico, da bi bila razprava o ratifikaciji sporazuma o skupnem tržišču in Evratomu odložena, je pač prevelik. In prav ta strah bo verjetno odločilen za izid glasovanja.

Nadaljnja težava nove vlade mladega predsednika pa je obnovitev posebnih pooblastil ministru rezidentu v Alžiru Lacostu. Ta pooblastila mu je dala že v marcu lani Mollетova vlada, sedaj pa jih mora narodna skupščina odobriti na predlog nove vlade, ki je besedilo pooblastil že predložila predsedstvu skupščine. Načrt vsebuje določbe, ki zadevajo zlasti pooblastila glede vzdrževanja reda v zvezi s severnimi Afričani, ki bivajo v Franciji.

Važni sta zlasti dve določbi. Prva zadeva pooblastila glede ukrepov, ki naj veljajo tudi izven alžirskega ozemlja in se tičejo vzdrževanja javnega reda, katerega bi motili državljani alžirskega porekla. Drugi ukrep pa ne zadeva samo tistih oseb, ki so rezidentne v Alžiru, temveč tudi osebe, ki so tam rojene ne glede na njihovo rezidenco. Notranji minister, ki doslej ni mogel «učinkovito intervenirati» pri številnih obračunavanjih, ki so na dnevnem redu v Franciji med člani alžirske osvobodilne fronte in članj alžirskega nacionalnega gibanja, bo odslej lahko energično posegel vmes: mogel bo delati preiskave v stanovanjih sumljivih severnih Afričanov in lahko bo tudi prepovedal kakršno koli javno ali privatno zborovanje Alžircev, za katere se predpostavlja, da bi lahko povzročili nerede: minister bo lahko poleg tega prepovedal severnim Afričanom bivanje v določenih področjih metropolitanskega ozemlja ter prav tako prepovedal vstop in izstop vsem sumljivim severnim Afričanom; končno bo lanko posamezne osebe tudi konfiniral, t. j. bivati bodo morale v določenih krajih pod policijskim nadzorstvom.

Preteklo noč je policijski prefekt Pariza ukazal zapleniti današnjo številko glasila KPF «Humanité», zaradi «atentata na notranjo in zunanjo varnost države». List je objavil vrsto pisem alžirskih komunističnih voditeljev, ki trdijo, da so francoske kolonialne oborožene sile odgovorne za znani strašni pokol v vasi Melouza. V zadnjih desetih dneh so se namreč vedno bolj množile vesti, da je bil ta pokol ena najhujših kolonialističnih provokacij, ki je imela namen čim bolj diskreditirati narodnoosvobodilno gibanje Alžircev.

V Alžiru pa se medtem nadaljujejo borbe. Francoski vojaki so usmrtili nekega Alžirca, pod pretvezo, da je metal bombe na železniško postajo v Alžiru, 4 alžirske borce pa so giljotinirali, češ da so vršili teroristične akcije. Minister rezident Lacoste je trdil, da «bije alžirskim upornikom zadnja četrt ure». Toda to trditev zanikajo danes naslednje številke o mrtvih in ranjenih v zadnjem tednu: 700 mrtvih, 150 ujetih in več kot 1000 ranjenih Alžircev ter 60 mrtvih in okrog 80 ranjenih Francozov. V teh številkah seveda niso všteti vsi oni, ki so padli v mestih pri raznih akcijah alžirskih borcev. Borba za neodvisnost je torej vedno hujša in nikakor ne kaže znakov utrujenosti, zato je tudi razumljivo, da so se vojaški poveljniki na sestanku z vojnim ministrom Moriceom dogovorili o nadaljnjem načinu borbe. Francoski poveljniki so izjavili na sestanku, da je taktika Alžircev postala znatno boljša, kar pripisujejo tehničnemu sodelovanju «tujih elementov», ki poučujejo Alžirce zlasti pri ravnanju z eksplozivom.

Blizu Orana je prišlo do hude bitke in s francoske strani poročajo, da so imeli Alžirci 29 mrtvih, medtem ko o svojih izgubah molčijo. Kot navadno.

Iz Madrida poročajo, da so bila prejšnji teden važna pogajanja med predstavniki Alžirske osvobodilne fronte in maroško stranko Istiklal. Pri razgovorih so bili navzoči z alžirske strani Ferhad Abbas in številni drugi predstavniki, z maroške strani pa voditelj Istiklala Ala El Fasi. Kot smo že včeraj poročali, se je Ferhad Abbas že vrnil v Maroko. Pri razgovorih so se zedinili:

1. Predpogoj za začetek pogajanj s francoskimi oblastmi za prekinitev ognja v Alžiru in za mirno rešitev alžirskega vprašanja je v prvi vrsti osvoboditev petih voditeljev alžirske narodnoosvobodilne fronte, od katerih je Ben Bella zaprt trenutno v Franciji, medtem ko so ostali v alžirskih ječah.

2. Predstavniki Fronte in Istiklala izražajo zadovoljstvo glede pomoči, ki jim jo nudi predsednik Naser. «Zal, je bila Severna Afrika vedno ločena, versko in politično, od Egipta in mi ne bomo nikdar dovolili egiptovskega vmešavanja v naše zadeve», je izjavil Kebir El Fasi, stalni delegat Istiklala v Madridu. Francija pa je prirodna zaveznica Severne Afrike in lojalno ter iskreno sodelovanje bi moralo imeti pozitivne rezultate, kajti «mi nismo sovražniki Francije, temveč kolonialistov»

—«»—

Ugoden sprejem poziva FLRJ pri ZN

BEOGRAD, 22. — Po vesteh iz New Yorka je poziv zvezne skupščine Jugoslavije o prenehanju poskusov z jedrskim orožjem ocenjen v sedežu Združenih narodov kot pomemben prispevek k široki mednarodni akciji, da se z začetnim soprazumom utre pot k razorožitvi. V krogih večine delegacij se poudarja posebno stališče Jugoslavije in spominja, da se je jugoslovanska delegacija skupno z nekaterimi drugimi državami že naprej zavzela za sklenitev delnih in začetnih sporazumov o zmanjšanju vojaškega potenciala. V krogih Združenih narodov ocenjujejo kot posebno konstruktiven korak priporočilo jugoslovanskega parlamenta, da velesile še pred podpisom sporazuma dajo izjavo z obvezo, da ne bodo nadaljevale z eksperimenti. Smatra se, da bi ta izjava ustvarila neobhodno potrebno zaupanje, ki bi olajšalo sprejem začetnega sporazuma.

Poplave v Padski delti

Stanje je še kritično

Vlada obljublja velika gradbena dela, ki bi za nekaj časa zaposlila številne delavce in bi mogoče povečala varnost pred poplavami

Hude nevihte v mnogih predelih Evrope

ROVIGO, 22. — Tudi danes zvečer se položaj v vsej padski delti ni spremenil; to se pravi, spremenil se ni na boljše. Medtem ko se v višjih položajih vode Pada nižajo za 2 cm na uro, pa je voda ob izlivu Pada vedno zelo visoka, kot da je morje ne more sprejemati. To povzroča pri tehnikih še večjo zaskrbljenost; bojijo se namreč za nasipe, ki so že vsi načeti.

Še hitreje kot prej pa prihajajo vode skozi prodor pri Ca' Vendramin. Ob 18.30 so že zlomile prvo obrambno črto, ki so jo zgradili delavci tehničnega urada pri Ca' Florida, tri kilometre severno od Piano di Riva. Vode napredujejo v precejšnji širini proti drugi črti, ki jo predstavlja cesta Taglio di Po-San Basilio. Pri prodoru znaša globina poplavne vode 4 m. Jutri bodo poskušali zožiti prodor s tem, da bodo spustili v vodo velike količine kamenja, ki ga bodo pripeljali z ladjami.

Ponekod polagajo na nasipe velikanska nepremočljiva platna, da bi tako preprečili penetracijo vode, ki nasipom silno škodi. Pojavila se je namreč velika nevarnost, da bi popustil tudi neki nasip na področju Po di Gnocca. Če se to zgodi, potem bo cela vrsta krajev poplavljenih in med Padom in Adižo bi nastala velika laguna.

V raznih krajih so ustanovili posebne menze za prebivalce, ki so morali zapustiti svoje domove. Številne otroke so poslali v kolonije v Cattolico. Zlasti pa skušajo poskrbeti za otroke v najnežnejši dobi.

V ponedeljek bo vlada razpravljala o ukrepih za ta področja.

Pri tej nesreči pa je že prišlo tudi do političnih polemik. Danes je «Unità» z ironijo omenjala izjavo ministra za javna dela Tognija, da so neki ukrepi že «v študiju» Togni je dal Ansi izjavo, kjer zavrača to ironiziranje, češ da niso «v študiju» ukrepi za okrepitev nasipov in podobna dela, pač pa je «v študiju» pojav, da se tla stalno ponižujejo. «In proti temu ne vem, koliko bodo lahko ljudje storili», je dejal Togni. Vsekakor pa znanstveniki in tehniki študirajo tudi to, da bi ugotovili, če je možno kaj napraviti. «Samo to je v študiju, česar pa komunistični list ni razumel, ali pa se je le napravil, kot da ne razume», je zaključil Togni. Sicer pa je Togni napovedal, da se bodo začela dela, ki bodo za sedem ali osem mesecev zaposlila nekaj tisoč delavcev in mehaničnih sredstev. Dela bodo takoj oddali nekaterim dobro opremljenim podjetjem, ki lahko jamčijo najboljšo in hitro izdelavo. Za dela na kopnem bodo porabili 5 milijard in poldrugo milijardo za dela v morju.

Iz raznih krajev Evrope prihajajo vesti, ki poročajo o hudih nevihtah, ki so zahtevale ponekod tudi smrtne žrtve. Medtem ko je bilo n. pr. na Češkem in Madžarskem doslej zelo vroče in je tako v Budimpešti kot tudi v Pragi že pričelo primanjkovati vode, pa so včeraj prišla poročila o silni nevihti preteklo noč. Najhujša nevihta je bila okrog Brna na Moravskem, kjer je padala med vetrom, ki je dosegel hitrost skoraj 100 km, toča, debela kot žoge za tenis. Pri tem je neko osebo ubilo in več drugih ranilo. V Prešovu pa je neko 13-letno deklico ubila strela.

Hude nevihte so bile tudi po južni Avstriji. Pri Grommensteinu je strela ubila nekega mladega kmeta. Iz Švice pa poročajo, da je strela ubila neko kmetico.

V Bavarskih Alpah so nevihte v zadnjih 24 urah povzročile mnogo škode. Strele so ubile tri ljudi, tri pa hudo ranile. Tudi iz Španije prihajajo vesti o silni škodi, ki so jo povzročile nevihte.

Iz raznih krajev Italije — od alpskih predelov do Sicilije — sicer včeraj ni bilo vesti o nevihtah, pač pa o silni vročini, ki pa je niti ne povroča samo visoka temperatura temveč silno vlažno ozračje. Tako je bilo včeraj v Rimu mnogo bolj neznosno kot pred nekaj dnevi, ko je bila znatno višja temperatura; toda včeraj je bila vlaga ozračja čez 50 odstotna. Vsekakor pa je v mnogih krajih temperatura krepko čez 30 stopinj, n. pr. v Bariju 37,1, v Tarantu 38,2, v Foggi 38,5 in v San Severu celo 39 stopinj.

Srednji vzhod med obema blokoma

KRALJ HUSEIN V BAGDADU

Izrael demantira tajna pogajanja z nekaterimi arabskimi državami
Incidenti na meji med Izraelom in Sirijo - V Kairu je izrečena obsodba nad angleškimi vohuni in njihovimi pomagači

DAMASK, 22. — Neki sirski vojaški predstavnik je izjavil novinarjem, da je 21. junija ob 9. uri zjutraj neka izraelska enota streljala na sirske vojake, ki so bili na sirskem ozemlju, nedaleč od demarkacijske črte in ki so na streljanje odgovorili. Predstavnik je poudaril, da se izraelske provokacije nenehno ponavljajo in da je Sirija pripravljena odgovoriti s silo.

Iz Tel Aviva pa poročajo, da je predstavnik vojnega ministrstva Izraela izjavil, da bo Izrael reagiral, če bi se napadi s področja Gaze ali pa iz Sirije nadaljevali. Dejal je tudi, da ni nikakršnih tajnih pogajanj med Izraelom in nekaterimi arabskimi državami, o čemer je včeraj poročal tisk.

Po vesteh «New York Herald Tribune» so sirski pehotni in oklepni oddelki dobili ukaz, naj bodo pripravljeni na sleherni udarec. List piše, da se govori, da prihod sovjetske flote iz Crnega morja v Sredozemsko predstavlja «sestavni del načrta za utrditev filosovjetskih sirskih voditeljev, v prvi vrsti pa polkovnika Serraja».

Sirski obrambni minister Kaled Azem pa je izjavil novinarjem: «Kupili smo od Sovjetske zveze tisto orožje, ki nam ga Zahod ni hotel dati. Če smo dali nalog CSR, naj zgradi čistilnico petroleja v Siriji, je temu vzrok dejstvo, da ameriška petrolejska družba «Tapline» v petih letih ni hotela zadovoljiti naše zahteve za zgraditev te čistilnice.» Izrazil je nadalje svoje začudenje, da se nihče ni razburil zaradi navzočnosti ameriške eskadre flote v Sredozemlju in zaradi nabavljanja orožja Izraelu. «Zahod, ki se tako jezi na Egipt zaradi nabave podmornice ZSSR, bi hotel razdvojiti Arabce. Zavezništva, ki jih je ustvaril Zahod in tista, ki jih se pripravlja, kot sta bagdadski pakt in Ikova doktrina, imajo isti namen,» je dejal Azem.

Iz Port Saida poročajo, da bosta jutri priplula v Port Said dva sovjetska torpedna lovca, ki sta že zaprosila za prehod skozi Sueški prekop v Rdeče morje.

Medtem je — kot napovedano — jordanski kralj Husein prispel danes s svojim spremstvom v Bagdad. Potrjujejo se vesti, da bo Husein prosil za pomoč, s katero bi kril primanjkljaj, ki je nastal, ker Jordanija ne prejema več angleške pomoči. Gre za 7 in pol milijona sterlingov, ki naj bi jih plačal Irak bočis, kot član bagdadskega pakta ali pa kot država, ki uživa ameriško pomoč po ikovi doktrini. Govori se tudi, da se namerava Husein poročiti s 17-letno hčerko jordanskega veleposlanika v Iraku, ker se je pred enim tednom ločil od prve žene Dine, katere oče pa te vesti ni hotel komentirati, temveč je le dejal, da se bo Dina vrnila iz Bagdada v Kairo prihodnji teden.

Izraelski glavni ravnatelj obrambnega ministrstva je izjavil včeraj, da Egipt in Sirija ponovno prejemata velike količine sovjetskega orožja. Poleg treh podmornic naj bi bil Egipt prejel od SZ še motorne torpede velike brzine in reakcijske lovce MIG 17; podmornice je prejel Egipt na podlagi obširnega sporazuma o nabavi orožja, ki je bil podpisan pred tremi meseci.

Iz Kaira poročajo, da je sodišče izreklo razsodbo nad 8 Angleži, od katerih so 4 odsotni, zaradi vohunstva. Dva sta bila oproščena, dva pa obsojena na 5 in 10 let zapora, ostali trije pa oproščeni. Bivši jugoslovanski polkovnik Gregorović je bil prav tako oproščen. Za 11 egiptovskih obtožencev pa je sodišče potrdilo smrtno kazen nad enim izmed njih, ki bo obešen. Trije so bili obsojeni na dosmrtno ječo, ostali pa na zaporne kazni od 5 do 15 let.

—«»—

Kim Il Sung zahteva združitev Koreje

WASHINGTON, 22. — Po skupni ameriško-japonski izjavi ob Kisijevem obisku v ZDA zatrjujejo komentatorji, da nameravajo ZDA delno umakniti svoje čete iz Japonske, hkrati pa povečati svoje oborožene sile v Južni Koreji. Iz Seula pa prihajajo s tem v zvezi vesti, da je južnokorejski obrambni minister ukazal svojim četam strogo pripravnost.

Predsednik vlade Severne Koreje Kim Il Sung pa je izjavil, med sprejemom na sovjetskem veleposlanistvu, da bi bilo potrebno sklicati konferenco zainteresiranih držav, na kateri bi se rešilo korejsko vprašanje, t. j. da bi se dosegla združitev obeh Korej, ki jo morajo izvršiti sami Korejci ter se morajo zaradi tega tuje čete umakniti. Hkrati je obtožil ZDA, da kršijo sporazum o premirju.

Gronchi zavrnil ostavko Zolijeve vlade

(Nadaljevanje s 1. strani)

vodilnih položajih. Lauro poziva tako parlamentarce nacionalne monarhistične stranke kot misine, poudarjajoč, da «se ne sme več izgubljati čas, kajti sedaj je ura desnice». V Laurovem članku pa so tudi migljaji liberalni stranki, ki naj da konkretne dokaze, da vidi v oblikovanju demokratične in ljudske desnice možnost za dejansko potrditev svojih naceł. Mogoče se lahko spravi tudi v to zvezo današnji dolg razgovor na Montecitoriu med monarhistoma Covellijem in Luciferom z ene strani ter misini Marsanichem, Michelinijem in Franzo z druge strani

V Bologni je na kongresu komunistične mladine govoril tudi Togliatti. Rekel je med drugim, da ni resnična trditev, da ne obstaja več parlamentarna večina.. Ne obstaja več možnost, je rekel Togliatti, držati na nogah večino, ki bi bila usmerjena na desno, pač pa obstaja deset milijonov glasov sil levice, ki lahko dajo potreben prispevek za obstoj vlade, ki bi zadostila zahtevam države. «Pomemben dogodek je karakteriziral zadnje obdobje krize, je nadaljeval Togliatti. Zaradi odločnega stališča vatikanskega glasila «Osservtaore Romano» so že takoj v začetku propadli manevri nekaterih voditeljev KD, da bi dosegli zunanjo podporo PSI ter istočasno njeno ločitev od KPI».

Ko je prešel Togliatti na vprašanja, ki predvsem zadevajo mladince, se je lotil tudi problema šole, ob katerem mladi komunisti, je dejal, ne morejo ostati indiferentni. Mi nismo proti humanistični kulturi v absolutnem smislu, je dejal Togliatti, pač pa smo proti njej, če ne predstavlja zgodovinskega izhodišča za nov razvoj, novo humanističnost». Ko je omenil dogodke na Poljskem, 20. kongres KP SZ in madžarske dogodke, je potem nadaljeval: «Tuji tovariši pa nam morajo pomagati. Ne pomagajo nam pa, kadar z nezaupanjem gledajo na dejstvo, da se med nami pričenjajo diskusije, po katerih se skuša razumeti, kako so se mogli ti žalostni dogodki pripetiti»

A. P.

Razorožitev in oboroževanje

Sestanek Zorin-Moch Izjave Norstada in Nixona

Von Brentano ponovno poudarja povezanost nemškega vprašanja z razorožitvijo - ZSSR ima «torijevo» atomsko bombo?

LONDON, 22. — Pred nadaljevanjem zasedanja razorožitvenega pododbora sta se danes sestala francoski delegat Moch in sovjetski delegat Zorin in pretresla razna vprašanja, ki bodo prihodnji teden na dnevnem redu. Iz Moskve poročajo da današnji tisk kritizira ameriški razorožitveni načrt, ker v nasprotju s pričakovanjem ne vsebuje nič novega. Vendar pa ni jasno, ali gre za kritiko celotnega ameriškega načrta ali pa samo Stassenovih predlogov pred razorožitvenim odborom. Predvideva se namreč, da bo Stassen prihodnji teden prinesel na konferenco nove predloge, ki so sestavni del ameriškega načrta. Znano je tudi, da je te načrte v glavnih obrisih že privatno sporočil sovjetskemu delegatu Zorinu.

Iz Wiesbadena poročajo, da je zahodnonemški zunanji minister von Brentano izjavil, da njegova vlada ne odklanja kategorično idejo o inšpekcijski coni v Evropi in da jo «sprejema s pridržki» ter da je pripravljena sodelovati pri zadevnih pogajanjih s pogojem, da «ZSSR ne podreja ustanovitvi takšnega področja političnim potrebam kakršna je na primer priznanje vzhodnonemške vlade». «Zvezna vlada bo ravnala tako, da bo nemško vprašanje na londonskih razgovorih izpopolnjeno, prejko bo razorožitev stopila v drugo ali tretjo fazo izvajanja», je rekel von Brentano.

Iz Washingtona prihaja vest o izjavi gen. Norstada, vrhovnega poveljnika NATO, pred zunanjo politično komisijo poslanske zbornice, da razpolaga SZ z 20.00 letali in s 175 divizijami. «Mislim, da z zmogljivostjo naše vojske lahko uničimo kateri koli sovjetski vojaški objekt. Mislim, da trenutno naše sile lahko operirajo relativno nekaznovano, kar mogoče v prihodnosti — čez eno, pet ali deset let — ne bomo mogli storiti. Toda če bo prišlo do vojne, ne bomo mi tisti, ki jo bomo začeli».

Podpredsednik Nixon pa je v Plymouthu izjavil: «Naj komunisti v predvidevanju razorožitve pristanejo na resne predloge in mi bomo radi podpisali dokončne sporazume, ki bodo prinesli mir».

Iz Tokia pa poročajo, da so japonski znanstveniki mnenja, da ima ZSSR povsem novo atomsko bombo, za katero uporablja v prvi vrsti torij. Prof. Seitaro Kojama je izjavil, da atomski dež, ki ga pripisujejo eksploziji sovjetske atomske bombe v aprilu, ni vseboval *urana 237*, temveč določeno količino *torija 231*. Atomski dež pri prejšnjih eksplozijah namreč torija ni vseboval, kar dokazuje, da ZSSR uporablja za nov tip atomske bombe «kombinacijo torija in urana».

—«»—

ALIMAN, 22. — Iraška vlada je izročila jordanski vladi 250.000 sterlingov kot prvi del vsote, ki jo je Irak namenil Jordaniji kot finančno pomoč. Po mnenju političnih opazovalcev pomeni to prvo nakazilo Iraka Jordaniji, da se odnosi med obema državama spet izboljšujejo.

(Nadaljevanje z 2. strani)

ponci zelo občutljivi zlasti kar se tiče atomskega orožja, saj so njegove posledice poizkusili na lastni koži. Japonci so vedno bolj nezadovoljni z določbami pogodbe o medsebojni varnosti, ki so jo sklenili z ZDA, ker imajo ameriške čete skoroda pravice okupacijskih čet na Japonskem. Se vedno je v ospredju diplomatski spor v zvezi z ameriškim vojakom Girardom, ki je umoril neko Japonko in ki ga ameriške oblasti nočejo izročiti japonskim sodiščem. Najbolj pa se Japonci bojijo, da bi Američani pripeljali na Japonsko atomsko orožje.

Poleg tega hoče Japonska slediti Angliji in drugim državam v sprostitvi trgovine s Kitajsko, o čemer pa se hoče prej sporazumeti z ZDA. Toda ZDA gledajo s precejšnjim nezaupanjem na težnje Japonske, da bi povečala svoj gospodarski in politični vpliv v Aziji.

Kar se tiče trgovine s Kitajsko, sta angleškemu zgledu sledili tudi Francija in Italija, ki sta izenačili določbe glede trgovine s Kitajsko z določbami, ki veljajo za Sovjetsko zvezo in njene zaveznike.

Arabci, ZDA in Izrael

Zelo razmljivo je, da so v Egiptu neugodno reagirali na vesti, da se v New Yorku vodijo tajni razgovori med predstavniki nekaterih arabskih držav in Izraela za rešitev vprašanja palestinskih beguncev. V Egiptu poudarjajo, da gre tu za izdajstvo, ker da se pogajajo za ureditev celotnega palestinskega vprašanja. To vprašanje pa se ne da urediti brez sodelovanja Egipta, ki je pri tem najbolj zainteresiran. Čeprav je želeti, da bi se palestinsko vprašanje vendarle rešilo, je potrebno, da se reši na način, ki bo — kolikor je v sedanjih pogojih mogoče — vsaj delno zadovoljil vse prizadete. V ZDA zatrjujejo, da se z Izraelom ob posredovanju ZDA pogajajo tiste arabske države, ki so v tesnih stikih z Zahodom. Ze to kaže na že omenjene ameriške načrte za popolno izoliranje Egipta. Pri tem se poslužujejo kralja Sauda, ki je te dni obiskal Aman in Bagdad. Vetomer se poudarja, da bo skušal Saud doseči ponovno spravo med arabskimi državami ter Egiptom in Sirijo. Egiptovsko - sirsko - jordanski zvezi naj bi se pridružil še Irak. To je pevečočitno kaže na zahodne načrte, naj bi se tudi Sirija in Egipt nekako povezala z bagdadskim paktom in s tem vključila v načrte zahodne blokovske politike. Razumljivo je, da Egipt takih načrtov ne more odobravati.

Francija

Bourges-Maunoury je začel v skupščini boj za zaupnico v zvezi s finančnimi vprašanji. S tem v zvezi je novi finančni minister Gaillard predložil načrt o 150 milijardah novih davkov. Glasovanje o zaupnici bo v ponedeljek in vse kaže, da je položaj vlade zelo težaven. V zvezi z gospodarskimi težavami Francije je treba omeniti tudi sklep vlade, da ponovno uvede carinske in devizne pregrade, ki jih je bila v veliki meri ukinila v okviru držav OEEC. Čeprav zatrjujejo, da je ta ukrep le začasen, vendar je izzval v evropeističnih krogih socialistov in demokristjanov veliko nezadovoljstvo, ker prihaja prav v trenutku, ko naj bi z ratifikacijo pogodbe o skupnem tržišču začeli te pregrade odpravljati.

Bourges-Maunoury je le s težavo uspel, da je skupščina odobrila vrstni red razpravljanja, kakor ga je on predlagal. Dal je namreč prednost finančnim vprašanjem spričo skrajno kritičnega položaja francoskega gospodarstva. Toda Bourges-Maunoury upa, da bodo k zaupnici pri glasovanju o finančnih načrtih pripomogli tudi tisti poslanci, ki so z njimi nezadovoljni, a jim je na drugi strani na tem, da čimprej dosežejo ratifikacijo pogodb o skupnem tržišču in Evratomu; o teh bo skupščina namreč razpravljala takoj za morebitnim izglasovanjem zaupnice v zvezi s finančnimi načrti. Na vsak način je položaj vlade zelo negotov in morda jo bo rešil le strah poslancev pred še hujšimi posledicami gospodarske krize in strah «evropeistov», da se ratifikacija «evropskih» pogodb ne bi ponovno zavlekla.

Italija

Merzagorova misija se je končala — še pred koncem. Merzagora se je mogel prepričati, da liberalcev in republikancev ni mogoče več spraviti v koalicijo. In tako niti ni več čakal, da bi imel še vse napovedane razgovore, temveč je kar vrnil Gronchiju mandat za svojo «preiskovalno misijo». Kljub jasnim ugotovitvam pa se je vseeno hotelo poskusiti še s Fanfanijem. Mislilo se je, da bi on le imel kaj izgledov, da spravi sprte zaveznike. Toda tudi on je vrnil mandat. In tu se je spet pojavilo vprašanje, kaj sedaj. Da ima KD možnost, da sestavi enobarvno vlado, je bilo jasno, zlasti ko ni manjkalo skoraj naravnost izrečenih obljub, da lahko pod določenimi pogoji, ki ne bi bili tako težki, pričakuje tudi podporo od PSI. Toda zaradi vatikanskega vpliva se danes vsak demokristjanski voditelj te pomoči boji. Sestavljati vlado z računi na pomoč desnice pa bi pomenilo samo ponavljati Zolijev poskus.

V tem položaju je predsednik Gronchi presekal ta gordijski vozel s tem, da je Zoliju sporočil, da v smislu svojega pridržka ob njegovi demisiji te demisije ne sprejme. Naročil mu je, naj gre pred parlament, v katerem je itak dobil večino — takšno ali drugačno — in naj poskusi delati. Kako bo to šlo, pa bomo nekoliko videli že v torek.

7 dni v svetu

G. Avanzo nasl.
OPTIKA FOTO KINO GEODEZIJA
OPTIKI SPECIALISTI NA DEBELO NA DROBNO IZVOZ
TRST Trg Cavana 7 Telefon 24-589
Korzo Italija 17 Telefon 36-776 (vogal Trga svete Katarine)

INTERCOM IMPORT-EXPORT KOMPENZACIJE
TRST
Ul. XXX Ottobre 6-II - Tel. 31-961 31 962

TRANSADRIA d. d.
IMPORT-EXPORT
vseh vrst lesa trdih goriv in strojev za lesno industrijo
TRST - Sedež: Ul. Cicerone 8, II
Telefon: Ul. Cicerone 30214
Scalo Legnami 86-715

GRADBENO PODJETJE
Carlo Ban & C. z o. z.
TRST — UL. MAIOLICA 1 — TEL. 90-821

URARNA ZLATARNA
GRUDEN KAREL
TRST - UL. C. BATTISTI 13
TEL. 96306
Bogata izbira ur najboljših znamk
Zajamčena popravila - Cene zmerne

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE
LA GORIZIANA
GORICA - Ul. Duca D'Aosta 88 - Tel. 28-45 - GORICA
PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA
Posebni pogoji za prevoz blaga v Jugoslavijo

VSE za hišo: BRISACE . RJUHE, BLAZINE, SKOTSKA VOLNA, SUKANEC, IGLE i.t.d.
VSE za šport-ribiča, morsko ribarjenje: AVTOMATSKI APARATI, PODVODNE PUSKE, RIBARSKE PALICE, MUHARICE, UMETNE VABE, TRNKI i.t.d.
Na drobno in debelo po konkurenčnih cenah
Lastnik: G. DELLA SCHIAVA — TRST Ul. Geppa 2 — Tel. 23-489

ANDREJ BOLKO mr. ph.
UVOZ - IZVOZ
Farmacevtski proizvodi in kemikalije
TRST - UL. TORREBIANCA 21, II
Telefon 31-315

TRGOVINA S KONFEKCIJO ZA MOŠKE IN ŽENSKE
VITTADELLO
opozarja svoje spoštovane kliente, da jim bo ob priliki Tržaškega velesejma nudila po izredno nizkih cenah najfinejšo poletno in zimsko konfekcijo
Zapomnite si: VITTADELLO KONFEKCIJA
Ul. Dante 12 - TRST